

JAMHURI YA KENYA

WIZARA YA ELIMU

**MTAALA WA DARAJA YA AWALI YA SHULE ZA UPILI KWA
WANAFUNZI WASIOKUWA NA UWEZO WA KUSIKIA**

KISWAHILI

GREDI YA 7

TAASISI YA UKUZAJI MITAALA KENYA

Toleo la Kwanza 2022

Haki zote zimehifadhiwa. Hairuhusiwi kuiga, kunakili, kupiga chapa au kutoa mtaala huu kwa njia yoyote ile bila idhini, kwa maandishi, ya mchapishaji.

ISBN:

Kimechapishwa na Kutolewa na Taasisi ya Ukuzaji Mitaala Kenya

The implementation of Competency Based Curriculum involves monitoring and evaluation to determine its success. After the five-year implementation cycle, a summative evaluation of the primary education cycle was undertaken to establish the achievement of learning outcomes as envisaged in the Basic Education Curriculum Framework

Utekelezaji wa mtaala wa kiumilisi unahusisha ufuatiliaja na utathmini kuhakikisha kuna mafanikio. baada ya miaka 5, hatua za utekelezaji

DIBAJI YA WAZIRI WA ELIMU

Serikali ya Kenya imejitolea kuhakikisha kuwa malengo ya sera kuhusu Elimu, Mafunzo na Utafiti yanatimiza malengo ya Katiba ya Kenya ya 2010, Ruwaza ya Kenya 2030, Sera ya Mtaala ya Kitaifa 2019, Malengo ya Maendeleo Endelevu ya Umoja wa Mataifa na mikataba ya kikanda na ya kidunia ambayo Kenya ni mshirika. Katika kutimiza lengo la Elimu ya Msingi, Wizara ya Elimu imefanikiwa kutekeleza hatua kwa hatua Mtaala wa Kiumilisi katika viwango vya Chekechea na Shule ya Msingi. Utekelezaji katika Daraja ya Awali Shule za Upili (Gredi ya 7 – 9) utafuatia kutoka 2023 – 2025.

Mitaala katika daraja hili linaendeleza umilisi walioupata wanafunzi kufikia mwisho wa shule ya msingi. Aidha, inatoa fursa kwa wanafunzi kuendelea kutalii na kukuza uwezo wao wanapojiandaa kujiunga na Daraja ya Juu Shule za Upili.

Mtaala huu unaeleza Malengo ya Elimu ya Kitaifa, kauli kiini, matokeo ya kijumla na maalum yanayotarajiwa kwa kila somo pamoja na mada na mada ndogo. Mtaala huu pia unabainisha mapendekezo ya shughuli za ujifunzaji, maswali dadisi, umilisi wa kimsingi unaokuzwa, masuala mtambuko, maadili, shughuli ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji na vigezo na viwango vya kuzingatia katika kutathmini.

Ni matumaini yangu kuwa, mashirika yote ya serikali na wadau wengine wa elimu watatumia mtaala kuandaa utekelezaji fanifu na wenye tija wa Mtaala wa Kiumilisi.

MHE. EZEKIEL OMBAKI MACHOGU, CBS
WAZIRI WA ELIMU,
WIZARA YA ELIMU

DIBAJI YA KATIBU MKUU

Wizara ya Elimu inatekeleza awamu ya pili ya mabadiliko katika mtaala kufuatia utekelezaji wa kitaifa wa Mtaala wa Kiumilisi ulioanza mwaka wa 2019. Gredi ya 7 ndiyo kiwango cha kwanza cha Daraja ya Awali Shule za Upili katika mpangilio mpya wa elimu.

Mtaala wa Gredi ya 7 unaendeleza utekelezaji wa Mtaala wa Kiumilisi hadi Daraja ya Awali Shule za Upili. Sifa kuu ya daraja hili ni mtaala mpana unaomwezesha mwanafunzi kutalii talanta, hamu na uwezo wake kabla ya kuchagua mkondo wa masomo katika Daraja ya Juu Shule za Upili. Hili ni muhimu sana katika kutimiza ruwaza na lengo la mabadiliko ya mtaala yanayoendelea kama ilivyoelezwa katika Mswada Elekezi Nambari 1 wa mwaka 2019 wenye mada: *Kuelekea kufikia Elimu Bora, Faafu na Jumuishi na Mafunzo kwa Maendeleo Endelevu Nchini Kenya*. Mswada huu unafafanua mabadiliko kutoka kwa mtaala unaolenga kupokeza maarifa hadi mtaala unaolenga kukuza uwezo wa kila mwanafunzi.

Kwa hivyo, mtaala wa Gredi ya 7 unakusudiwa kuimarisha ukuaji wa mwanafunzi katika umilisi wa kimsingi wa Mtaala wa Kiumilisi ambao ni mawasiliano na ushirikiano, uwazaji kina na utatuzi wa matatizo, ubunifu, uraia, ujuzi wa kidijitali, hamu ya ujifunzaji na kujiamini.

Mtaala huu unatoa mapendekezo ya shughuli za ujifunzaji husishi na tofautishi kuambatana na mada ndogo mbalimbali na vipengele vingine vya Mtaala wa Kiumilisi. Mtaala pia unapendekeza nyenzo za kufundishia pamoja na mbinu anuwai za kutathminia. Inatarajiwa kuwa mtaala huu utawaongoza walimu kikamilifu kuwaelekeza wanafunzi kufikia matokeo yanayotarajiwa katika Gredi ya 7 na kuwaandaa kuingia katika Gredi inayofuata bila tatizo. Vilevile, ni matumaini yangu kuwa walimu watautumia mtaala huu kuufanya ujifunzaji kuwa wa kuvutia, kuchangamsha na wenye kufurahisha.

DKT. BELIO KIPSANG', CBS

KATIBU MKUU

IDARA YA SERIKALI YA ELIMU YA MSINGI

WIZARA YA ELIMU

SHUKRANI

Sheria nambari 4 ya 2013 (iliyorekebishwa 2019) ya Taasisi ya Ukuzaji Mitaala Kenya inaipa mamlaka Taasisi kukuza mitaala na nyenzo za utekelezaji mtaala kwa elimu ya msingi na taasisi za elimu na mafunzo. Mchakato wa ukuzaji mtaala wa kiwango chochote cha elimu huhusisha utafiti wa kina, ulinganishi wa kimataifa na uhusishaji mkubwa wa wadau. Kupitia kwa mchakato uliopangwa kikamilifu na wa mashauriano, KICD ilibuni Mtaala wa Kiumilisi (CBC) kama ilivyoelezwa katika Utaratibu wa Mtaala wa Elimu ya Msingi (BECF) ambao unaitikia mahitaji ya karne ya 21 na matamano yanayoelezwa katika Katiba ya Kenya ya 2010, Ruwaza ya 2030, Itifaki ya Jumuiya ya Afrika Mashariki pamoja na Malengo ya Maendeleo Endelevu ya Umoja wa Mataifa.

KICD hupata ufadhili kutoka kwa Serikali ya Kenya ili kuwezesha ufikiaji kikamilifu wa majukumu na utekelezaji wa mipango ya Serikali na Sekta za Wizara ya Elimu. Taasisi pia inapata msaada kutoka kwa washirika wa maendeleo unaolenga miradi mahususi. Mtaala wa Gredi ya 7 umeandaliwa kwa ufadhili wa Benki ya Dunia kupitia mpango wa *Kenya Secondary Education Quality Improvement Programme (SEQIP)* ulio chini ya uelekezi wa Wizara ya Elimu. Kwa hivyo, Taasisi inatoa shukrani za dhati kwa msaada kutoka kwa Serikali ya Kenya kupitia Wizara ya Elimu na washirika wengine wa maendeleo kwa sera na msaada wa mali na mikakati. Taasisi inatoa shukrani za kipekee kwa Waziri wa Elimu, Katibu Mkuu katika Idara ya Serikali ya Mafunzo ya Awali na Elimu ya Msingi.

Tungependa kuwashukuru wakuza mitaala wa KICD na wafanyakazi wengine, walimu wote na wakufunzi walioshiriki kama wanajopo katika ukuzaji wa mitaala. Nashukuru pia Mashirika Huru ya Serikali (SAGAs) na wawakilishi wa wadau mbalimbali kwa michango yao katika kuuandaa Mtaala wa Gredi ya Saba. Kwa mintarafu hii, tunatambua msaada wa Afisa Mkuu Mtendaji wa Tume ya Kuwaajiri Walimu (TSC) na Afisa Mkuu Mtendaji wa Baraza la Kitaifa la Mitihani nchini Kenya (KNEC) kwa usaidizi wao katika mchakato mzima wa kuuandaa mtaala.

Mwisho, tunamshukuru Mwenyekiti wa Baraza la Taasisi ya Ukuzaji Mitaala Kenya (KICD), Prof. Elishiba Kimani na wanachama wengine wa Baraza kwa uelekezi wao wa mara kwa mara katika mchakato huu. Tunawahakikishia walimu wote, wazazi na wadau wengine kuwa mtaala huu utaelekeza ipasavyo utekelezaji wa Mtaala wa Kiumilisi katika Gredi ya 7 na uandaji wa wanafunzi kuingia katika Gredi ya 8.

PROF. CHARLES O. ONG'ONDO, PhD, MBS
MKURUGENZI/OFISA MTENDAJI MKUU
TAASISI YA UKUZAJI MITAALA KENYA

YALIYOMO

DIBAJI YA KATIBU MKUU.....	iv
DKT. BELIO KIPSANG’, CBS	iv
KATIBU MKUU	iv
IDARA YA SERIKALI YA ELIMU YA MSINGI	iv
WIZARA YA ELIMU	iv
SHUKRANI.....	v
YALIYOMO.....	i
MGAO WA VIPINDI.....	iii
MALENGO YA KITAIFA YA ELIMU NCHINI KENYA	iii
MATOKEO YA KIWANGO CHA KATI CHA ELIMU YA MSINGI	v
KAULI KIINI	vi
MATOKEO YA KIJUMLA YANAYOTARAJIWA KATIKA DARAJA LA AWALI LA SHULE ZA UPILI.....	vii
1.0 USAFI WA KIBINAFSI	1
3.0 UHURU WA WANYAMA.....	35
4.0 AINA ZA MALIASILI.....	49

5.0 UNYANYASAJI WA KIJINSIA	64
6.0 USALAMA SHULENI.....	79
7.0 KUHUDUMIA JAMII SHULENI.....	93
8.0 ULANGUZI WA BINADAMU	108
10.0 KUJITHAMINI.....	142
11.0 MAJUKUMU YA WATOTO	157
12.0 MAGONJWA AMBUKIZI.....	171
13.0 UTATUZI WA MIZOZO	184
15.0 MAADILI YA MTU BINAFSI.....	211

MGAO WA VIPINDI

S/ No.	Learning Area	No. of Lesson
1	English for Learners with Hearing Impairment	5
2	Kiswahili for Learners with Hearing Impairment /Kenyan Sign Language	4
3	Mathematics for Learners with Hearing Impairment	5
4	Religious Education	4
5	Integrated Science for Learners with Hearing Impairment	5
6	Agriculture for Learners with Hearing Impairment	4
7	Social Studies for Learners with Hearing Impairment	4
8	Creative Arts and Sports for Learners with Hearing Impairment	5
9	Pre- technical Studies for Learners with Hearing Impairment	4
10.	Pastoral/ Religious Instruction Programme	1
	Jumla	41

MALENGO YA KITAIFA YA ELIMU NCHINI KENYA

Elimu nchini Kenya inatakiwa:

1. **Kukuza na kustawisha utafa, uzalendo na kuendeleza umoja wa kitaifa**

Nchini Kenya kuna jamii zenye mila, dini na tamaduni mbalimbali lakini tofauti hizi hazifai kuzitenganisha. Lazima waweze kuishi na kutangamana kama Wakenya. Elimu ina jukumu kuu la kuwezesha vijana kujenga hisia za uzalendo na utafa kwa kuondoa mivutano na kukuza mielekeo chanya ya kuheshimiana. Mielekeo hii itawawezesha wanajamii kuishi pamoja kwa utangamano na kujenga uzalendo ili kuchangia ukuaji wa taifa.

2. **Kukidhi mahitaji ya kijamii, kiuchumi, kiteknolojia na viwanda yanayochangia maendeleo ya kitaifa**
Elimu inafaa kuwaandaa vijana wa taifa la Kenya kutekeleza wajibu wenye umuhimu katika maisha nchini.
  - a) **Mahitaji ya kijamii**
Elimu nchini Kenya lazima iwatayarisha vijana kwa mabadiliko ya mielekeo na mahusiano ambayo yanahitajika kwa maendeleo ya haraka ya uchumi wa kisasa. Kuna uwezekano wa kuwa na mageuzi taratibu ya kijamii kutokana na maendeleo ya haraka ya usasa. Elimu inapaswa kuwasaidia vijana kujirekekebisha kutokana na mabadiliko haya.
  - b) **Mahitaji ya kiuchumi**
Elimu nchini Kenya inafaa kukuza raia walio na stadi, maarifa, ujuzi na sifa za kibinafsi zinazohitajika kuhimili maendeleo ya kiuchumi. Kenya inajenga uchumi huru na wa kisasa ambao unahitaji wafanyakazi wa kutosha, walio na maarifa yanayohitajika humu nchini.
  - c) **Mahitaji ya kiteknolojia na ya kiviwanda**
Elimu nchini Kenya inafaa kuwapa vijana stadi na mielekeo inayohitajika kwa maendeleo ya kiviwanda. Kenya inatambua mabadiliko ya haraka ya kiviwanda na kiteknolojia yanayofanyika, hasa katika ulimwengu ulioendelea. Tunaweza kuwa sehemu ya maendeleo haya ikiwa mfumo wetu wa elimu utalenga kimakusudi maarifa, stadi na mielekeo itakayotayarisha vijana kwa mabadiliko ya yanayoendelea ulimwenguni.
3. **Kutoa nafasi ya kujiendeleza na kujitosheleza**
Elimu inapaswa kuwezesha kutambua, kukuza na kuimarisha vipawa vya kila mmoja ili kuweza kujiendeleza na kujitosheleza. Inafaa kuwawezesha watoto kukuza uwezo wao. Kipengele muhimu cha maendeleo ya kibinafsi ni ujenzi wa tabia ifaayo.
4. **Kuwawezesha wananchi kuimarisha maadili na amali za kijamii na kidini**
Elimu inakusudiwa kukuza maarifa, stadi na mielekeo itakayoimarisha upatiji wa maadili na kuwasaidia watoto kukua wakiwa wenye nidhamu, wanaojitegemea na raia wakamilifu.

5. **Kuimarisha usawa wa kijamii na uwajibikaji**

Usawa wa kijamii kwa mfano, usawa wa kijinsia huimarika watu wa jamii na jinsia zote wanapopata elimu sawa. Elimu inafaa ikuze usawa wa kijamii na uwajibikaji wa kijamii kutokana na mfumo wa elimu unaowezesha fursa sawa ya elimu kwa wote. Inafaa kuwapa watoto wote fursa mbalimbali na zenye changamoto zitakazowawezesha kutoa huduma jumuishi za kijamii bila kujali jinsia, uwezo au mazingira ya kijiografia.

6. **Kukuza uthamini wa tamaduni mbalimbali nchini Kenya**

Elimu inafaa kuwapa vijana uelewa wa tamaduni za kale na za sasa na nafasi yazo katika jamii ya kisasa. Vijana wanafaa kuambatanisha maadili ya tamaduni bora na mahitaji yanayobadilika kulingana na maendeleo yanayotokea ili kujenga jamii thabiti ya kisasa.

7. **Kuimarisha utambuzi wa uhusiano wa kimataifa na kukuza mwelekeo chanya kwa mataifa mengine**

Kenya kama nchi mojawapo ya jamii ya kimataifa inakusudia elimu iwaelekeze Wakenya kutambua na kuthamini mahusiano ya kimataifa kwa kuzingatia mikataba, uwajibikaji, haki na manufaa yanayoambatana na ushirika huo.

8. **Kustawisha mwelekeo chanya kuhusu afya bora na uhifadhi wa mazingira**

Elimu inakusudiwa kujenga mielekeo ifaayo miongoni mwa vijana kuhusu udumishaji wa afya bora na mazingira kwa kujiepusha na mienendo inayoweza kudhuru afya ya mwili na akili. Aidha, inafaa kuimarisha mielekeo chanya kuhusu ukuzaji na uhifadhi wa mazingira na kuwaelekeza vijana kuthamini usafi wa mazingira.

MATOKEO YA KIWANGO CHA KATI CHA ELIMU YA MSINGI

Kufikia mwisho wa kiwango cha kati cha elimu mwanafunzi aweze:

1. Kutumia ujuzi wa kusoma na kuandika, ujuzi wa kuhesabu na kufikiri kimantiki ifaavyo katika kujieleza

2. Kuwasiliana kikamilifu katika miktadha mbalimbali
3. Kudhihirisha ujuzi wa kijamii, kiimani na kimaadili kwa ajili ya mahusiano mema
4. Kutalii, kubadilisha, kusimamia na kutunza mazingira ifaavyo kwa ajili ya ujifunzaji na maendeleo endelevu
5. Kufanya usafi, kufuata kanuni zifaazo za usafi na lishe ili kuimarisha afya
6. Kudhihirisha mienendo ya kimaadili na kuonyesha uraia mwema kama wajibu wa kiraia
7. Kuonyesha ridhaa kwa mirathi mingi na tofauti ya kitamaduni nchini ili kuleta mshikamano wa kimahusiano
8. Kudhibiti masuala mtambuko katika jamii ifaavyo
9. Kutumia ujuzi wa kidijitali ifaavyo kwa madhumuni ya mawasiliano na ujifunzaji.

KAULI KIINI

Somo la Kiswahili litampa mwanafunzi wa Daraja la Awali la Shule za Upili umilisi katika shughuli za kila siku. Umilisi huu utajengea haiba na uwezo wake wa kuwasiliana na kuhusiana katika jamii, kitaifa na kimataifa. Aidha, litamwendeleza kielimu na kumwandaa kwa ulimwengu wa kazi. Somo hili litampa mwanafunzi hamasa ya kumudu na kufurahia lugha na fasihi kwa kuzihusisha na tajiriba na mazingira yake. Hali kadhalika, litampa mwanafunzi maarifa ya kijamii na kitamaduni. Mwanafunzi ataweza kujieleza na vilevile kupata fursa ya kutoa huduma kwa jamii.

MATOKEO YA KIJUMLA YANAYOTARAJIWA KATIKA DARAJA LA AWALI LA SHULE ZA UPILI

Kufikia mwisho wa Daraja la Awali la Shule za Upili, mwanafunzi aweze:

1. Kujieleza ipasavyo kwa kutumia lugha ya Kiswahili kwa njia ya maandishi, mazungumzo na matumizi ya ishara.
2. Kuwasiliana ipasavyo katika miktadha mbalimbali ya kijamii
3. Kujenga desturi ya kusoma na kufasiri maandishi kwa ufasaha
4. Kutumia lugha kiubunifu kusimulia na kuandika tungo mbalimbali
5. Kushiriki katika shughuli za kijamii zinazochangia ujifunzaji
6. Kutumia teknolojia ipasavyo katika ujifunzaji na mawasiliano ili kukuza ujuzi wa kidijitali
7. Kutumia maadili yanayohitajika maishani kupitia stadi za lugha ya Kiswahili
8. Kufurahia na kuthamini lugha ya Kiswahili kama lugha rasmi, ya taifa na kimataifa.

1.0 USAFI WA KIBINAFSI				
Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopendekezwa
1.1 Kusikiliza na kutazama, Kuzungumza na kutumia ishara	1.1.1 Kusikiliza , kutazama na Kujibu (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) kutambua ishara za msamiati kuhusu usafi wa kibinafsi ili kuimarisha mawasiliano, b)kutambua vipengele vya kuzingatia katika usikilizaji na utazamaji wa mazungumzo, c) kutambua vipengele vya kuzingatia katika kujibu mazungumzo ya kutumia ishara, d) kutumia vipengele vifaavyo katika kusikiliza na kutazama na kujibu mazungumzo ya kutumia ishara,	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kuhusu usafi wa kibinafsi <i>k.v oga, kucha, nywele, mwili,nawa mikono, safisha meno, sabuni,afya,hisia,ngozi.</i> ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia na kutazama aelekezwe kutambua vipengele vya kuzingatia katika kusikiliza na kutazama(<i>k.v. kuwa makini, kumtazama mzungumzaji kwa makini ili kupata ishara za uso, kutikisa kichwa kuonyesha kusikia, kutumia maneno au vihisishi vya kumhimiza kuendelea kuzungumza (k.v. ehe) kuepuka vizuizi vya mawasiliano (k.v. kutazama</i> 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Je, unaposikiliza na <i>kutazama mazungumzo</i> unapaswa kuzingatia nini ili kupata ujumbe unaowasilishwa? 2. Unazingatia nini unapomjibu mtu katika mazungumzo?

		<p>e) kuchangamkia kushiriki mazungumzo katika miktadha mbalimbali.</p>	<p><i>nje), kumtazama mzungumzaji ana kwa ana,) akiwa na mwenzake.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kutambua vipengele vya kuzingatia katika kutazama mazungumzo ya ishara (<i>k.v. kuwa makini, kumtazama mzungumzaji kwa makini ili kupata ishara za uso, kutikisa kichwa kuonyesha kukubaliana na kauli, kutumia maneno au vihisishi vya kumhimiza kuendelea kuzungumza au kuashiria kama vile kuashiria kwa kidole na kuepuka vizuizi vya mawasiliano k.v. kutazama nje)</i> na kumtazama mzungumzaji ana kwa ana akiwa na mwenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua vipengele vya kuzingatia katika kujibu mazungumzo (<i>k.v. kutumia lugha ya adabu, kutomkata</i> 	
--	--	---	--	--

			<p><i>kalima mzungumzaji, ubadilishanaji zamu ufaao, kujibu kwa kujikita katika kiini cha swali/mazungumzo) akiwa na wenzake katika kikundi.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kusikiliza na kutazama mazungumzo kuhusu suala lengwa katika kifaa cha kidijitali (<i>k.v. simu, radio, vinasa sauti, na vinasa sauti na picha</i>) huku akizingatia vipengele vya kuboresha usikilizaji na utazamaji wa mazungumzo. ● Mwanafunzi asiyesikia, aelekezwe kutazama mazungumzo kuhusu suala lengwa katika kifaa cha kidijitali (<i>k.v. simu, vinasa sauti, na vinasa sauti na picha</i>) huku akizingatia vipengele vya kuboresha utazamaji wa mazungumzo ya ishara. 	
--	--	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kusikiliza, kutazama na kujibu mazungumzo (<i>k.v. kutoka kwa mwalimu, wenzake au kutoka kwenye vifaa vya kidijitali</i>) ipasavyo. ● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kutazama na kujibu mazungumzo (<i>k.v. kutoka kwa mwalimu, wenzake au kutoka kwenye vifaa vya kidijitali</i>) ipasavyo. ● Mwanafunzi aelekezwe kuigiza mazungumzo (<i>k.v. ya simu</i>) kuhusu suala lengwa akiwa katika kikundi kwa kuzingatia vipengele vifaavyo vya kusikiliza na kutazama na kujibu mazungumzo. ● Mwanafunzi aelekezwe kushiriki mazungumzo na mzazi au mlezi kuhusu suala lengwa kwa kuzingatia vipengele vifaavyo vya 	
--	--	--	--	--

			kusikiliza, kutazama na kujibu mazungumzo.	
--	--	--	--	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- **Mawasiliano na ushirikiano:** mwanafunzi anapoeleza kwa uwazi alichokisikiliza na *kukitazama* kuhusu suala lengwa kwa kuzingatia vipengele vifaavyo vya kujibia mazungumzo.
- **Ujuzi wa kidijitali:** mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kusikilizia na *kutazama* mazungumzo mbalimbali na kutambua vipengele vya kusikiliza na kuzungumza vilivyozingatiwa.
- **Ubunifu:** mwanafunzi anapopendekeza vipengele vya kuzingatia ili kuhakikisha usikilizaji na *utazamaji* faafu.
- **Kujiamini:** mwanafunzi anaposikiliza na *kutazama* mazungumzo na kuyajibu ipasavyo bila woga. Pia anapochangia katika shughuli ya kikundi.
- **Hamu ya ujifunzaji:** mwanafunzi anaposhiriki mazungumzo na wenzake, mzazi au mlezi na kujifunza njia bora za kusikiliza na *kutazama* na kujibu mazungumzo.

Masuala Mtambuko

- **Usafi wa kibinafsi:** mwanafunzi anaposikiliza na *kutazama*, kushiriki na kuigiza *kwa kutumia ishara* mazungumzo kuhusu suala lengwa.

Maadili

- **Heshima:** mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika shughuli za kikundi. Pia anapoheshimu zamu ya wenzake katika mazungumzo.
- **Uwajibikaji:** mwanafunzi anapotunza vifaa vya kidijitali anavyotumia katika mazungumzo.
- **Umoja:** mwanafunzi anaposhiriki na kuchangia katika shughuli za kikundi.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia dhana ya kusikiliza na kujibu.
- Integrated Science, Health Education na Home Science: usafi wa kibinafsi ni mojawapo ya masuala yanayoshughulikiwa katika masomo haya

Mapendekezo ya nyenzo za kufundisha

Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara, vifaa halisi kama vile sabuni,kichana, maji,mswaki

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopendekezwa
1.2 Kusoma	1.2.1 Ufahamu wa Kifungu cha Simulizi (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; <ol style="list-style-type: none"> a) kutambua ishara za msamiati kuhusu usafi wa kibinafsi kwa usomaji mwafaka, b) Kutambua ishara za msamiati wa usafi wa kibinafsi katika kifungu cha simulizi, c) kudondoa habari mahususi katika kifungu cha ufahamu, d) kupanga matukio yanavyofuatana katika kifungu cha ufahamu, 	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kuhusu usafi wa kibinafsi <i>k.v oga, kucha, nywele, mwili, nawa mikono, safisha meno, sabuni, afya, hisia, ngozi.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kusoma kifungu cha ufahamu cha simulizi kwenye kitabu au kifaa cha kidijitali (<i>k.v. televisheni, tarakilishi, simu</i>), akazingatia matamshi bora, <i>tahajia za vidole bora, na lugha ya ishara bora.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kudondoa habari mahususi (<i>k.v. nani, nini, wapi, lini</i>) katika kifungu cha ufahamu cha simulizi. ● Mwanafunzi aelekezwe kupanga matukio yanavyofuatana katika 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kwa nini tunasoma ufahamu? 2. Je, ni mambo gani yanayoweza kukusaidia kuelewa kifungu cha ufahamu?

		<p>e) kufanya utabiri na ufasiri kutokana na kifungu cha ufahamu,</p> <p>f) kueleza msamiati katika kifungu cha ufahamu,</p> <p>g) kuchangamkia kusoma vifungu vya ufahamu ili kukuza uelewa wa habari.</p>	<p>kifungu cha ufahamu cha simulizi akishirikiana na wenzake katika kikundi.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kufanya utabiri na ufasiri kutokana na kifungu cha ufahamu cha simulizi alichosoma, ● Mwanafunzi aelekezwe kueleza msamiati (<i>k.v. maneno na nahau</i>) katika kifungu cha ufahamu cha simulizi na kueleza kwa kutumia kamusi. ● Mwanafunzi aelekezwe kusoma vifungu simulizi mtandaoni au kwenye vitabu kuhusu suala lengwa akiwa na mwenzake kisha atambue na kueleza maana za msamiati wa usafi wa kibinafsi kulingana na muktadha wa matumizi. ● Mwanafunzi aelekezwe kumsomea mzazi au mlezi sentensi kuhusu usafi wa kibinafsi kisha kumuelezea maana za msamiati wa suala husika kimuktadha. 	
--	--	---	--	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- **Mawasiliano na ushirikiano:** mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kikundi kudondoa habari mahususi.
- **Kujiamini:** mwanafunzi anapotumia msamiati wa suala lengwa kwa usahihi katika muktadha maalum.
- **Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo:** mwanafunzi anapobashiri na kufasiri kutokana na kifungu cha ufahamu.
- **Ujuzi wa kidijitali:** mwanafunzi anaposakura mtandaoni na kusoma vifungu kuhusu suala lengwa.
- **Hamu ya ujifunzaji:** mwanafunzi anapomsomea mzazi au mlezi sentensi kuhusu kumuelezea maana za msamiati wa suala husika kimuktadha.

Maadili

- **Heshima:** mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- **Upendo:** mwanafunzi anapowapa wenzake nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji katika kikundi.
- **Uwajibikaji:** mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi. Pia anapotunza vifaa vya kidijitali anavyotumia.
- **Umoja:** mwanafunzi anaposhiriki na kuchangia katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- **Usafi wa kibinafsi:** mwanafunzi anaposoma matini kuhusu suala lengwa na kuzingatia ujumbe.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia kusoma kwa ufahamu.
- Integrated Science, Health Education na Home Science: usafi wa kibinafsi ni mojawapo ya masuala yanayoshughulikiwa katika masomo haya.

Mapendekezo ya nyezo za kufundisha

- Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara, vifaa halisi kama vile maji,mswaki,sabuni, maktaba ya mtandaoni,

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali dadisiyaliyo pendekezwa
1.3 Kuandika	1.3.1 Viakifishi (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) kutambua ishara za msamiati kuhusu usafi wa kibinafsi ili kuimarisha uandishi bora, b) kutambua matumizi ya herufi kubwa na kikomo katika matini, c) kutumia herufi kubwa na kikomo ipasavyo katika matini, d) kuonea fahari matumizi ya herufi kubwa na kikomo katika matini ili kufanikisha mawasiliano.	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kuhusu usafi wa kibinafsi <i>k.v oga, kucha, nywele, mwili, nawa mikono, safisha meno, sabuni, afya, hisia, ngozi.</i> • Mwanafunzi aelekezwe kutambua matumizi ya herufi kubwa na kikomo (<i>k.v. kutumia herufi kubwa kuanzia majina ya watu, mwanzoni mwa kila neno kuu katika anwani ya kitabu; kikomo; mwishoni mwa sentensi ya taarifa</i>) katika maneno, sentensi na vifungu kwenye matini andishi au za kidijitali akiwa na wenzake katika kikundi. • Mwanafunzi aelekezwe kuandika maneno, sentensi au vifungu kuhusu suala lengwa kwa kutumia herufi kubwa na kikomo ipasavyo. • Mwanafunzi aelekezwe kuandika kifungu kifupi kwa kuzingatia herufi kubwa na kikomo ipasavyo kwenye 	Herufi kubwa na kikomo hutumika vipi katika maandishi?

			<p>kifaa cha kidijitali (<i>k.v. tarakilishi</i>) na kuwasambazia wenzake kwenye mtandao ili wakitolee maoni.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi aelekezwe kushirikiana na wenzake kusahihisha kifungu kuhusu suala lengwa ambacho hakijatumia herufi kubwa na kikomo ipasavyo. • Mwanafunzi aelekezwe kuwasomea wenzake kifungu alicheandika na kuwataka waandike maneno na sentensi zinazostahili kuwa na herufi kubwa na kikomo. • Mwanafunzi aelekezwe kutafiti mtandaoni au kwenye vitabu vya ziada kuhusu matumizi ya herufi kubwa na kikomo katika maneno, sentensi na vifungu na kuandika daftarini. 	
--	--	--	--	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- **Mawasiliano na ushirikiano:** mwanafunzi anapowasomea wenzake kifungu kwa ufasaha na anaposhiriki katika mijadala na wanafunzi wenzake.
- **Ujuzi wa kidijitali:** mwanafunzi anapotumia kifaa cha kidijitali kuandika kifungu na kukisambaza mtandaoni.
- **Ubunifu:** mwanafunzi anapoandika vifungu vyenye matumizi yafaayo ya herufi kubwa na kikomo.
- **Hamu ya ujifunzaji:** mwanafunzi anapotafiti mtandaoni kuhusu matumizi ya herufi kubwa na kikomo katika matini.
- **Uwazaji kina:** mwanafunzi anapotumia herufi kubwa na kikomo katika kifungu alichokiandika.

Maadili

- **Heshima:** mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- **Upendo:** mwanafunzi anapowapa wenzake nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- **Uwajibikaji:** mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- **Umoja:** mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- **Usafi wa kibinafsi:** mwanafunzi anapoandika kifungu kuhusu suala lengwa kwa kutumia herufi kubwa na kikomo ipasavyo.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia matumizi ya herufi kubwa na kikomo.
- Integrated Science, Health Education na Home Science: usafi wa kibinafsi ni mojawapo ya masuala yanayoshughulikiwa katika masomo haya.

Mapendekezo ya Nyezo za kufundisha

- Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara, vifaa hakisi kama vile maji,sabuni,mswaki, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni,

-

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopendeke zwa
1.4 Sarufi	1.4.1 Nomino za Pekee na za Kawaida (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; <ol style="list-style-type: none"> a) kutambua ishara za msamiati wa nomino za pekee na za kawaida kuhusu usafi wa kibinafsi ili kufanikisha mawasiliano, b) kutambua nomino za pekee na za kawaida katika matini, c) kutambua aina za nomino za pekee katika matini, d) kutumia nomino za pekee na za kawaida 	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kuhusu usafi wa kibinafsi <i>k.v oga, kucha, nywele, mwili, nawa mikono, safisha meno, sabuni, afya, hisia, ngozi.</i> • Mwanafunzi aelekezwe kutambua nomino za pekee (<i>k.v. Kenya, Jumatatu, Kiptoo, Kisiwa chenye Hazina, </i>) na za kawaida (<i>k.v. mwanafunzi, kalamu, nyumba na mkeka, </i>) kwenye orodha, sentensi au vifungu akiwa peke yake au wawiliwawili. • Mwanafunzi aelekezwe kutaja aina za nomino za pekee (<i>k.v. majina ya watu, siku za wiki, miezi ya mwaka, mito, nchi, anwani za vitabu, za magazeti na za majarida</i>) akiwa na wenzake katika kikundi. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ni vitu gani katika mazingira yako ambavyo ni nomino za pekee? 2. Ni vitu gani katika mazingira yako ambavyo ni nomino za kawaida?

		<p>ipasavyo katika matini,</p> <p>e) kuchangamkia matumizi ya nomino za pekee na za kawaida katika matini ili kufanikisha mawasiliano.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi aelekezwe kutenga nomino za pekee na za kawaida katika orodha ya maneno, sentensi au vifungu kwenye vitabu, tarakilishi, chati. • Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi au vifungu kuhusu suala lengwa kwa kutumia nomino za pekee na za kawaida akiwa na mwenzake. • Mwanafunzi aelekezwe mzazi au mlezi wake nomino za pekee (<i>k.v. Mjomba Selemani, Inspekta Lama, Ziwa Naivasha na Mto Tana</i>) na za kawaida (<i>k.v. sabuni, maji, bustani, miti</i>) katika mazingira ya nyumbani. 	
--	--	--	--	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- **Mawasiliano na ushirikiano:** mwanafunzi anapotaja nomino za pekee na za kawaida akiwa na wenzake.
- **Ujuzi wa kidijitali:** mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kutambua nomino za pekee na za kawaida.
- **Ubunifu:** mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi kuhusu suala lengwa akitumia nomino za pekee na za kawaida.
- **Kujiamini:** mwanafunzi anapofaulu kutambua nomino za pekee na za kawaida kisha kuzitungia sentensi sahihi na vifungu.
- **Hamu ya ujifunzaji:** mwanafunzi anapomtaja mzazi au mlezi wake nomino za pekee na za kawaida katika mazingira ya nyumbani.

Maadili

- **Heshima:** mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- **Upendo:** mwanafunzi anapowapa wenzake nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji katika kikundi.
- **Uwajibikaji:** mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- **Umoja:** mwanafunzi anaposhiriki na kuchangia katika shughuli za kikundi.
- **Amani:** mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kikundi kwa utulivu.

Masuala Mtambuko

- **Usafi wa kibinafsi:** mwanafunzi anapoandika sentensi au kifungu kuhusu suala lengwa kwa kutumia nomino za pekee na za kawaida.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: dhana ya nomino za pekee na za kawaida ni mojawapo ya mada zinazoshughulikiwa katika masomo haya.
- Integrated Science, Health Education na Home Science: usafi wa kibinafsi ni mojawapo ya masuala yanayoshughulikiwa katika masomo haya.

Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia

- Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

2.0 LISHE BORA

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali dadisi yaliyopend ekezwa
<p>2.1 Kusikiliza na kutazama, Kuzungumza na kutumia ishara</p>	<p>2.1.1 Kusikiliza kwa kina na kutazama kwa makini</p> <p>(Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) kutambua ishara za msamiati kuhusu lishe bora ili kuimarisha mawasiliano,</p> <p>b) kutambua sauti /dh/ na /th/ katika silabi na maneno ,</p> <p>c) kutambua herufi dh na th katika silabi na maneno,</p> <p>d) kutamka sauti /dh/ na /th/ ipasavyo katika silabi na maneno,</p> <p>e) kutumia ishara na tahajia ya vidole kuendeleza silabi na</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kuhusu lishe bora k.v <i>mboga, chakula, matunda,protini, nishati,sumu, moyo, lishe, maji, salmoni, madini, utapiamlo, nafaka.</i> • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kutambua sauti /dh/ na /th/ katika maneno na silabi (k.v. dhamani/thamani; adhiri/athiri; dhibiti/thibiti,) yakitamkwa na kuashiriwa na mwalimu, mgeni mwalikwa au katika kifaa cha kidijitali. • Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kutambua herufi dh na th katika maneno na silabi (k.v. dhamani/thamani; adhiri/athiri; dhibiti/thibiti,) yakiashiriwa kwa 	<p>Ni maneno yepi unayoyajua yaliyo na sauti na herufi /dh/ na /th/?</p>

		<p><i>maneno yaliyo na herufi dh na th,</i></p> <p>f) kutumia maneno yenye sauti /dh/ na /th/ katika sentensi ili kuyatofautisha kimaana,</p> <p>g) kutumia maneno yenye <i>na herufi dh na th katika sentensi ili</i> kuyatofautisha kimaana,</p> <p>h) kuonea fahari matamshi na <i>ishara</i> bora, za sauti na <i>tahajia za vidole</i> /dh/ na /th/ na <i>ishara</i> bora ya herufi th na dh katika mazungumzo.</p>	<p>tahajia za vidole na mwalimu, mgeni mwalikwa au katika kifaa cha kidijitali.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kutambua maneno yenye sauti /dh/ na /th/ yakitamkwa na kuashiriwa na mwalimu, mgeni mwalikwa au katika kifaa cha kidijitali na kuyatamka ipasavyo akiwa na wenzake. • Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kutambua maneno yenye herufi dh na th yakiashiriwa na mwalimu, mgeni mwalikwa au katika kifaa cha kidijitali na kuyataja kwa tahajia ya vidole ipasavyo akiwa na wenzake. • Mwanafunzi aelekezwe kutumia maneno yenye sauti /dh/ na /th/ (herufi dh na th) kwenye sentensi ili kuyatofautisha kimaana katika kifaa cha kidijitali au katika vitabu. • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kusikiliza na kutazama sentensi zilizotungwa na wenzake na kutoa maoni yake kuhusu 	
--	--	--	--	--

			<p>jinsi maneno yenye sauti /dh/ na /th/ yalivyotumiwa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kutazama sentensi zilizotungwa kwa kutumia ishara na wenzake na kutoa maoni yake kuhusu jinsi maneno yenye herufi dh na th yalivyotumiwa. • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kuunda vitanzandimi vinavyotumia sauti /dh/ na /th/ kwenye kifaa cha kidijitali au katika vitabu akiwa na wenzake katika kikundi. • Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kuunda sentensi zenye ishara tata zinazotumia herufi dh na th kwenye kifaa cha kidijitali au katika vitabu akiwa na wenzake katika kikundi. • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kusoma vitanzandimi alivyounda akizingatia matamshi bora ya sauti /dh/ na /th/. • Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kusoma sentensi zenye ishara tata 	
--	--	--	---	--

			<p>zinazotumia herufi dh na th alizounda akizingatia ishara na tahajia za vidole bora ya herufi dh na th.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kusikiliza na kutazama kwa kina wenzake wakisoma vitanzandimi walivyounda na kutoa maoni yake kuhusu matamshi ya sauti /dh/ na /th/ katika vitanzandimi hivyo. • Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kutazama kwa makini wenzake wakisoma kwa ishara sentensi zinazotumia herufi dh na th na kutoa maoni yake. • Mwanafunzi aelekezwe kumsomea mzazi au mlezi wake kifungu kuhusu suala lengwa akizingatia matamshi bora ya sauti /dh/ na / th/ na ishara na tahajia bora za vidole ya herufi dh na th. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapotamka maneno yenye sauti /dh/ na/ th/ ipasavyo katika sentensi na anaposhiriki na kuchangia katika shughuli za kikundi. 				

- **Ujuzi wa kidijitali:** mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali katika kuunda na kusikiliza vitanzandimi vyenye sauti /dh/ na /th/.
- **Ubunifu:** mwanafunzi anapounda vitanzandimi vyenye sauti /dh/ na /th/ na kuvitamka ipasavyo katika kikundi.
- **Kujiamini:** mwanafunzi anapotamka ipasavyo sauti /dh/ na /th/ na anapochangia katika kazi ya kikundi.
- **Hamu ya ujifunzaji:** mwanafunzi anaposhiriki na mzazi au mlezi wake kusoma kifungu kwa kuzingatia matamshi bora ya sauti /dh/ na /th/.

Maadili

- **Upendo:** mwanafunzi anapowapa wenzake nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji katika kikundi.
- **Uwajibikaji:** mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi na pia kutunza vifaa vya kidijitali anavyotumia.
- **Heshima:** mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- **Umoja:** mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za kikundi kwa utulivu.

Masuala Mtambuko

- **Lishe bora:** mwanafunzi anapotamka na kuzingatia maneno yenye sauti lengwa ipasavyo katika muktadha wa suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: dhana ya kutofautisha na kutamka sauti ni mojawapo ya masuala yanayoshughulikiwa katika masomo haya.
- Integrated Science, Health Education na Home Science: lishe bora ni mojawapo ya masuala yanayoshughulikiwa katika masomo haya.

Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia

- Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara, matumizi ya ishara za mwili k.v. ishara za uso, za mikono na mabega kuimarisha masimulizi yake,

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopendekezwa
2.2 Kusoma	<p>2.2.1 Kusoma kwa Mapana</p> <p>(Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) kutambua ishara za msamiati kuhusu lishe bora kwa usomaji mwafaka,</p> <p>b) kutumia ipasavyo msamiati uliotumiwa katika matini aliyosoma,</p> <p>c) kueleza ujumbe wa matini aliyosoma,</p> <p>d) kutoa muhtasari wa matini ya kujichagulia aliyosoma,</p> <p>e) kuweka rekodi ya aliyosoma kwa kuyanakili katika kijitabu ,</p> <p>f) kujenga mazoea ya kusoma matini za</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati katika matini ya kujichagulia kuhusu lishe bora <i>k.v mboga, chakula, matunda,protini, nishati,sumu, moyo, lishe, maji, salmoni,madini, utapiamlo, nafaka.</i> • Mwanafunzi aelekezwe kutambua msamiati uliotumiwa katika matini ya kujichagulia (<i>andishi au ya kidijitali</i>). • Mwanafunzi aelekezwe kutumia kamusi kutafuta maana za maneno asiyoyajua akiwa peke yake au katika kikundi. • Mwanafunzi aelekezwe kujenga rekodi ya msamiati aliojifunza katika kitabu. • Mwanafunzi aelekezwe kumtungia mwenzake sentensi akitumia msamiati katika matini aliyoisoma (<i>ya kimaandishi au kidijitali</i>). 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Unapenda kusoma matini za aina gani? 2. Unazingatia nini unapochagua matini ya kujisomea?

		miktadha mbalimbali kupanua mawanda wa fikra.	<p>Mwanafunzi aelekezwe kuwaeleza wenzake ujumbe wa matini aliyoisoma.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi aelekezwe kutoa muhtasari wa matini ya kujichagulia aliyosoma na kuwasilisha kwa wenzake ili waitolee maoni. • Mwanafunzi aelekezwe kurekodi aliyoyasoma katika kijitabu chake kwa marejeleo ya baadaye. • Mwanafunzi aelekezwe kusakura mtandaoni na kujichagulia matini ya ziada kisha aisome. • Mwanafunzi aelekezwe kutafiti mtandaoni au maktabani na kuchagua matini yanayohusu lishe bora na kumsomea mzazi au mlezi. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapoandika muhtasari na kuuwasilisha kwa wenzake. • Kujiamini: mwanafunzi anapomtungia mwenzake sentensi kutokana na msamiati wa matini ya kujichagulia akizingatia ufasaha wa lugha. • Ubunifu: mwanafunzi anapoeleza ujumbe wa matini aliyosoma. • Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapojichagulia matini ya kusoma na kutafuta maana za maneno asiyoyajua kwenye kamusi. 				

- **Ujuzi wa kidijitali:** mwanafunzi anaposakura mtandaoni na kujichagulia matini ya kusoma.

Maadili

- **Heshima:** mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake wanapowasilisha muhtasari wa matini ya kujichagulia waliyosoma.
- **Uwajibikaji:** mwanafunzi anapojitolea kutafuta na kusoma matini aliyojichagulia. Pia anapozingatia nidhamu anaposakura mtandaoni.
- **Umoja:** mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kutunga sentensi akitumia msamiati aliojifunza.

Masuala Mtambuko

- **Lishe bora:** mwanafunzi anapotumia ipasavyo msamiati katika matini na kuitumia kutunga sentensi kuhusu lishe bora.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia kusoma kwa mapana.
- Integrated Science, Health Education na Home Science: lishe bora ni mojawapo ya masuala yanayoshughulikiwa katika masomo haya.

Mapendekezo ya nyezo za kufundisha

- Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi
2.3 Kuandika	<p>2.3.1 Barua ya Kirafiki ya Kutoa Mwaliko</p> <p>(Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) kutambua ishara za msamiati wa barua ya kirafiki ili kuimarisha uandishi bora,</p> <p>b) kueleza umuhimu wa barua ya kirafiki ya kutoa mwaliko,</p> <p>c) kutambua ujumbe katika barua ya kirafiki ya kutoa mwaliko,</p> <p>d) kutambua vipengele vya kimuundo vya barua ya kirafiki ya kutoa mwaliko,</p> <p>e) kuandika barua ya kirafiki ya kutoa mwaliko kwa kuzingatia</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati katika matini ya kujichagulia kuhusu lishe bora <i>k.v mboga, chakula, matunda,protini, nishat, moyo, lishe, maji, salmoni, madini, utapiamlo, nafaka.</i> • Mwanafunzi aelekezwe kueleza umuhimu wa kuandika barua ya kirafiki ya kutoa mwaliko kuhusu masuala mbalimbali (<i>k.v. kuleta jamii pamoja, kuimarisha utangamano na kuhamasisha jamii</i>) akiwa peke yake au katika kikundi. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Je, ni shughuli gani zinazoweza kukufanya uandike barua ya kirafiki ya kutoa mwaliko? 2. Je, ni mambo gani yanayotiliwa maanani katika kuandika barua ya kirafiki ya kutoa mwaliko?

		<p>ujumbe, lugha na muundo ufaao, f) kufurahia uandishi wa barua ya kirafiki ya kutoa mwaliko ili kufanikisha mawasiliano.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi aelekezwe kutambua ujumbe katika kielelezo cha barua ya kirafiki ya kutoa mwaliko akiwa katika kikundi, • Mwanafunzi aelekezwe kujadili katika kikundi vipengele vya kimuundo vya barua ya kirafiki ya kutoa mwaliko (<i>k.v. anwani ya mwandishi na tarehe</i>). • Mwanafunzi aelekezwe kushiriki katika kujadili na wenzake kuhusu lugha inayofaa katika uandishi wa barua ya kirafiki ya kutoa mwaliko. • Mwanafunzi aelekezwe kuandika barua ya kirafiki ya kutoa mwaliko kuhusu suala lengwa (<i>k.v. kushiriki katika upishi wa vyakula vya kiasili, kushiriki kuhamasisha jamii kuhusu umuhimu wa vyakula vya</i> 	
--	--	--	--	--

			<p><i>kiasili</i>) na kuwasomea <i>akitumia ishara</i> wenzake darasani ili waitathmini.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi aelekezwe kumwandikia rafiki yake barua ya kirafiki ya kutoa mwaliko kwenye hafla fulani (<i>k.v. sherehe ya siku ya kuzaliwa</i>) kwa kutumia vifaa vya kidijitali na kuwasambazia wenzake pamoja na mwalimu mtandaoni, kwa kuzingatia maadili ya mtandaoni, ili kuitolea maoni. 	
--	--	--	---	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- **Mawasiliano na ushirikiano:** mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kujadili ujumbe, lugha na muundo wa barua ya kirafiki ya kutoa mwaliko na kuheshimu maoni ya wenzake. Pia anapowasomea wenzake barua aliyoandika.
- **Ujuzi wa kidijitali:** mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kuandika barua ya kirafiki ya kutoa mwaliko na kuisambaza mtandaoni.
- **Ubunifu:** mwanafunzi anapoandika kwa mvuto barua ya kirafiki ya kutoa mwaliko kwa kuzingatia ujumbe, lugha na muundo ufaao.

- **Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo:** mwanafunzi anapopendekeza shughuli ambazo zinaweza kumfanya aandike barua ya kirafiki ya kutoa mwaliko. Pia anapoandika barua kuhusu masuala yanayoathiri jamii na kuwashirikisha wenzake katika kupendekeza suluhu.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- **Upendo:** mwanafunzi anapowapa wenzake nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji katika kikundi.
- **Uwajibikaji:** mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi. Pia anapotumia vifaa vya kidijitali inavyostahili.
- **Umoja:** mwanafunzi anaposhiriki na kuchangia katika shughuli za kikundi.
- Amani: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za kikundi kwa utulivu, heshima na kusikilizana.

Masuala Mtambuko

- **Lishe bora:** mwanafunzi anapoandika barua ya kirafiki ya kutoa mwaliko kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia uandishi wa insha za kiuamilifu.
- Integrated Science, Health Education na Home Science: lishe bora ni mojawapo ya masuala yanayoshughulikiwa katika masomo haya.

Mapendekezo ya Nyezo za kufundisha

- Chati , michoro na picha za aina mbali mbali ya matunda,mboga na vyakula , mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusu ya maneno na ishara,video za ishara

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi
2.4 Sarufi	<p data-bbox="373 283 590 387">2.4.1 Nomino za Makundi na za Dhahania</p> <p data-bbox="373 502 521 534">(Vipindi 2)</p>	<p data-bbox="616 283 978 346">Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p data-bbox="616 357 978 572">a) kutambua ishara za msamiati wa nomino za makundi na za dhahania ili kudumisha sarufi sanifu,</p> <p data-bbox="616 583 978 682">b) kutambua nomino za makundi na za dhahania katika matini,</p> <p data-bbox="616 693 978 830">c) kutumia nomino za makundi na za dhahania ifaavyo katika matini,</p> <p data-bbox="616 841 978 978">d) kuchangamkia kutumia nomino za makundi na za dhahania katika mawasiliano.</p>	<ul data-bbox="1005 319 1462 1131" style="list-style-type: none"> <li data-bbox="1005 319 1462 534">● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kuhusu nomino za makundi na za dhahania k.v <i>jamii, tita la kuni, genge la wezi, umati wa watu, upendo, amani, umoja.</i> <li data-bbox="1005 545 1462 943">● Mwanafunzi aelekezwe kutambua nomino za makundi (k.v. <i>mkungu, mtungo, tita, bunda, shada, jamii, kikosi, genge</i>) na za dhahania (k.v. <i>ugonjwa, usingizi, furaha, shibe, elimu, maisha</i>) kwenye chati, kadi maneno, kapu maneno na matini nyingine akiwa peke yake au katika kikundi. <li data-bbox="1005 954 1462 1131">● Mwanafunzi aelekezwe kutenga nomino za makundi na za dhahania katika orodha ya maneno, sentensi au vifungu kwa kuzipigia mstari au 	<ol data-bbox="1498 283 1744 870" style="list-style-type: none"> <li data-bbox="1498 283 1744 575">1. Ni nomino gani za makundi zinazopatikana katika mazingira ya shuleni na ya nyumbani? <li data-bbox="1498 585 1744 870">2. Ni nomino gani za dhahania zinazopatikana katika mazingira ya shuleni na ya nyumbani?

			<p>kuzikolezea wino katika matini za kimaandishi au za kidijitali akiwa peke yake au katika kikundi.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi aelekezwe kushirikiana na wenzake katika kikundi kutambua nomino za makundi na za dhahania katika mazingira ya shuleni na nyumbani na kuzitungia sentensi. • Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi kuhusu suala lengwa kwa kutumia nomino za makundi na za dhahania akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. • Mwanafunzi aelekezwe kutunga aya kuhusu suala lengwa kwa kutumia nomino za makundi na za dhahania akiwa na wenzake katika kikundi. • Mwanafunzi aelekezwe kushirikiana na mzazi au mlezi wake kutambua nomino za 	
--	--	--	--	--

			makundi na za dhahania kwenye mtandao au kwenye vitabu vya ziada na kuzitungia sentensi.	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki na kuchangia kikamilifu katika kazi za kikundi kutambua na kutenga nomino za makundi na za dhahania. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kutambua nomino za makundi na za dhahania. ● Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi kuhusu suala lengwa akitumia nomino za makundi na za dhahania. ● Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kutambua nomino za makundi na za dhahania na kuzitungia sentensi na vifungu sahihi. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapomtajia mwenzake nomino za makundi katika mazingira ya shuleni na nyumbani. 				
<p>Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi. ● Upendo: mwanafunzi anapowapa wenzake nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi. ● Umoja: mwanafunzi anaposhiriki na kuchangia katika shughuli za kikundi. 				
<p>Masuala Mtambuko</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Lische bora: mwanafunzi anapotunga sentensi na vifungu kuhusu suala lengwa. 				

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia aina za nomino.
- Integrated Science, Health Education na Home Science: lishe bora ni mojawapo ya masuala yanayoshughulikiwa katika masomo haya.

Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia

Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

3.0 UHURU WA WANYAMA				
Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopendekezwa
3.1 Kusikiliza na kutazama, Kuzungumza na kutumia ishara	3.1.1 Tanzu za Fasihi (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) kutambua ishara za msamiati wa uhuru wa wanyama ili kukuza tanzu za fasihi, b) kueleza maana ya fasihi ili kuipambanua, c) kujadili sifa za tanzu za fasihi, d) kutambua aina za tungo za fasihi simulizi na fasihi andishi katika matini, e) kuwasilisha utungo wa fasihi anaoujua, f) kufurahia kushiriki katika uwasilishaji wa	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati katika matini ya kujichagulia kuhusu lishe bora <i>k.v mboga, chakula, matunda,protini, nishati,sumu, moyo, lishe, maji, salmoni,madini, utapiamlo, nafaka.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kushirikiana na wenzake kueleza kikamilifu maana ya fasihi katika jamii. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua tanzu za fasihi (<i>fasihi andishi na simulizi</i>) akiwa peke yake au katika kikundi. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Je, jamii yako ina tungo zipi za fasihi simulizi? 2. Kuna tofauti gani kati ya fasihi simulizi na andishi?

		<p>fasihi simulizi na fasihi andishi ili kujenga ufasaha wa lugha na fasihi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kueleza maana ya fasihi simulizi na andishi akiwa peke yake au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutofautisha kati ya fasihi simulizi na fasihi andishi akiwa katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili sifa za fasihi simulizi (<i>k.v. kuwasilishwa kwa njia ya mdomo na kutumia ishara, kuwa mali ya jamii</i>) na fasihi andishi (<i>k.v. kuandikwa, kuwa mali ya mtu binafsi,</i>) akiwa na wenzake katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua tungo za fasihi simulizi (<i>k.v. hadithi, semi, mazungumzo, ushairi simulizi na maigizo</i>) na fasihi andishi (<i>k.v. novela, riwaya, tamthilia, ushairi na hadithi fupi</i>) kutoka simulizi 	
--	--	--	--	--

			<p>za moja kwa moja au kwenye matini za kidijitali.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kuwawasilishia wenzake utungo wa fasihi (<i>k.v. hadithi za wanyama</i>) ili wautolee maoni. ● Mwanafunzi aelekezwe kushirikiana na mzazi au mlezi wake kutafiti kuhusu tanzu za fasihi simulizi na andishi katika jamii yake. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake na kuchangia katika kazi ya kikundi. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kujifunza sifa za fasihi simulizi na andishi. ● Kujiamini: mwanafunzi anapowawasilishia wenzake utungo wa fasihi. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposhirikiana na mzazi au mlezi kutambua tanzu za fasihi simulizi na andishi katika jamii yake. 				
<p>Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kikundi. ● Upendo: mwanafunzi anapowapa wenzake nafasi ya kujieleza. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapotunza vifaa vya kidijitali anavyotumia kujifunzia sifa za fasihi simulizi na andishi. ● Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kazi ya kikundi. ● Uraia: mwanafunzi anapothamini tungo za fasihi simulizi katika jamii. 				

Masuala Mtambuko

- **Uhuru wa wanyama:** mwanafunzi anaposimulia tungo na kutilia maanani uhuru wa wanyama.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia dhana ya tungo za fasihi simulizi na andishi.
- Social Studies na Agriculture: masomo haya pia yanashughulikia masuala ya utunzaji wa wanyama.

Mapendekezo ya nyenzo za kufundisha

- Chati , michoro na picha za aina mbali mbali ya matunda,mboga na vyakula, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopend ekezwa
3.2 Kusoma	<p>3.2.1 Kusoma kwa Kina</p> <p>Novela</p> <p>(Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) Kutambua ishara za msamiati kuhusu novela ili kukuza stadi ya kusoma kwa kina,</p> <p>b) kueleza maana ya novela ili kuipambanua,</p> <p>c) kujadili sifa za novela kama utanzu wa fasihi andishi,</p> <p>d) kuchangamkia usomaji wa novela ili kukuza stadi ya kusoma.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati wa uhuru wa wanyama <i>k.v kukandamiza, dhuluma, haki, kigwe, matibabu.</i> • Mwanafunzi aelekezwe kueleza maana ya novela akiwa peke yake au katika kikundi. • Mwanafunzi aelekezwe kutafiti maktabani au mtandaoni kuhusu maana na sifa za novela (<i>k.v. wahusika wachache na maudhui machache</i>). • Mwanafunzi aelekezwe kuwasambazia wenzake matokeo ya utafiti wake ili waisome na kutolea maoni. • Mwanafunzi aelekezwe kujadili sifa za novela iliyoteuliwa na mwalimu akiwa na wenzake katika kikundi. 	<p>Novela ni utungo wa aina gani?</p>

			<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi aelekezwe kusoma novela iliyoteuliwa na mwalimu na kutambua sifa zake. • Mwanafunzi aelekezwe kumsomea mzazi au mlezi sifa za novela aliyosoma. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapochangia katika shughuli za kikundi kwa kutumia lugha fasaha. • Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anaposakura mtandaoni ili kutafiti kuhusu maana na sifa za novela. • Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapofanya utafiti maktabani au mtandaoni kuhusu maana na sifa za novela. Pia anaposoma tafiti za wenzake na kuzitolea maoni. • Kujiamini: mwanafunzi anapowawasilishia wenzake sifa za novela katika kikundi. 				
<p>Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> • Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kikundi wanapojadili sifa za novela. • Uwajibikaji: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali ipasavyo na kuzingatia maadili anapotafiti mtandaoni. • Upendo: mwanafunzi anapowapa wenzake nafasi ya kuwasilisha maoni yao katika shughuli za kikundi. • Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake na kuchangia katika kazi za kikundi. 				
<p>Masuala Mtambuko</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uhuru wa wanyama: mwanafunzi anaposoma novela kuhusu suala lengwa. 				
<p>Uhusiano na Masomo Mengine</p> <ul style="list-style-type: none"> • English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia kusoma kwa kina. • Social Studies na Agriculture: masomo haya pia yanashughulikia masuala ya utunzaji wa wanyama. 				

Mapendekezo ya nyenzo za kufundisha

- Chati , michoro na picha ,mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	maswali dadisi yaliyopendek ezwa
3.3 Kuandika	3.3.1 Insha za Kubuni (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) Kutambua ishara za msamiati kuhusu uhuru wa wanyama ili kuandika insha ya kubuni, b) kuteua mada na ujumbe wa kuandikia insha ya kubuni, c) kujadili vidokezo kulingana na mada ya kuandikia insha ya kubuni, d) kuandika vidokezo vyenye ujumbe unaolingana na mada ya insha ya kubuni,	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kuhusu uhuru wa wanyama k.v <i>kukandamiza, dhuluma, haki, kigwe, matibabu.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kuteua mada kulingana na ujumbe anaoandikia. ● Mwanafunzi aelekezwe kutafiti kuhusu mada anayoandikia (<i>k.v. mtandaoni, vitabuni na magazetini</i>) kuhusu masuala yanayoathiri jamii. ● Mwanafunzi aelekezwe kujadiliana na wenzake vidokezo vya mada aliyoteua. ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika vidokezo vyenye ujumbe unaolingana na mada. 	Ni mambo gani unayozingatia unapoandaa vidokezo vya insha ya kubuni?

		<p>e) kuandika insha ya kubuni inayozingatia vidokezo vilivyoandaliwa,</p> <p>f) kufurahia kuandaa vidokezo vyenye ujumbe unaolingana na mada ya insha.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kuwasomea wenzake katika kikundi vidokezo alivyoandika au awasambazie kwenye kifaa cha kidijitali ili wavitolee maoni. ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika insha ya kubuni inayozingatia vidokezo alivyoandaa. ● Mwanafunzi aelekezwe kuwasilisha insha yake darasani au mtandaoni ili wenzake wamtolee maoni. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapojadiliana na wenzake kwa ufasaha vidokezo vya insha ya kubuni. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kutafiti kuhusu mada anayoandikia insha ya kubuni. ● Ubunifu: mwanafunzi anapoteua mada na vidokezo mwafaka vya kuandikia insha ya kubuni. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapotafiti kuhusu mada anayoandikia insha ya kubuni kwenye makala mbalimbali. ● Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kuteua mada mwafaka na kuiandalia vidokezo. 				

Maadili

- **Heshima:** mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- **Upendo:** mwanafunzi anapowapa wenzake nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji katika kikundi.
- **Uwajibikaji:** mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi. Pia anapozingatia nidhamu anaposakura mtandaoni.
- **Umoja:** mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake na kuchangia katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- **Elimu ya utunzaji wa wanyama:** mwanafunzi anapotafiti na kuteua mada kuhusu masuala yanayoathiri jamii.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia uandishi wa insha za kubuni.
- Social Studies na Agriculture: masomo haya pia yanashughulikia masuala ya utunzaji wa wanyama.

Mapendekezo ya Nyezo za kufundisha

Chati , michoro na picha za aina mbali mbali ya matunda,mboga, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopendekezwa
3.4 Sarufi	3.4.1 Nomino za Wingi na za Vitenzi-jina (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; <ol style="list-style-type: none"> a) Kutambua ishara za msamiati kuhusu nomino za wingi na za vitenzi-jina ili kufanikisha sarufi sanifu, b) kutambua nomino za wingi na za vitenzi-jina katika matini, c) kutumia nomino za wingi na za vitenzi-jina ipasavyo katika matini, d) kufurahia matumizi ya 	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kuhusu nomino za wingi na za vitenzi-jina <i>k.v maji, changarawe, mchanga, kula, kusimama, kucheza.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kutaja nomino za wingi na za vitenzi akiwa peke yake. wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua nomino za wingi (<i>k.v. maji, changarawe</i>) na za vitenzi-jina (<i>k.v. kusimama, kula, kuchunga</i>) kwenye chati, kadi maneno au kapu maneno akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutenga nomino za wingi na za vitenzi-jina katika orodha ya maneno, sentensi au vifungu kwa kuzipigia mstari au 	Je, ni nomino zipi za wingi na za vitenzi jina zinazopatikana katika mazingira yako?

		<p>nomino za wingi na za vitenzi-jina katika mawasiliano.</p>	<p>kuzikolezea wino katika matini za kidijitali wakiwa wawiliwawili.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kumtaja mwenzake nomino za wingi na za vitenzi-jina katika mazingira ya shuleni na ya nyumbani. ● Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi kuhusu suala lengwa kwa kutumia nomino za wingi na za vitenzi-jina akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutunga aya kuhusu suala lengwa kwa kutumia nomino za wingi na za vitenzi-jina akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kushirikiana na mzazi au mlezi wake kutafiti (<i>k.v. mtandaoni na vitabuni</i>) kuhusu nomino za wingi na za vitenzi-jina na kuzitungia sentensi kisha awesomee wenzake darasani ili wamtotee maoni. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapochangia katika kazi za kikundi kutambua na kutenga nomino za wingi na za vitenzi-jina. 				

- **Ujuzi wa kidijitali:** mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kutafiti kuhusu nomino za wingi na za vitenzi-jina.
- **Ubunifu:** mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi kuhusu suala lengwa akitumia nomino za wingi na za vitenzi-jina.
- **Kujiamini:** mwanafunzi anapofaulu kutambua nomino za wingi na za vitenzi-jina na kuzitungia sentensi na vifungu sahihi.
- **Hamu ya ujifunzaji:** mwanafunzi anapotafiti mtandaoni kuhusu nomino za wingi na za vitenzi-jina kisha kuwasomea wenzake darasani ili wamtotee maoni.

Maadili

- **Heshima:** mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- **Upendo:** mwanafunzi anapowapa wenzake nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji katika kikundi.
- **Uwajibikaji:** mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- **Umoja:** mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake na kuchangia katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- **Maslaha ya wanyama:** mwanafunzi anapotunga aya na sentensi kuhusu suala lengwa kwa kutumia nomino za wingi na za vitenzi-jina.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia aina za nomino.
- Social Studies na Agriculture: masomo haya pia yanashughulikia masuala ya utunzaji wa wanyama.

Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia

- Chati
- Michoro na picha
- Mgeni mwalikwa

- Vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video)
- Mti maneno
- Kapu maneno
- Vitabu mbalimbali

4.0 AINA ZA MALIASILI

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopendekezwa
4.1 Kusikiliza na kutazama, Kuzungumza na kutumia ishara	4.1.1 Nyimbo za Watoto na Bembelezi (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; <ol style="list-style-type: none"> a) Kutambua ishara za msamiati wa nyimbo za watoto na bambelezi kama aina za maliasili ili kuzidhamini. b) kueleza maana ya nyimbo za watoto na bembelezi , c) kujadili sifa za nyimbo za watoto na bembelezi, d) kujadili mitindo ya uwasilishaji wa nyimbo za watoto na bembelezi, 	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati wa nyimbo za watoto na bembelezi <i>k.v nyimbo, bembelezi, utamaduni, maleba.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kueleza maana ya nyimbo za watoto na bembelezi akiwa na wenzake, wawiliwawili au katika kikundi ● Mwanafunzi aelekezwe kutafiti vitabuni au mtandaoni kuhusu sifa za nyimbo za watoto na bembelezi, ● Mwanafunzi aelekezwe kuwasilisha matokeo ya utafiti wake kwa wenzake ili waweze kujadili sifa hizo, ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kusikiliza na kutazama vielelezo vya nyimbo za watoto na bembelezi kutoka kwa 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Je, ni nyimbo gani za watoto unazozijua katika jamii yako? 2. Unapomwimbua mtoto bembelezi, unazingatia nini ili apate kulala?

		<p>e) kuwasilisha nyimbo za watoto na bembelezi kwa kuzingatia uwasilishaji ufaao,</p> <p>f) kuchangamkia uwasilishaji wa nyimbo za watoto na bembelezi ili kukuza ubunifu.</p>	<p>mwalimu, mgeni mwalikwa au kifaa cha kidijitali (<i>k.v. radio, rununu, kipakatalishi na runinga</i>),</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kutazama vielelezo vya nyimbo za watoto na bembelezi zinazotumia lugha ya ishara kutoka kwa mwalimu, mgeni mwalikwa au kifaa cha kidijitali (<i>k.v. rununu, kipakatalishi na runinga</i>), ● Mwanafunzi aliye upungufu wa kusikia aelekezwe kushirikiana na wenzake kujadili mitindo ya uwasilishaji wa nyimbo za watoto na bembelezi (<i>k.v. urudiaji wa sauti, maneno na vifungu vya maneno, uchezeshaji wa viungo vya mwili,)</i> katika nyimbo walizosikiliza, ● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kushirikiana na wenzake kujadili mitindo ya uwasilishaji wa nyimbo za watoto na bembelezi (<i>k.v. urudiaji wa ishara, maneno na vifungu vya maneno kwa</i> 	
--	--	---	---	--

			<p><i>kutumia ishara na uchezeshaji wa viungo vya mwili,) katika nyimbo walizozitazama</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kuimba nyimbo za watoto na bembelezi kwa kuzingatia mitindo mbalimbali ya uwasilishaji akiwa peke yake au katika kikundi, ● Mwanafunzi asiyeweza kusikia kusikia aelekezwe kuimba nyimbo za watoto na bembelezi akitumia ishara kwa kuzingatia mitindo mbali mbali ya uwasilishaji akiwa peke yake au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutunga nyimbo nyepesi za watoto na bembelezi akiwa peke yake au katika kikundi na kuziwasilisha kwa kutumia mitindo ifaayo, ● Mwanafunzi aelekezwe kuimba kwa sauti au ishara nyimbo za watoto na bembelezi akiwa na mzazi au mlezi wake na kujadili ujumbe katika nyimbo hizo. 	
--	--	--	--	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- **Mawasiliano na ushirikiano:** mwanafunzi anapojadiliana kwa ishara na wenzake kuhusu uwasilishaji wa nyimbo za watoto na bembelezi.
- **Ujuzi wa kidijitali:** mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kusikiliza na kutazama nyimbo mbalimbali za watoto na bembelezi.
- **Ubunifu:** mwanafunzi anapotunga na kuwasilisha nyimbo za watoto na bembelezi.
- **Kujiamini:** mwanafunzi anapoimba kwa ishara na kuwasilisha nyimbo. Pia anapochangia ifaavyo katika shughuli za kikundi.
- **Hamu ya ujifunzaji:** mwanafunzi anaposhirikiana na mzazi au mlezi kuimba kwa kutumia ishara nyimbo za watoto na bembelezi.

Maadili

- **Heshima:** mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika shughuli za kikundi.
- **Upendo:** mwanafunzi anapowapa wenzake nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji katika kikundi.
- **Uwajibikaji:** mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- **Umoja:** mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- **Haki za watoto:** mwanafunzi anapotunga na kuwasilisha *kwa ishara* nyimbo zinazohusu masuala ya watoto.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia dhana ya tungo za fasihi simulizi.
- Performing Arts: somo hili pia linashughulikia uwasilishaji wa nyimbo na uimbaji.

Mapendekezo ya nyenzo za kufundisha

Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali dadisi
4.2 Kusoma	4.2.1 Kusoma kwa Ufasaha (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) Kutambua ishara za msamiati wa kusoma kwa ufasaha ili kufanikisha usomaji. b) Kusoma kifungu kwa kuzingatia matamshi na <i>ishara</i> bora, c) kusoma kifungu kwa kasi ifaayo, d) Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia kusoma kifungu kwa kutumia sauti ipasavyo, e) mwanafunzi asiyesikia kusoma kifungu kwa kutumia	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati wa kusoma kwa ufasaha <i>k.v. kufasiri, aya, kifungu, ufasaha.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kujadiliana <i>akitumia ishara</i> na wenzake vipengele vya kuzingatia katika kusoma makala kwa ufasaha. ● Mwanafunzi aelekezwe kutazama vielelezo vya video za watu wanaosoma kwa ufasaha makala (<i>k.v. hotuba na habari</i>) akiwa peke yake au na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kusoma kifungu kuhusu suala lengwa katika matini andishi au ya kidijitali akizingatia matamshi bora akiwa peke yake au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kusoma kifungu cha habari kwa kasi ifaayo 	Unazingatia nini ili kusoma makala kwa ufasaha?

		<p>ishara na tahajia za vidole ipasavyo.</p> <p>f) kusoma kifungu kwa kuambatanisha ishara zifaazo,</p> <p>g) kuridhia kusoma makala kwa kuzingatia vipengele vinavyofanikisha mawasiliano.</p>	<p>kuhusu suala lengwa akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kusoma kifungu akizingatia sauti na ishara zifaazo (<i>k.v. kiwango cha sauti na kiimbo</i>) akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi asiyekuwa na uwezo wa kusikia aelekezwe kusoma kifungu akizingatia ishara zifaazo na kasi katika kuashiria akiwa peke yake ,wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kusoma kifungu kwa kuambatanisha ishara zifaazo panapofaa (<i>k.v. ishara za uso na mikono</i>) akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kusoma mbele ya wenzake kazi yake ili wamtotee maoni. ● Mwanafunzi aelekezwe kumsomea mzazi au mlezi makala akizingatia vipengele vya usomaji bora. 	
--	--	---	---	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- **Mawasiliano na ushirikiano:** mwanafunzi anapofanikiwa kusoma makala kwa ufasaha na anapojadiliana na wenzake katika kikundi kuhusu vipengele vya kimsingi vya kusoma kwa ufasaha.
- **Kujiamini:** mwanafunzi anaposoma kifungu kwa ufasaha.
- **Ubunifu:** mwanafunzi anapotumia ishara zifaazo wakati wa kusoma kifungu.
- **Hamu ya ujifunzaji:** mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli ya kusoma anakuza hamu ya ujifunzaji.

Maadili

- **Heshima:** mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi wanapojadili vipengele vya usomaji bora.
- **Upendo:** mwanafunzi anapowapa wenzake nafasi ya kushiriki katika mjadala wakati wa shughuli ya ujifunzaji katika kikundi.
- **Uwajibikaji:** mwanafunzi anapojitolea kuwasomea wenzake kifungu.
- **Umoja:** mwanafunzi anapotangamana na wenzake katika kikundi kujadili vipengele vya usomaji bora.

Masuala Mtambuko

- **Masuala ya elimu ya mazingira:** mwanafunzi anaposoma kifungu kuhusu maliasili.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia stadi ya kusoma.
- Social Studies: somo hili pia linashughulikia suala la maliasili.

Mapendekezo ya nyezo za kufundisha

- Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopendekezwa
4.3 Kuandika	4.3.1 Insha za Kubuni Masimulizi (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; <ol style="list-style-type: none"> a) Kutambua ishara za msamiati wa ina za maliasili ili kuandika insha za kubuni, b) kutambua lugha ya kiubunifu katika insha za masimulizi, c) kujadili umuhimu wa lugha ya kiubunifu katika insha za masimulizi, d) kubainisha wahusika na mandhari katika insha za masimulizi, e) kujadili umuhimu wa wahusika na mandhari katika insha za masimulizi, 	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati wa ina za maliasili k.v maleba, nyimbo, bembea, ubunifu. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua lugha ya kiubunifu katika vielelezo vya insha za masimulizi akiwa peke yake au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kushirikiana na wenzake kujadili umuhimu wa lugha ya kiubunifu katika vielelezo vya insha za masimulizi. ● Mwanafunzi aelekezwe kubainisha wahusika na mandhari katika vielelezo vya insha za masimulizi kutoka kwenye maandishi au vifaa vya kidijitali akiwa peke yake au katika kikundi. 	Je, ni mambo gani utahitaji kuzingatia ili kuandika insha nzuri ya masimulizi?

		<p>f) kuandika insha ya masimulizi akizingatia lugha, wahusika na mandhari ifaavyo,</p> <p>g) kufurahia kuandika insha ya masimulizi akizingatia lugha, wahusika na mandhari ifaavyo ili kukuza ubunifu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kushirikiana na wenzake kujadili umuhimu wa wahusika na mandhari katika insha za masimulizi. ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika insha ya masimulizi akitumia lugha kiubunifu na kuwabainisha wahusika na mandhari akizingatia suala lengwa. ● Mwanafunzi aelekezwe kuwasomea wenzake insha aliyoandika ili waitathmini. ● Mwanafunzi aelekezwe kumsomea mzazi au mlezi kielelezo cha insha ya masimulizi kisha atambue matumizi ya lugha kiubunifu na ubainishaji wa wahusika na mandhari. 	
--	--	--	---	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- **Mawasiliano na ushirikiano:** mwanafunzi anapojadili kwa ufasaha umuhimu wa ubainishaji wa wahusika na mandhari katika insha za masimulizi. Pia anapowasomea wenzake insha aliyoandika ili waitathmini.
- **Ujuzi wa kidijitali:** mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kusoma vielelezo vya insha ya masimulizi.
- **Ubunifu:** mwanafunzi anapoandika insha kwa kutumia lugha kiubunifu na kubainisha wahusika na mandhari.
- **Hamu ya ujifunzaji:** mwanafunzi anapowasomea wenzake insha aliyoandika na kuwataka waitathmini.
- **Kujiamini:** mwanafunzi anapofaulu kuwasomea wenzake insha ya masimulizi.

Maadili

- **Heshima:** mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- **Upendo:** mwanafunzi anapowapa wenzake nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji katika kikundi. Pia anapotathmini insha za wenzake.
- **Uwajibikaji:** mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- **Umoja:** mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake na kuchangia katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- **Masuala ya elimu ya mazingira:** mwanafunzi anapoandika insha ya masimulizi kuhusu aina za maliasili kwa kuzingatia matumizi ya lugha kiubunifu, ubainishaji wa wahusika na mandhari.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia uandishi wa insha ya masimulizi.
- Social Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya kiuchumi kama vile maliasili.

- Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopendekezwa
4.4 Sarufi	4.4.1 Nyakati na Hali (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) Kutambua ishara za msamiati wa nyakati na hali ili kuunda sarufi sanifu, b) Kubainisha vitenzi vilivyo katika wakati uliopo, uliopita na ujao katika matini, c) kutumia wakati uliopo, uliopita na ujao ifaavyo katika matini, d) kuchangamkia kutumia wakati uliopo, uliopita na ujao ifaavyo ili	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati wa nyakati na hali <i>k.v wakati uliopo, wakati uliopita, wakati ujao, timilifu, njeo.</i> • Mwanafunzi aelekezwe kushirikiana na wenzake katika kikundi kubainisha vitenzi vilivyo katika wakati uliopo, uliopita na ujao kutoka kwenye chati, mti maneno, kapu maneno au kwa kupigia mstari kwenye sentensi na vifungu. • Mwanafunzi aelekezwe kusoma kifungu na kutambua nyakati zilizotumiwa akiwa peke yake au katika kikundi. • Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi kwa kutumia wakati uliopo, uliopita na ujao ifaavyo akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. 	Kwa nini tunatumia nyakati mbalimbali katika mawasiliano?

		kuboresha mawasiliano.	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi aelekezwe kuandika sentensi kuhusu suala lengwa katika wakati uliopo, uliopita au ujao kwenye kifaa cha kidijitali na kuwasambazia wenzake mtandaoni ili wazibadilishe katika nyakati zinazozingatiwa. • Mwanafunzi aelekezwe kubadilisha nyakati katika kifungu kulingana na maagizo. 	
--	--	------------------------	--	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapowatungia wenzake sentensi kwa kutumia wakati uliopo, uliopita na ujao ifaavyo. Pia anaposhirikiana na wenzake na kuchangia katika kazi za kikundi.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kuandika sentensi katika wakati lengwa na kuwasambazia wenzake mtandaoni.
- Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi na kuzibadilisha katika wakati uliopo, uliopita na ujao ipasavyo.
- Kujiamini: mwanafunzi anapochangia kutambua nyakati na kuzitungia sentensi ifaavyo.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapowapa wenzake nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi. Pia anapotunza vifaa vya kidijitali anavyotumia.
- Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake na kuchangia katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- **Masuala ya elimu ya mazingira:** mwanafunzi anapotunga sentensi na vifungu mbalimbali kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia nyakati na hali.
- Social Studies: somo hili pia linashughulikia maliasili.

Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia

- Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

5.0 UNYANYASAJI WA KIJINSIA

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopendekezwa
<p>5.1 Kusikiliza na kutazama, Kuzungumza na kutumia ishara</p>	<p>5.1.1 Mazungumzo Mahususi (Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a. kutambua ishara za msamiati wa unyanyasaji wa kijinsia ili kuwa na mazungumzo mahususi, b. kutambua maamkuzi na maagano ya nyakati mbalimbali za siku, c. kutambua majibu ya maamkuzi na maagano ya nyakati mbalimbali za siku,</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● <i>Mwanafunzi aelekezwe Kutambua ishara za msamiati wa unyanyasaji wa kijinsia k.v jinsia, haki, askari, dhuluma, unyanyasaji.</i> ● <i>Mwanafunzi aelekezwe kutambua, katika mazungumzo, kapu maneno, kadi maneno au matini mbalimbali, maamkuzi pamoja na majibu ya maamkuzi hayo (k.v. habari za asubuhi: njema/nzuri, sabalkheri: aheri) na maagano pamoja na majibu ya maagano hayo (k.v. kwaheri ya kuonana, alamsiki, binuru) yanayotumiwa katika miktadha anuwai, akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi.</i> 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Je, ni maamkuzi na maagano gani yanayotumiwa katika jamii yako? 2. Kwa nini ni muhimu kujua maamkuzi na maagano mbalimbali?

		<p>d. kutambua maamkuzi yanayotumiwa na makundi mbalimbali ya kijamii pamoja na majibu ya maamkuzi hayo,</p> <p>a) kutumia maamkuzi na maagano mwafaka katika miktadha mbalimbali,</p> <p>b) kujenga mazoea ya kutumia maamkuzi na maagano mwafaka katika maisha ya kila siku ili kufanikisha mahusiano.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua maamkuzi mwafaka kwa kuzingatia mahusiano ya kijamii (<i>k.v. mtoto kwa mzazi; shikamoo: marahaba, mwanafunzi kwa mwalimu; shikamoo: marahaba</i>) na maagano mwafaka kulingana na nyakati za siku akiwa peke yake au katika kikundi. ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kusikiliza na kutazama mazungumzo kuhusu suala lengwa katika kifaa cha kidijitali (<i>k.v. simu, redio na kinasa sauti</i>) na kutaja maamkuzi na maagano yaliyotumiwa, akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kutazama mazungumzo yanayotumia lugha ya ishara kuhusu suala lengwa katika kifaa cha kidijitali (<i>k.v. simu, tarakilishi na televisheni</i>) 	
--	--	--	---	--

			<p>na kutaja maamkuzi na maagano yaliyotumiwa, akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kuigiza <i>akitumia ishara</i> mazungumzo (<i>k.v. kati ya mwalimu na mwanafunzi, mwanafunzi na mwanafunzi na mtoto na mzazi au mlezi</i>) akiwa katika kikundi kwa kuzingatia maamkuzi na maagano mwafaka. ● Mwanafunzi aelekezwe kushirikiana na wenzake kujadili kuhusu maamkuzi na maagano yanayotumiwa na makundi mbalimbali katika jamii zao. ● Mwanafunzi aelekezwe kushiriki mazungumzo na mzazi au mlezi wake kwa kuzingatia maamkuzi na maagano mwafaka. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapoigiza <i>akitumia ishara</i> mazungumzo na wenzake kwa kuzingatia maamkuzi na maagano yafaayo. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kusikiliza maamkuzi na maagano mbalimbali. ● Ubunifu: mwanafunzi anapoigiza <i>akitumia ishara</i> maamkuzi na maagano mbalimbali. 				

- **Kujiamini:** mwanafunzi anaposhiriki *akitumia ishara* mazungumzo na kutumia maamkuzi na maagano kwa ukakamavu.
- **Hamu ya ujifunzaji:** mwanafunzi anaposhiriki *akitumia ishara* mazungumzo na mzazi au mlezi akizingatia maamkuzi na maagano mwafaka. Pia anapojadili na wenzake kuhusu maamkuzi na maagano katika jamii zao.

Maadili

- **Heshima:** mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- **Upendo:** mwanafunzi anapowapa *akitumia ishara* wenzake nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji katika kikundi.
- **Uwajibikaji:** mwanafunzi anaposhiriki *akitumia ishara* katika uigizaji na anapotunza vifaa vya kidijitali vinavyotumiwa.
- **Umoja:** mwanafunzi anaposhirikiana *akitumia ishara* na wenzake na kuchangia katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- **Masuala ya kijamii:** mwanafunzi anapotumia maamkuzi na maagano *kwa ishara* ifaayo akizingatia umri, cheo au rika.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia maamkuzi na maagano.
- Social Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya kijamii.
  - Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara Vitabu mbalimbali

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopendekezwa
5.2 Kusoma	5.2.1 Kusoma kwa Ufahamu (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) Kutambua ishara za msamiati wa unyanyasaji wa kijinsia ili kuwa na mazungumzo mahususi, b) kudondoa habari mahususi katika kifungu cha ufahamu, c) kueleza habari za kifungu cha ufahamu kwa ufupi, d) kueleza maana ya msamiati kulingana na muktadha wa kifungu cha ufahamu, e) kuchangamkia kusoma kwa ufahamu ili	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe Kutambua ishara za msamiati wa unyanyasaji wa kijinsia <i>k.v. jinsia, haki, taasubi, katiba.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kudondoa habari mahususi (<i>k.v. nani, nini, wapi, lini</i>) katika kifungu cha ufahamu akiwa peke yake au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua msamiati mpya (<i>k.v. maneno na nahau</i>) katika kifungu cha ufahamu na kueleza kwa kutumia kamusi akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika habari za kifungu cha ufahamu kwa ufupi akiwa peke 	Unazingatia nini unapodondoa habari mahususi katika kifungu cha ufahamu?

		kukuza uelewa wa habari.	<p>yake au kwa kushirikiana na wenzake.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kuwawasilishia wenzake kazi yake ili wamtotee maoni. ● Mwanafunzi aelekezwe kumsomea mzazi au mlezi kifungu cha ufahamu na kisha kujibu maswali. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana <i>kwa ishara</i> na wenzake kusoma kifungu. ● Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kusoma <i>kwa ishara</i> na kudondoa habari katika kifungu. ● Ubunifu: mwanafunzi anaposoma <i>akitumia ishara</i> kwa ufasaha na kubainisha ujumbe katika kifungu na kukiandika kwa ufupi. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposakura na kusoma makala mbalimbali ya suala lengwa ili kusoma vifungu. 				
<p>Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi. ● Upendo: mwanafunzi anapowapa wenzake nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji katika kikundi. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi. ● Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana <i>akitumia ishara</i> na wenzake na kuchangia katika shughuli za kikundi. 				

Masuala Mtambuko

- **Masuala ya kijinsia:** mwanafunzi anaposoma matini kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia stadi ya kusoma.
- Social Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya kijamii.

Mapendekezo ya nyezo za kufundisha

Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi
5.3 Kuandika	5.3.1 Insha ya Maelekezo (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; <ol style="list-style-type: none"> a) Kutambua ishara za msamiati wa unyanyasaji wa kijinsia ili kuandika insha ya maelekezo, b) kueleza maana ya insha ya maelekezo, c) kutambua aina za insha za maelekezo, d) kujadili sifa za insha ya maelekezo, e) kuandaa mpangilio wa hatua za insha ya maelekezo, f) kuandika insha ya maelekezo akizingatia vipengele 	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati wa unyanyasaji wa kijinsia <i>k.v dhuluma, unyanyasaji, haki, sheria, jela, kufungwa.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kueleza maana ya insha ya maelekezo akiwa peke yake au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua anwani ya insha ya maelekezo ambayo amesoma kwenye matini akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua aina za insha za maelekezo kwenye maandishi au vifaa vya kidijitali akiwa peke yake au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili sifa za insha ya maelekezo kwa kuzingatia vielelezo vya insha kwenye matini za kimaandishi au za kidijitali (<i>k.v.</i> 	Ukimwelekeza rafiki yako nyumbani kwenu utatumia mpangilio gani wa hatua ili asipotee njia?

		<p>muhimu vya insha ya maelekezo,</p> <p>g) kufurahia kuandika insha ya maelekezo akizingatia vipengele vyake muhimu ili kufanikisha mawasiliano.</p>	<p><i>usahihi wa habari, mpangilio wa maelezo wenye mantiki, lugha sahili na maelezo yanayotoka upande mmoja,).</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kushiriki katika kikundi kuandaa mpangilio ufaao wa hatua za insha ya maelekezo. ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika insha ya maelekezo akizingatia vipengele vyake muhimu (<i>k.v. anwani na mpangilio mwafaka wa hatua</i>) huku akitumia vipengele vya lugha vinavyotumiwa kuelekeza ili kumjengea msomaji taswira kamili ya anachoelekezwa kufanya. ● Mwanafunzi aelekezwe kuwasomea wenzake katika kikundi insha aliyoandika darasani au awasambazie kwenye vifaa vya kidijitali ili waitolee maoni. ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika insha ya maelekezo akizingatia anwani na mpangilio mwafaka wa hatua huku akitumia vipengele vya lugha 	
--	--	---	---	--

			<p>vinavyotumiwa kuelekeza ili kumjengea msomaji taswira kamili ya anachoelekezwa kufanya.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe <i>akitumia ishara</i> kuwasomea wenzake katika kikundi insha aliyoandika darasani au kuwasambazia kwenye vifaa vya kidijitali ili waitolee maoni. ● Mwanafunzi aelekezwe kushirikiana na wenzake kusahihisha insha ya maelekezo aliyoandika kwa kuzingatia anwani na mpangilio ufao wa hatua. 	
--	--	--	---	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- **Mawasiliano na ushirikiano:** mwanafunzi anapoandika insha kwa ufasaha na anapoisoma vizuri. Pia anaposhiriki na wenzake katika kujadili kuhusu insha ya maelekezo.
- **Ujuzi wa kidijitali:** mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kusambazia insha.
- **Ubunifu:** mwanafunzi anapoteua lugha mwafaka na kufaulu kutoa maelezo bayana ya anachoelekeza.
- **Hamu ya ujifunzaji:** mwanafunzi anapowasomea wenzake insha aliyoandika ili waitolee maoni.
- **Kujiamini:** mwanafunzi anapofaulu kuwasomea wenzake insha hadharani.

Maadili

- **Heshima:** mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- **Upendo:** mwanafunzi anapowapa wenzake nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji katika kikundi.
- **Uwajibikaji:** mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- **Umoja:** mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake na kuchangia katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- **Masuala ya kijamii:** mwanafunzi anapoandika insha kuhusu suala la kijinsia.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia uandishi wa insha.
- Social Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya kijamii.

Mapendekezo ya Nyenzo za kufundisha

- Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Mawali dadisi yaliyopendek ezwa
5.4 Sarufi	5.4.1 Nyakati na Hali (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) Kutambua ishara za msamiati wa unyanyasaji wa kijinsia ili kutumia wakati uliopo hali ya kuendelea, uliopita hali ya kuendelea na ujao hali ya kuendelea ifaavyo katika matini, b) kubainisha vitenzi vilivyo katika wakati uliopo hali ya kuendelea, uliopita hali ya kuendelea na	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi aelekezwe Kutambua ishara za msamiati wa unyanyasaji wa kijinsia <i>k.v haki zilizomo, tamaduni zilizopita, katiba iliyomo, maendele , hali ya kuendelea.</i> • Mwanafunzi aelekezwe kushirikiana na wenzake katika kikundi kubainisha vitenzi vilivyo katika wakati uliopo hali ya kuendelea, uliopita hali ya kuendelea na ujao hali ya kuendelea kutoka kwenye chati, mti maneno, kapu maneno au kwa kuvipigia mstari kwenye sentensi na vifungu. • Mwanafunzi aelekezwe kusoma kwa ishara kifungu kuhusu suala lengwa na kutambua nyakati na hali zilizotumiwa akiwa peke yake au katika kikundi. 	Kwa nini tunazingatia nyakati na hali mbalimbali katika mawasiliano?

		<p>ujao hali ya kuendelea katika matini,</p> <p>c) kutumia wakati uliopo hali ya kuendelea, uliopita hali ya kuendelea na ujao hali ya kuendelea ifaavyo katika matini,</p> <p>d) kuchangamkia kutumia wakati uliopo hali ya kuendelea, uliopita hali ya kuendelea na ujao hali ya kuendelea ifaavyo ili kuboresha mawasiliano.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi kwa kutumia wakati uliopo hali ya kuendelea, uliopita hali ya kuendelea na ujao hali ya kuendelea ifaavyo akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. • Mwanafunzi aelekezwe kuandika sentensi kuhusu suala lengwa katika wakati uliopo hali ya kuendelea, uliopita hali ya kuendelea na ujao hali ya kuendelea kwenye kifaa cha kidijitali na kuwasambazia wenzake mtandaoni ili waziweke katika nyakati na hali zinazozingatiwa. • Mwanafunzi aelekezwe kubadilisha nyakati na hali katika kifungu kulingana na maagizo. 	
--	--	---	---	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- **Mawasiliano na ushirikiano:** mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake na kuchangia katika kazi za kikundi.
- **Ujuzi wa kidijitali:** mwanafunzi anapotumia kifaa cha kidijitali kuandika sentensi katika wakati na hali lengwa na kuwasambazia wenzake mtandaoni.
- **Ubunifu:** mwanafunzi anapobadilisha nyakati na hali mbalimbali na kutunga sentensi.
- **Kujiamini:** mwanafunzi anapochangia kutambua nyakati na hali na kuzitungia sentensi.
- **Hamu ya ujifunzaji:** mwanafunzi anaposhirikiana na mzazi au mlezi wake kubadilisha nyakati na hali katika kifungu.

Maadili

- **Heshima:** mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- **Upendo:** mwanafunzi anapowapa wenzake nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- **Uwajibikaji:** mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- **Umoja:** mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake na kuchangia katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- **Masuala ya kijamii:** mwanafunzi anapotunga sentensi kuhusu suala la kijinsia.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia nyakati na hali.
- Social Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya kijamii.

Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia

- Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

6.0 USALAMA SHULENI

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopendekezwa
<p>6.1 Kusikiliza na kutazama, Kuzungumza na kutumia ishara</p>	<p>6.1.1 Kusikiliza na kutazama kwa Kufasiri</p> <p>(Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) kutambua ishara za misamiati kuhusu usalama, shuleni ili kuimarisha mawasiliano,</p> <p>b) kueleza kwa usahihi masuala yanayozungumziwa katika matini ya kusikiliza na kutazama,</p> <p>c) kufasiri habari katika matini ya kusikiliza na kutazama,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati wa usalama shuleni <i>k.v barabara, maabara, kizima moto,,michezo.</i> • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kueleza masuala yanayozungumziwa katika matini aliyosikiliza kutoka kwa mwalimu, mgeni mwalikwa au katika vifaa vya kidijitali (<i>k.v. simu, redio, kipakatalishi au runinga</i>) akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. 	<p>Je, ni mambo gani utakayozingatia katika kuchanganua habari uliyosikiliza <i>na kutazama?</i></p>

		<p>d) kueleza maana ya msamiati kama ulivyotumika katika matini ya kusikiliza na kutazama,</p> <p>e) kutabiri kitakachotokea katika matini kwa kurejelea vidokezo katika matini ya kusikiliza na kutazama,</p> <p>f) kufurahia kufasiri matini za kusikiliza <i>na</i> kutazama ili kukuza stadi ya kusikiliza na kutazama.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kueleza masuala yanayozungumziwa katika matini aliyoitazama ikisomwa kwa lugha ishara kutoka kwa mwalimu, mgeni mwalikwa au katika vifaa vya kidijitali (k.v. simu, kipakatalishi au runinga) akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi.</i> • Mwanafunzi aelekezwe kufasiri habari katika matini aliyosikiliza na kutazama akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. • Mwanafunzi aelekezwe kueleza maana ya msamiati wa suala lengwa kama ulivyotumika katika habari aliyosikiliza na kutazama akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kutabiri kitakachotokea katika matini kwa kurejelea vidokezo (k.v. 	
--	--	---	---	--

			<p><i>picha, kichwa/anwani na toni ya mzungumzaji</i>) vilivyopo katika matini akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi asiye na uwezo wa kusikia aelekezwe kutabiri kitakachotokea katika matini kwa kurejelea vidokezo (<i>k.v. picha, kichwa/anwani, kasi ya ishara, ishara za uso na miondoko ya mwili ya mzungumzaji</i>) vilivyomo katika matini akiwa peke yake. • Mwanafunzi aelekezwe kushirikiana na mzazi au mlezi kusikiliza, kutazama na kuchanganua habari katika matini za aina mbalimbali kuhusu suala lengwa. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapoeleza kwa ufasaha masuala yanayozungumziwa katika matini aliyosikiliza na <i>kutazama</i>. • Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia ipasavyo vifaa vya kidijitali kama vile simu, redio, kipakatalishi au runinga kusikiliza na kutazama matini. 				

- **Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo:** mwanafunzi anapotabiri kitakachotokea katika matini aliyosikiliza na kutazama.
- **Kujiamini:** mwanafunzi anapowaeleza wenzake kuhusu masuala yanayozungumziwa katika matini aliyosikiliza na kutazama.
- **Hamu ya ujifunzaji:** mwanafunzi anapoeleza masuala yanayozungumziwa katika matini aliyosikiliza na kutazama.

Maadili

- **Heshima:** mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- **Upendo:** mwanafunzi anapowapa wenzake nafasi ya kushiriki katika shughuli za kikundi.
- **Uwajibikaji:** mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi na kutunza vifaa vya kidijitali anavyotumia.
- **Umoja:** mwanafunzi anaposhirikiana na wengine katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- **Suala la usalama:** mwanafunzi anaposhiriki na wenzake katika kikundi kuchanganua habari kwenye matini aliyosikiliza na kutazama kuhusu usalama shuleni.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia kusikiliza na *kutazama* na kufasiri matini.
- Physical Education and Sports, Integrated Science na Home Science: masomo haya pia yanashughulikia masuala ya usalama.

Mapendekezo ya nyenzo za kufundisha

- Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopendekezwa
6.2 Kusoma	<p>6.2.1 Kusoma kwa Kina</p> <p>Maudhui na Dhamira</p> <p>(Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) kutambua ishara za misamiati kuhusu usalama, shuleni,</p> <p>b) kueleza dhana za maudhui na dhamira katika fasihi,</p> <p>c) kujadili maudhui katika novela ,</p> <p>d) kujadili dhamira katika novela ,</p> <p>e) kutoa muhtasari wa dhamira na maudhui kuhusu novella,</p> <p>f) kujenga mazoea ya usomaji wa kazi za fasihi katika maisha ya kila siku.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati wa usalama shuleni <i>k.v barabara, maabara, kizima moto,,michezo.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kueleza maana ya maudhui katika fasihi akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua maudhui mbalimbali katika novela iliyoteuliwa na mwalimu akiwa peke yake au katika kikundi. ● Mwanafunzi kujadili maudhui ya novela iliyoteuliwa na mwalimu akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kuwawasilishia wenzake darasani uchambuzi wake 	<p>Vitabu vya fasihi ulivyowahi kusoma vinazungumzia nini?</p>

			<p>kuhusu maudhui ili waitolee maoni.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika maelezo mafupi kuhusu maudhui katika novela aliyosoma. ● Mwanafunzi aelekezwe kushirikiana na mzazi au mlezi kusoma chapisho la novela au kutoka mtandaoni na kutambua ujumbe wake. ● Mwanafunzi aelekezwe kueleza maana ya dhamira katika fasihi akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua dhamira ya novela iliyoteuliwa na mwalimu akiwa peke yake au akiwa na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika maelezo mafupi kuhusu dhamira ya novela iliyoteuliwa na mwalimu akiwa peke yake au katika kikundi. 	
--	--	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kuwawasilishia wenzake darasani uchambuzi wake kuhusu dhamira. ● Mwanafunzi aelekezwe kumsomea mzazi au mlezi novela iliyochapishwa au kutoka mtandaoni na kutambua dhamira yake. 	
--	--	--	---	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- **Mawasiliano na ushirikiano:** mwanafunzi anapotambua na kujadili maudhui na dhamira kwenye novela akiwa na wenzake katika kikundi.
- **Kujiamini:** mwanafunzi anapowawasilishia wenzake ufupisho wa maudhui na dhamira ili waujadili na kutoa maoni.
- **Hamu ya ujifunzaji:** mwanafunzi anapochambua maudhui na dhamira katika novela na kushirikiana na mzazi au mlezi katika uchambuzi.

Maadili

- **Heshima:** mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake wanapotambua na kujadili maudhui na dhamira kwenye novela katika kikundi.
- **Upendo:** mwanafunzi anapotoa maoni kuhusu uwasilishaji wa wengine ili kuwarekebisha na kuwahimiza.
- **Umoja:** mwanafunzi anapotagusana na wengine katika kikundi ili kutambua na kujadili maudhui na dhamira kwenye novela.

Masuala Mtambuko

- Utunzi na usalama wa watoto: mwanafunzi anaposoma novela na kuchambua dhamira na maudhui yaliyomo.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia kusoma kwa kina.
- Physical Education and Sports, Integrated Science na Home Science: masomo haya pia yanashughulikia masuala ya usalama.

Mapendekezo ya nyenzo za kufundisha

Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopendekezwa
6.3 Kuandika	6.3.1 Insha za Kubuni Picha (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; <ol style="list-style-type: none"> kutambua ishara za misamiati kuhusu usalama, shuleni ili kuimarisha mawasiliano kubuni anwani inayooana na kisa atakachosimulia kutokana na picha katika matini, kutoa maelezo dhahiri kuhusu matukio katika picha kwenye matini, kuandika kisa chenye maelezo dhahiri kutokana na picha katika matini, 	<ul style="list-style-type: none"> Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati wa usalama shuleni k.v barabara, maabara, kizima moto,michezo. Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za misamiati husika k.v <i>anwani,picha,kisa, matini.</i> Mwanafunzi aelekezwe kushirikiana na wenzake katika kikundi kusimuliana matukio kutokana na picha kwenye matini kuhusu suala lengwa. Mwanafunzi aelekezwe kubuni anwani inayooana na kisa atakachosimulia 	Je, ni vigezo vipi utakavyozingatia wakati wa kuandika insha ya kubuni kutokana na picha?

		<p>e) kufurahia kusimulia kisa kutokana na picha ili kukuza ubunifu.</p>	<p>kutokana na picha kwenye matini akiwa peke yake au kwenye kikundi.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutoa maelezo dhahiri kuhusu matukio katika picha kwenye matini akiwa peke yake au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika kisa chenye maelezo dhahiri kutokana na picha kwenye matini. ● Mwanafunzi aelekezwe kuwasomea wenzake kisa alichandika ili wakitolee maoni. ● Mwanafunzi aelekezwe akitumia ishara kushirikiana na mzazi au mlezi wake kutafiti mtandaoni au vitabuni kuhusu insha za picha kisha wasimuliane visa kutokana na picha. 	
--	--	--	--	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- **Mawasiliano na ushirikiano:** mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kujadiliana kuhusu matukio kwenye picha na kutoa maelezo dhahiri kutokana na picha hizo.
- **Ujuzi wa kidijitali:** mwanafunzi anapotumia kifaa cha kidijitali kutafiti kuhusu insha za kusimulia mtandaoni.
- **Ubunifu:** mwanafunzi anapoandika kisa chenye maelezo dhahiri kutokana na picha.
- **Hamu ya ujifunzaji:** mwanafunzi anapotafuta habari mtandaoni au vitabuni na mzazi au mlezi wake.

Maadili

- **Heshima:** mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- **Upendo:** mwanafunzi anapowapa wenzake nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji katika kikundi.
- **Uwajibikaji:** mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- **Umoja:** mwanafunzi anaposhirikiana *akitumia ishara* na wenzake na kuchangia katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- **Masuala ya usalama:** mwanafunzi anapoandika insha kuhusu usalama shuleni.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia uandishi wa insha.
- Physical Education and Sports, Integrated Science na Home Science: masomo haya pia yanashughulikia masuala ya usalama.

Mapendekezo ya Nyenzo za kufundisha

Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopendek ezwa
6.4 Sarufi	6.4.1 Vitenzi Vikuu na Vitenzi Visaidizi (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; <ol style="list-style-type: none"> a) kutambua ishara za misamiati kuhusu usalama, shuleni. b) kutambua vitenzi vikuu na visaidizi katika matini, c) kutumia vitenzi vikuu na visaidizi ipasavyo katika matini, d) kuchangamkia kutumia vitenzi vikuu na visaidizi ipasavyo katika mawasiliano. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati wa usalama shuleni <i>k.v barabara, maabara, kizima moto, michezo.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua vitenzi vikuu (<i>k.v. alikuwa <u>anacheka</u>, angali <u>anasoma</u></i>) na visaidizi (<i>k.v. kuwa, weza, kuja, -ngali, bidi na wahi,</i>) kwenye chati, kadi maneno, kapu maneno au tarakilishi akiwa peke yake au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kubainisha vitenzi vikuu na visaidizi katika sentensi au vifungu kwenye vitabu, tarakilishi au chati kwa kuvikolezea wino au kuvipigia mstari akiwa na wenzake au katika kikundi. 	Kuna tofauti gani kati ya vitenzi vikuu na visaidizi?

			<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi kuhusu masuala mtambuko anuwai kwa kutumia ipasavyo vitenzi vikuu na visaidizi akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi zinazohusu shughuli katika mazingira ya nyumbani kwa kutumia vitenzi vikuu na visaidizi (<i>k.v. Mtoto huyu huwa anajali usalama wake</i>). 	
--	--	--	---	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- **Mawasiliano na ushirikiano:** mwanafunzi anapochangia kazi za kikundi huku akiwapa wenzake nafasi ya kushiriki na kutoa maoni yao.
- **Ujuzi wa kidijitali:** mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali katika kutambua vitenzi vikuu na visaidizi.
- **Ubunifu:** mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi akitumia vitenzi vikuu na visaidizi.
- **Kujiamini:** mwanafunzi anapochangia kutambua vitenzi vikuu na visaidizi na kuvitunga sentensi na vifungu sahihi.
- **Hamu ya ujifunzaji:** mwanafunzi anaposhirikiana na mzazi au mlezi wake kutunga sentensi zenye vitenzi vikuu na visaidizi vinavyohusu shughuli katika mazingira ya nyumbani.

Maadili

- **Heshima:** mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- **Upendo:** mwanafunzi anapowapa wengine nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji katika kikundi.
- **Uwajibikaji:** mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- **Umoja:** mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake na kuchangia katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- **Usalama shuleni:** mwanafunzi anapotunga sentensi kuhusu usalama kwa kutumia vitenzi vikuu na visaidizi.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia aina za vitenzi.
- Home Science na Integrated Science: masomo haya pia yanashughulikia masuala ya usalama.

Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia

- Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusu ya maneno na ishara,video za ishara

7.0 KUHUDUMIA JAMII SHULENI

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopendekezwa
-------------	-------------------	--------------------------------------	--	--

<p>7.1 Kusikiliza na kutazama, Kuzungumza na kutumia ishara</p>	<p>7.1.1 Kusikiliza na kutazama kwa Ufahamu (Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) Kutambua ishara za msamiati kuhusu kuhudumia jamii shuleni ili kufanikisha mawasiliano,</p> <p>b) kutambua ujumbe katika ufahamu wa kusikiliza na wa kutazama,</p> <p>c) kueleza maana ya msamiati ulio katika ufahamu wa kusikiliza na wa kutazama,</p> <p>d) kufasiri ujumbe kutokana na ufahamu wa kusikiliza na wa kutazama,</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kuhusu kuhudumia jamii shuleni kama vile <i>ushirikiano, mazingira, familia, mawasiliano, mamlaka utangamano, amani, mlahaka mwema, n.k.</i> ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kutambua ujumbe wa suala lengwa uliotumiwa katika ufahamu wa kusikiliza na wa kutazama kutoka kwa mwalimu, mgeni mwalikwa au kwenye kifaa cha kidijitali, akiwa peke yake au katika kikundi. ● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kutambua ujumbe wa suala lengwa uliotumiwa katika ufahamu wa kutazama ulioambatanishwa na ishara kutoka kwa mwalimu, mgeni mwalikwa au kwenye kifaa cha 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Je, kusikiliza kwa ufahamu kuna faida zipi? 2. Rafiki yako anakutolea maelezo mafupi kuhusu umuhimu wa kuihudumia jamii ya shule yako. Utafanya nini ili uelewe anachosema?
--	---	---	--	---

		<p>e) kuchangamkia kushiriki katika kusikiliza na <i>kutazama</i> kwa ufahamu ili kukuza stadi ya kusikiliza au kutazama kwa ufahamu.</p>	<p>kidijitali, akiwa peke yake au katika kikundi.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kueleza maana za msamiati wa suala lengwa kama ulivyotumiwa katika kauli au sentensi zilizosemwa au kuashiriwa akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kueleza maana za msamiati wa suala lengwa kama ulivyotumiwa katika kauli au sentensi zilizoashiriwa katika lugha ya ishara akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kusikiliza na kutazana kauli au vifungu vya sentensi kuhusu suala lengwa kutoka kwa mwalimu au mgeni mwalikwa akiwa peke yake na katika kikundi 	
--	--	---	---	--

			<p>na kufasiri ujumbe katika kauli au sentensi hizo.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kutazama kauli au vifungu vya sentensi zilizo amabatanishwa na ishara kuhusu suala lengwa kutoka kwa mwalimu au mgeni mwalikwa akiwa peke yake na katika kikundi na kufasiri ujumbe katika kauli au sentensi hizo. ● Mwanafunzi aelekezwe kushirikiana na mzazi au mlezi kusikiliza ufahamu na kutazama ufahamu ulioambatanishwa na ishara kuhusu suala lengwa kutoka kwa kifaa cha kidijitali na kutambua maana ya msamiati na ujumbe muhimu. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki katika kujadili kuhusu vipengele vya kuzingatia katika kusikiliza na kutazama kwa ufahamu. 				

- **Ujuzi wa kidijitali:** mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kusikiliza na kutazama kauli na sentensi na kujibu.
- **Ubunifu:** mwanafunzi anaposikiliza na kutazama na kusema upya alichambiwa. Pia anapofasiri wazo kuu.
- **Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo:** mwanafunzi anapofasiri ujumbe kutokana na ufahamu wa kusikiliza na kutazama.
- **Kujiamini:** mwanafunzi anaposikiliza na *kutazama* kauli au sentensi na kujibu bila woga. Pia anapochangia katika shughuli ya kikundi.
- **Hamu ya ujifunzaji:** mwanafunzi anaposhiriki shughuli ya kusikiliza na *kutazama* kwa ufahamu na mzazi au mlezi wake na kujifunza njia bora za kusikiliza na *kutazama* na kujibu katika shughuli ya kusikiliza na *kutazama* kwa ufahamu.

Maadili

- **Heshima:** mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika shughuli za kikundi. Pia anapoheshimu zamu ya wenzake katika mazungumzo.
- **Upendo:** mwanafunzi anapowasiliza na *kuwatazama* wasemaji kwa makini. Pia anapowapa wanafunzi wenzake zamu ya kuzungumza na *kuashiria*.
- **Uwajibikaji:** mwanafunzi anapotunza vifaa vya kidijitali anavyotumia katika mazungumzo.
- **Umoja:** mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli ya kikundi.

Masuala Mtambuko

- **Mshikamanano wa kijamii:** mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli ya ujifunzaji wa kusikiliza na kutazama kwa ufahamu kuhusu kuhudumia jamii shuleni.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia dhana ya kusikiliza kwa ufahamu.
- Social Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya kijamii.

Mapendekezo ya nyenzo za kufundisha

Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopendekezwa
7.2 Kusoma	7.2.1 Ufupisho (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) Kutambua ishara za msamiati kuhusu kuhudumia jamii shuleni ili kufanikisha mawasiliano, b) kueleza maana ya ufupisho ili kuupambanua, c) kutambua habari kuu za aya na kuzieleza kwa usahihi katika sentensi moja, d) kufupisha kifungu akizingatia mpangilio ufaao wa habari kutokana na matini, e) kufurahia kufupisha habari kwa usahihi	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kuhusu kuhudumia jamii shuleni <i>kama vile ushirikiano, mazingira, familia, mawasiliano, mamlaka utangamano, amani, mlahaka mwema n.k.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kueleza maana ya ufupisho akiwa peke yake au katika kikundi ili kuupambanua. ● Mwanafunzi aelekezwe kusoma kifungu kuhusu suala lengwa katika matini andishi au ya kidijitali akiwa peke yake au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua kwenye matini 	Unazingatia nini unapofupisha kifungu?

		katika mawasiliano ya kila siku.	<p>andishi au ya kidijitali habari kuu za aya na kuzieleza kwa usahihi kwa kuzingatia mtazamo wa matini katika matini ya kufupishwa akishirikiana na wenzake.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kufupisha kifungu alichosoma kwa kuzingatia mpangilio ufaao wa habari sahihi kutokana na matini akishirikiana na wenzake katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kuwawasilishia wenzake kazi yake ili waitolee maoni. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapojadiliana na wenzake katika kikundi habari kuu za aya kwenye kifungu alichosoma. ● Kujiamini: mwanafunzi anapoandaa ufupisho na kuwawasilishia wenzake ili waitolee maoni. ● Ubunifu: mwanafunzi anapoandika ufupisho kwa kuzingatia mpangilio ufaao. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anaposoma kifungu mtandaoni na kudondoa hoja muhimu. 				

Maadili

- **Heshima:** mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi wanapojadili hoja na maneno muhimu.
- **Upendo:** mwanafunzi anapowapa wenzake nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji katika kikundi.
- **Uwajibikaji:** mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi. Pia, anapojitolea kuiandaa kazi yake ili kuwawasilishia wenzake.
- **Umoja:** mwanafunzi anapotangamana na wenzake katika kikundi kujadili maneno na hoja muhimu katika kifungu.

Masuala Mtambuko

Uongozi **na utawala mwema:** mwanafunzi anapofupisha kifungu kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia ufupisho.
- Social Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya kijamii.

Mapendekezo ya nyezo za kufundisha

Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopendek ezwa
7.3 Kuandika	<p>7.3.1 Insha za Kubuni</p> <p>Maelezo (Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) Kutambua ishara za msamiati kuhusu kuhudumia jamii shuleni ili kufanikisha mawasiliano,</p> <p>b) kueleza maana ya insha ya maelezo,</p> <p>c) kutambua msamiati ufaao katika kutoa maelezo,</p> <p>d) kutambua umuhimu wa msamiati ufaao katika insha ya maelezo,</p> <p>e) kutumia msamiati ufaao kwa ufasaha katika kuandika insha ya maelezo,</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kuhusu kuhudumia jamii shuleni kama vile <i>ushirikiano, mazingira, familia, mawasiliano, mamlaka, utangamano, amani, mlahaka mwema n.k.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua msamiati ufaao katika kutoa maelezo (<i>k.v. vivumishi na vielezi</i>) kutoka kwa vielelezo vya insha kwenye matini za kimaandishi au za kidijitali akiwa peke yake au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutumia kifaa cha kidijitali kupigia mstari maneno yaliyotumiwa kutoa maelezo katika kifungu akiwa peke yake au katika kikundi. 	<p>Je, unatumia lugha ya aina gani unapotaka kumweleza mtu jambo fulani ili aweze kupata picha kamili?</p>

		<p>f) kufurahia kuandika insha za maelezo ili kujenga stadi ya kuandika.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua umuhimu wa kuteua maneno yafaayo katika kielelezo cha insha ya maelezo (<i>k.v. kushawishi, kuburudisha, kupasha habari au kufunza</i>). ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika insha ya maelezo kwa kuzingatia msamiati ufaao ili kujenga maelezo dhahiri yenye kuathiri hisia mbalimbali na kutekeleza majukumu ya kushawishi, kuburudisha, kupasha habari au kufunza. ● Mwanafunzi aelekezwe kuwasomea wenzake insha aliyoandika ili waitolee maoni. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kusahihisha insha. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kupigia mstari maneno yaliyotumiwa kutoa maelezo katika kifungu. ● Ubunifu: mwanafunzi anapofaulu kuandika insha inayosawiri picha halisi ya kitu anachoelezea. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapowasomea <i>kwa ishara</i> wenzake insha aliyoandika ili waikosoe pamoja. ● Kujiamini: mwanafunzi anapowasomea <i>kwa ishara</i> wenzake insha aliyoandika. 				

Maadili

- **Heshima:** mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- **Upendo:** mwanafunzi anapowapa wenzake nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- **Uwajibikaji:** mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- **Umoja:** mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- **Haki na majukumu ya kibinadamu:** mwanafunzi atakapoandika insha ya maelezo akizingatia suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia uandishi wa insha ya maelezo.
- Social Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya kijamii.

Mapendekezo ya Nyenzo za kufundisha

Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopendek ezwa
7.4 Sarufi	7.4.1 Vitenzi Vishirikishi (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; <ol style="list-style-type: none"> a) Kutambua ishara za msamiati kuhusu kuhudumia jamii shuleni b) kutambua vitenzi vishirikishi katika matini, c) kutumia vitenzi vishirikishi katika matini, d) kuonea fahari matumizi ya vitenzi vishirikishi katika sentensi na vifungu. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kuhusu kuhudumia jamii shuleni kama vile <i>ushirikiano, mazingira, familia, mawasiliano, mamlaka, utangamano, amani, mlahaka mwema n.k.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili na mwenzake maana ya vitenzi vishirikishi. ● Mwanafunzi aelekezwe kuchopoa vitenzi vishirikishi (<i>k.v. ni, si, yu, ndiye, ndio, ndipo</i>) kwenye chati, kadi maneno, kapu maneno au tarakilishi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutaja vitenzi vishirikishi vinavyojitokeza katika sentensi na vifungu akiwa na wenzake katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutenga vitenzi vishirikishi katika orodha ya maneno, sentensi au vifungu kwenye vitabu, 	Je, unajua aina gani za vitenzi?

			<p>tarakilishi kwa kuvikolezea wino au kuvipigia mstari.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi na vifungu kwa kutumia vitenzi vishirikishi zikiambatanishwa na ishara, akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi zenye vitenzi vishirikishi zinazohusu shughuli katika mazingira ya nyumbani na kumsomea mzazi au mlezi wake (<i>k.v. mimi ni mwanafunzi mtiifu</i>). 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapotaja kwa uwazi vitenzi vishirikishi vinavyojitokeza katika sentensi na vifungu. Pia anapojadiliana na mwenzake kuhusu maana ya kitenzi kishirikishi. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali katika kutambua vitenzi vishirikishi. ● Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi kuhusu suala lengwa akitumia vitenzi vishirikishi. ● Kujiamini: mwanafunzi anaposhiriki kutambua vitenzi vishirikishi na kuvitungia sentensi sahihi na vifungu kwa ukakamavu. 				

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapowapa wenzake nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- Masuala ya huduma kwa jamii: mwanafunzi anapoandika sentensi na vifungu kuhusu suala lengwa kwa kutumia vitenzi vishirikishi.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia aina za vitenzi.
- Social Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya kijamii.

Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia

- Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

8.0 ULANGUZI WA BINADAMU				
Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopendekezwa
8.1 Kusikiliza na kutazama, Kuzungumza na kutumia ishara	8.1.1 Kuzungumza na kutazama ili Kupasha Habari (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) kutambua ishara za msamiati kuhusu ulanguzi wa binadamu ili kufanikisha mawasiliano, b) kutambua aina za uzungumzaji na uashiriaji wa kupasha habari, c) kujadili vipengele vya kuzingatia katika kuzungumza na kuashiria ili kupasha habari,	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati ulanguzi wa binadamu <i>k.v pesa, biashara, shamiri, watoto, ripoti, usafirishaji, utekelezaji wa sheria, wizi, mhasiriwa, mlanguzi n.k.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kueleza maana ya kuzungumza ili kupasha habari akiwa peke yake au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kushiriki katika kikundi kujadili aina za uzungumzaji na uashiriaji wa kupasha habari katika jamii yake (<i>k.v. mihadhara, mafunzo shuleni kuhusu suala fulani, maelezo kuhusu namna ya kutumia kifaa fulani, warsha, semina</i>). 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Je, uzungumzaji na <i>uashiriaji</i> wa kupasha habari hutolewa katika miktadha gani ya jamii yako? 2. Je, utatumia mikakati gani ili kuwapasha wanajamii habari kuhusu mambo mbalimbali?

		<p>d) kupasha habari kwa kutumia vipengele vifaavyo,</p> <p>e) kuchangamkia kupasha habari mbalimbali ili kufanikisha mawasiliano.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kusikiliza na kutazama aina mbalimbali za uzungumzaji kutoka kwa mwalimu ,mgeni mwalikwa,wanafunzi wenzake au vifaa vya kidijitali(<i>k.v. vinasasauti</i>). ● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kutazama aina mbalimbali za uzungumzaji zilizo amabatanishwa na ishara kutoka kwa mwalimu, mgeni mwalikwa,wanafunzi wenzake au vifaa vya kidijitali(<i>simu, kipakatalishi na televisheni</i>). ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kutambua uzungumzaji na uashiriaji wa kupasha habari kutoka kwenye aina za uzungumzaji au uashiriaji alizosikiliza au kutazama 	
--	--	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kutambua uzungumzaji wa kupasha habari kutoka kwenye aina za uzungumzaji zilizo ambatanishwa na ishara alizozitazama. ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili vipengele vya kuzingatia katika kuzungumza ili kupasha habari (<i>k.v. kuteua mada, kuzingatia ukweli wa masuala kulingana na suala kuu unalozungumzia, kutumia lugha sahili kulingana na hadhira</i>) akiwa peke yake au katika kikundi. ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kusikiliza na kutazama uzungumzaji na uashiriaji wa kupasha habari ukitolewa na mwalimu, mgeni mwalikwa au katika vifaa vya kidijitali na kutathmini kama 	
--	--	--	--	--

			<p>umetumia vipengele vifaavyo vya kuzungumza ili kupasha habari.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kutazama uzungumzaji wa kupasha habari ulio ambatanishwa na ishara ukitolewa na mwalimu, mgeni mwalikwa au katika vifaa vya kidijitali na kutathmini kama umetumia vipengele vifaavyo vya kuzungumza ili kupasha habari. ● Mwanafunzi aelekezwe kushiriki katika uzungumzaji na uashiriaji wa kupasha habari kuhusu suala lengwa akiwa peke yake au katika kikundi akitumia vipengele vifaavyo vya mazungumzo ya kupasha habari. ● Mwanafunzi aelekezwe kushiriki katika mazungumzo na mzazi au mlezi wake kuhusu 	
--	--	--	---	--

			suala lengwa huku akitumia vipengele vifaavyo vya kupasha habari.	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki katika kikundi kujadili aina za uzungumzaji <i>na uashiriaji</i> wa kupasha habari katika jamii yake. Pia anapowaeleza wenzake kuhusu vipengele vya kuzingatia ili kufanikisha mawasiliano. ● Ubunifu: mwanafunzi anapotunga mazungumzo ili kupasha habari kuhusu suala lengwa. ● Uwazaji kina: mwanafunzi anapopasha habari kuhusu mambo mbalimbali yanayoathiri jamii. ● Kujiamini: mwanafunzi anaposhiriki katika uzungumzaji ili kupasha habari kuhusu suala lengwa. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposhiriki na mzazi au mlezi wake katika uzungumzaji <i>na usahiriaji</i> ili kupasha habari kuhusu suala lengwa. 				
<p>Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi. ● Upendo: mwanafunzi anapoihusisha hadhira yake. Pia anapowapa wenzake zamu ya kushiriki katika mazungumzo kuhusu suala lengwa. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapotunza vifaa vya kidijitali anavyotumia katika kujifunza uzungumzaji <i>na uashiriaji</i> ili kupasha habari. ● Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi. ● Amani: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za kikundi kwa utulivu. 				

Masuala Mtambuko

- **Masuala ya usalama:** mwanafunzi anaposhiriki katika kupasha habari kuhusu suala la ulanguzi wa binadamu.
- **Ulanguzi wa binadamu:** mwanafunzi anapowapasha wenzake habari kuhusu ulanguzi wa binadamu.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia kuzungumza ili kupasha habari.
- Social Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya kijamii kama vile ulanguzi wa binadamu.

Mapendekezo ya nyenzo za kufundisha

Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopendekezwa
8.2 Kusoma	8.2.1 Kusoma kwa Kina Mandhari na Ploti (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) kutambua ishara za msamiati kuhusu ulanguzi wa binadamu ili kufanikisha mawasiliano, b) kueleza maana ya mandhari na ploti katika fasihi, c) kutambua mandhari mbalimbali na ploti ya novella, d) kueleza umuhimu wa mandhari na ploti ya novella, e) kuandika maelezo mafupi kuhusu	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati ulanguzi wa binadamu <i>k.v pesa, biashara, shamiri, watoto, ripoti, usafirishaji, utekelezaji wa sheria, wizi, mhasiriwa, mlanguzi n.k</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kueleza maana ya mandhari katika fasihi akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua mandhari mbalimbali katika novela iliyoteuliwa na mwalimu akiwa peke yake au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili umuhimu wa mandhari ya novela iliyoteuliwa na mwalimu akiwa katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kuwawasilishia wenzake darasani uchambuzi wake kuhusu mandhari. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ni mandhari gani unayokumbuka yaliyo katika kazi za fasihi ulizowahi kusoma? 2. Ploti ya hadithi ina vipengele gani?

		<p>mandhari na ploti ya novela aliyosoma,</p> <p>f) kuchangamkia nafasi ya mandhari na ploti katika kazi ya fasihi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika maelezo mafupi kuhusu mandhari ya novela iliyoteuliwa na mwalimu. ● Mwanafunzi aelekezwe kushirikiana na mzazi au mlezi kusoma chapisho la novela au kutoka mtandaoni na kutambua mandhari yake. ● Mwanafunzi aelekezwe kueleza maana ya ploti katika fasihi akiwa peke yake au wawiliwawili. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ploti ya novela iliyoteuliwa na mwalimu akiwa na wenzake katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili umuhimu wa ploti ya novela iliyoteuliwa na mwalimu akishirikiana na wenzake katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika maelezo mafupi kuhusu ploti ya novela iliyoteuliwa na mwalimu. 	
--	--	---	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kuwawasilishia wenzake darasani uchambuzi wake kuhusu ploti. ● Mwanafunzi aelekezwe kumsomea mzazi au mlezi novela iliyochapishwa au kutoka mtandaoni na kutambua ploti yake. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapotambua na kujadili mandhari na ploti katika novela akiwa na wenzake katika kikundi. ● Kujiamini: mwanafunzi anapowasilisha kazi yake darasani. ● Ubunifu: mwanafunzi anapochanganua habari katika novela ili kupata mandhari na ploti. ● Uwazaji kina: mwanafunzi anapoeleza umuhimu wa mandhari na ploti katika novela. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapotafiti na kujiandaa ili awawasilishie wenzake muhtasari wa mandhari na ploti. 				
<p>Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake wanapotambua na kujadili mandhari na ploti kwenye novela katika kikundi. ● Upendo: mwanafunzi anapotoa maoni kuhusu uwasilishaji wa wengine ili kuwarekebisha na kuwahimiza. 				

- **Uwajibikaji:** mwanafunzi anaposoma na kuchanganua novela.
- **Umoja:** mwanafunzi anaposhirikiana na wengine katika kikundi ili kutambua na kujadili mandhari na ploti kwenye novela.

Masuala Mtambuko

- **Ulanguzi wa binadamu:** mwanafunzi anapochangia katika kikundi, anapofanya uchambuzi kuhusu mandhari na ploti katika novela kuhusu suala kuu.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia kusoma kwa kina.
- Social Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya kijamii kama vile ulanguzi wa binadamu.

Mapendekezo ya nyezo za kufundisha

Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopendek ezwa

<p>8.3 Kuandika</p>	<p>8.3.1 Viakifishi (Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) kutambua ishara za msamiati kuhusu ulanguzi wa binadamu ili kufanikisha mawasiliano,</p> <p>b) kutambua matumizi ya kiulizi na koma katika matini,</p> <p>c) kutumia kiulizi na koma ipasavyo katika matini,</p> <p>d) kufurahia matumizi bora ya kiulizi na koma katika matini.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati ulanguzi wa binadamu <i>k.v pesa, biashara, shamiri, watoto, ripoti, usafirishaji, utekelezaji wa sheria, wizi, mhasiriwa, mlanguzi n.k.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua matumizi ya kiulizi (<i>k.v. mwishoni mwa sentensi ya swali</i>) na koma (<i>k.v. kutenga orodha ya vitu vitatu au kuandika anwani</i>) katika maneno, sentensi au vifungu vya maneno kwenye matini andishi au za kidijitali akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutumia kifaa cha kidijitali kusoma matumizi ya kiulizi na koma akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika maneno, sentensi au vifungu vya maneno kuhusu suala lengwa kwa kutumia kiulizi na koma ipasavyo akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika kwenye kifaa cha kidijitali (<i>k.v. tarakilishi</i>) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Je, kiulizi hutumiwa vipi katika maandishi? 2. Je, koma hutumiwa wapi katika sentensi?
----------------------------	--	---	--	--

			<p>kifungu kifupi kuhusu suala lengwa kwa kuzingatia kiulizi na koma ipasavyo na kuwasambazia wenzake kwenye mtandao ili wakitolee maoni.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kushirikiana na wenzake kusahihisha kifungu kuhusu suala lengwa ambacho hakijatumia kiulizi na koma ipasavyo. ● Mwanafunzi aelekezwe kuwasomea wenzake akiambatanisha na ishara kifungu alichandika na kuwataka waandike maneno, sentensi au vifungu vinavyostahili kuwa na kiulizi na koma. ● Mwanafunzi aelekezwe kushirikiana na mzazi au mlezi kutafiti mtandaoni au katika vitabu vya ziada kuhusu matumizi ya kiulizi na koma katika maneno, sentensi au vifungu.	
--	--	--	--	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- **Mawasiliano na ushirikiano:** mwanafunzi anaposhiriki na wenzake katika kujadili matumizi ya kiulizi na koma.
- **Ujuzi wa kidijitali:** mwanafunzi anapotumia kifaa cha kidijitali kusoma matumizi ya kiulizi na koma.
- **Ubunifu:** mwanafunzi anapoandika vifungu vyenye matumizi yafaayo ya kiulizi na koma ubunifu wake unajengeka.
- **Hamu ya ujifunzaji:** mwanafunzi anaposhirikiana na mzazi au mlezi kutafiti mtandaoni au katika vitabu vya ziada kuhusu matumizi ya kiulizi na koma.

Maadili

- **Heshima:** mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- **Upendo:** mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- **Uwajibikaji:** mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- **Umoja:** mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

Haki za watoto : mwanafunzi anapoandika sentensi kwa kutumia viakifishi wenzake.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia uakifishaji.
- Social Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya kijamii kama vile ulanguzi wa binadamu.

Mapendekezo ya Nyenzo za kufundisha

Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopendekezwa
8.4 Sarufi	8.4.1 Ngeli na Upatanisho wa Kisarufi (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; <ol style="list-style-type: none"> a) kutambua ishara za msamiati kuhusu ulanguzi wa binadamu ili kufanikisha mawasiliano, b) kutambua nomino za ngeli ya A-WA na U-I katika matini, c) kutambua viambishi vya upatanisho wa kisarufi vya ngeli ya A-WA na U-I katika matini, d) kutumia ipasavyo upatanisho wa kisarufi wa ngeli ya A-WA na U-I katika matini, 	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati ulanguzi wa binadamu <i>k.v pesa, biashara, shamiri, watoto, ripoti, usafirishaji, utekelezaji wa sheria, wizi, mhasiriwa, mlanguzi.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kuchopoa nomino za ngeli ya A-WA (<i>k.v. mtoto, ndege, samba na msichana</i>) na U-I (<i>k.v. mti na mkono</i>) kwenye chati, kadi maneno, kapu maneno au tarakilishi akiwa peke, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutaja majina ya vitu katika mazingira ya shuleni yaliyo katika ngeli ya A-WA (<i>k.v. mwalimu, mwanafunzi na mpishi</i>) na U-I (<i>k.v. mti na mlango</i>) akiwa na wenzake katika kikundi. 	Ni vitu gani katika mazingira yako vilivyo na majina yanayopatikana katika ngeli ya A-WA na U-I?

		<p>e) kuchangamkia kutumia nomino za ngeli ya A-WA na U-I katika matini.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutenga nomino za ngeli ya A-WA na U-I katika orodha ya nomino, sentensi au vifungu kwenye vitabu, tarakilishi, chati kwa kuzikolezea wino au kuzipigia mstari akiwa peke yake au wawiliwawili. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua viambishi vya upatanisho wa kisarufi vya ngeli ya A-WA na U-I katika sentensi na mafungu ya maneno akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi au vifungu vyenye upatanisho ufaao wa kisarufi kuhusu suala lengwa kwa kutumia nomino za ngeli ya A-WA na U-I akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kumtaja mzazi au mlezi wake majina yaliyo katika ngeli ya A-WA (<i>k.v. mama, kuku na ndege</i>) na U-I (<i>k.v. mti, mto,</i> 	
--	--	--	--	--

			<i>mkeka na msitu</i>) katika mazingira ya nyumbani.	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kazi ya kikundi. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali katika kutambua nomino katika ngeli ya A-WA na U-I. ● Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi kuhusu suala lengwa akitumia nomino za ngeli ya A-WA na U-I. ● Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kutambua nomino za ngeli ya A-WA na U-I na kuzitungia sentensi na vifungu sahihi. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapomtajia mzazi au mlezi wake nomino za ngeli ya A-WA na U-I katika mazingira ya nyumbani. 				
<p>Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi. ● Upendo: mwanafunzi anapowapa wenzake nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi. ● Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi. 				
<p>Masuala Mtambuko</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Haki na majukumu ya kibinadamu: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kikundi kutenga nomino za ngeli ya A-WA na U-I katika sentensi na vifungu. ● Masuala ya usalama: mwanafunzi anapoandika kifungu kuhusu suala lengwa kwa kutumia nomino za ngeli ya A-WA na U-I. 				

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia upatanisho wa kisarufi.
- Social Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya ulanguzi wa binadamu.

Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia

- Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

9.0 MATUMIZI YA VIFAA VYA KIDIJITALI KATIKA MAWASILIANO

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali dadisi
<p>9.1 Kusikiliza na kutazama, Kuzungumza na kutumia ishara</p>	<p>9.1.1 Kusikiliza na kutazama, kwa Kina (Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) kutambua ishara za misamiati kuhusu matumizi ya vifaa vya kidijitali katika mawasiliano ili kuimarisha mawasiliano,</p> <p>b) kutambua sauti /d/ na /nd/ na herufi d na nd katika silabi na maneno,</p> <p>c) kutamka sauti /d/ na /nd/ (<i>kuashiria herufi d na nd</i>) ipasavyo katika silabi na maneno,</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kwa ishara kutambua ishara za misamiati unayohusu matumizi ya vifaa vya kidijitali katika mawasiliano kama vile <i>rununu, tarakilishi, tabuleti, kipakatalishi n.k.</i> ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kutambua sauti au herufi /d/ na /nd/ katika maneno na silabi (<i>k.v. doa/ndoa; duni/nduni; dugu/ndugu</i>) akiwa peke yake au katika kikundi. ● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kutambua herufi d na nd katika maneno na silabi (<i>k.v. doa/ndoa; duni/nduni; dugu/ndugu</i>) akiwa peke yake au katika kikundi. ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kutafuta maneno 	<p>Ni maneno yepi unayoyajua yaliyo na sauti /d/ na /nd/ (herufi d na dh)?</p>

		<p>d) <i>kutumia ishara na tahajia ya vidole kuendeleza silabi na maneno yaliyo na herufi d na nd,</i></p> <p>e) <i>kuchangamkia matamshi bora ya sauti /d/ na /nd /katika mazungumzo ya kawaida ili kufanikisha mawasiliano,</i></p> <p>f) <i>kuchangamkia ishara na tahajia ya vidole bora ya herufi d na nd katika mazungumzo ya kawaida ili kufanikisha mawasiliano.</i></p>	<p>yenye sauti /d/ na /nd/ katika matini andishi na za kidijitali na kuyatamka au kuyaashiria ipasavyo akiwa na mwenzake.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● <i>Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kutafuta maneno yenye herufi d na nd yakiashiriwa na mwalimu, mgeni mwalikwa au katika kifaa cha kidijitali na kuyataja kwa tahajia ya vidole ipasavyo akiwa na wenzake.</i> ● <i>Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kusikiliza na kutazama wenzake wakitamka au kuashiria maneno yenye sauti /d/ na /nd/ na kuwatolea maoni kwa heshima.</i> ● <i>Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kutazama wenzake wakiashiria maneno yenye herufi d na nd na kuwatolea maoni kwa heshima.</i> ● <i>Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kuunda vitanzandimi vinavyotumia sauti</i> 	
--	--	--	--	--

			<p>/d/ na /nd/ kwenye kifaa cha kidijitali au katika vitabu akiwa na wenzake katika kikundi, kutunga vitanzandimi vinavyotumia sauti /d/ na /nd/ na kujirekodi kwa kutumia kifaa cha kidijitali (<i>k.v. simu, tabuleti, redio na kanda za sauti</i>).</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kuunda sentensi zenye ishara tata zinazotumia herufi d na nd kwenye kifaa cha kidijitali au katika vitabu akiwa na wenzake katika kikundi, kutunga vitanzandimi vinavyotumia herufi d na nd na kujirekodi kwa kutumia kifaa cha kidijitali (<i>k.v. simu, tabuleti, redio na kanda za sauti</i>). ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kusikiliza au kutazama akiwa na wenzake vitanzandimi alivyovirekodi ili kuvitathmini. 	
--	--	--	---	--

			<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kutazama akiwa na wenzake vitanzandimi vyenye ishara tata alivyovirekodi ili kuvitathmini. ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kusikiliza au kutazama vitanzandimi vinavyotumia sauti /d/ na /nd/ katika kifaa cha kidijitali (<i>k.v. simu, redio na kanda za sauti.</i>) akiwa na wenzake katika kikundi. ● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kutazama vitanzandimi na ishara tata zinazotumia herufi d na nd katika kifaa cha kidigitali (<i>k.v. simu, redio na kanda za sauti.</i>) akiwa na wenzake katika kikundi). ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kuhakiki matamshi au ishara za sauti au herufi /d/ na /nd/ kama zilivyotumiwa katika vitanzandimi alivyovisikiliza au kutazama. 	
--	--	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> ● <i>Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kuhakiki ishara bora za maneno yenye herufi d na nd zilivyotumika katika vitanza ndimi.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kushiriki mazungumzo na mzazi au mlezi wake kwa kuzingatia matamshi bora ya sauti /d/na /nd/ naye Mwanafunzi asiyesikia ashiriki katika mazungumzo kwa kuzingatia tahajia ya vidole bora za herufi d na nd. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki katika mazungumzo na kutamka sauti /d/ na /nd/ au <i>kuashiria herufi d na nd</i> ipasavyo. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali katika kusikiliza <i>na kutazama</i> vitanzandimi vyenye sauti au herufi lengwa. ● Ubunifu: mwanafunzi anapotafuta maneno yenye sauti au herufi lengwa na kuyatamka na <i>kuyaashiria</i> ipasavyo. ● Kujiamini: mwanafunzi anapotamka na <i>kuashiria</i> ipasavyo sauti na isharalengwa na anapochangia katika kazi ya kikundi. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposhiriki mazungumzo na mzazi au mlezi kwa kuzingatia matamshi <i>na ishara</i> bora ya sauti na <i>herufi</i> na ishara lengwa. 				

Maadili

- Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi na kutunza vifaa vya kidijitali anavyotumia.
- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- Usalama: mwanafunzi anapotamka na kutofautisha sauti lengwa na wenzake katika kikundi.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia dhana ya kutofautisha na kutamka sauti.
- Computer Science: somo hili pia linashughulikia ujuzi wa kidijitali.

Mapendekezo ya nyenzo za kufundisha

Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopendek ezwa
9.2 Kusoma	<p>9.2.1 Ufahamu wa Kifungu cha Kushawishi</p> <p>(Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) Kutambua ishara za misamiati kuhusu matumizi ya vifaa vya kidijitali katika mawasiliano ili kuimarisha usomaji bora,</p> <p>b. kudondoa habari mahususi katika kifungu cha ufahamu,</p> <p>c) kueleza maana ya msamiati na vifungu vya maneno katika kifungu cha ufahamu,</p> <p>d) kueleza habari za kifungu cha ufahamu kwa ufupi,</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za misamiati husika inayohusu matumizi ya vifaa vya kidijitali katika mawasiliano, <i>k.v rununu, tarakilishi, tabuleti, kipakatalishi, radio, televisheni.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kudondoa habari mahususi (<i>k.v. nani, nini, wapi na lini</i>) katika kifungu cha ufahamu cha kushawishi. ● Mwanafunzi aelekezwe kueleza maana ya msamiati kuhusu suala lengwa (<i>k.v. maneno na nahau</i>) katika kifungu cha ufahamu cha kushawishi na kueleza kwa kutumia kamusi akiwa peke yake. wawiliwawili au katika kikundi. 	<p>Kifungu cha ushawishi kina sifa gani?</p>

		e) kuchangamkia usomaji wa ufahamu ili kukuza uelewa wa habari.	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika habari za kifungu cha ufahamu cha kushawishi kwa ufupi akiwa peke yake au kwa kushirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kuwawasilishia wenzake kazi yake ili wamtotee maoni. ● Mwanafunzi aelekezwe kumsomea mzazi au mlezi kifungu cha ufahamu na kujibu maswali. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki katika kazi za kikundi. ● Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kukamilisha kikamilifu kazi yake ya ufahamu. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za ujifunzaji. 				
<p>Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi. ● Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi. ● Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi. 				
<p>Masuala Mtambuko</p> <p>Usalama mtandaoni: mwanafunzi anaposoma kifungu cha ufahamu kuhusu suala lengwa.</p>				

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia kusoma kwa ufahamu.
- Computer Science: somo hili pia linashughulikia suala la matumizi ya vifaa vya kidijitali.

Mapendekezo ya nyenzo za kufundisha

Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopendekezwa
9.3 Kuandika	9.3.1 Insha za Kubuni Masimulizi (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) Kutambua ishara za misamiati kuhusu matumizi ya vifaa vya kidijitali katika mawasiliano ili kufanikisha uandishi bora. b) kutambua vipengele vinavyozingatiwa kujenga wazo katika insha ya masimulizi, c) kueleza vipengele vinavyojenga wazo katika insha ya masimulizi, d) kuandika insha ya masimulizi akikuza wazo katika aya ipasavyo,	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za misamiati inayohusu matumizi ya vifaa vya kidijitali katika mawasiliano, <i>k.v rununu, tarakilishi, tabuleti, kipakatalishi, radio, televisheni.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua vipengele vinavyozingatiwa kujenga wazo (<i>k.v. mada, utangulizi, kati na hitimisho</i>) katika insha ya masimulizi kwenye matini za kimaandishi na za kidijitali akiwa peke yake au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kushirikiana na wenzake kueleza vipengele vinavyojenga mawazo. ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika insha ya masimulizi akizingatia sehemu ya mwanzo, kati na hitimisho. 	Ni sehemu gani kuu katika mpangilio wa matukio ya insha ya masimulizi?

		e) kufurahia utunzi wa insha za masimulizi zenye mpangilio mzuri wa wazo.	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kuwasomea wenzake katika kikundi akiambatanisha na ishara, insha aliyoandika au awasambazie kwenye vifaa vya kidijitali ili waitolee maoni. ● Mwanafunzi aelekezwe kushirikiana na wenzake kusahihisha insha ya maelezo aliyoandika kuhusu suala lengwa kwa kuzingatia vipengele vya mwanzo, kati na hitimisho. 	
--	--	---	---	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapoandika na kuwasomea *kwa ishara* wenzake insha aliyoandika.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kusambazia insha.
- Ubunifu: mwanafunzi anapoandika insha ya masimulizi yenye kuzingatia vipengele vifaavyo vya kujenga wazo.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapowasomea *kwa ishara* wenzake insha aliyoandika ili waikosoe pamoja.
- Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kuandika na kuwasomea wenzake insha.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
  - Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
  - Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- Utunzi na haki za watoto: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kikundi, anaposahihisha insha na wenzake na kujifunza ukakamavu, stahamala na kujiamini.

Mapendekezo ya Nyezo za kufundisha

Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia uandishi wa insha.
- Computer Science: somo hili pia linashughulikia suala la matumizi ya vifaa vya kidijitali.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopendekezwa
9.4 Sarufi	9.4.1 Ngeli na Upatanisho wa Kisarufi (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) Kutambua ishara za msamiati kuhusu matumizi ya vifaa vya kidijitali katika mawasiliano ili kudumisha sarufi sanifu, b) kutambua nomino katika ngeli ya KI-VI na LI-YA katika matini , c) kutambua viambishi vya upatanisho wa kisarufi vya ngeli ya KI-VI na LI-YA katika matini, d) kutumia ipasavyo upatanisho wa kisarufi	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za misamiati unayohusu matumizi ya vifaa vya kidijitali katika mawasiliano kama vile rununu, tarakilishi, tabuleti, kipakatalishi <i>n.k.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za <i>misamiati</i> husika. ● Mwanafunzi aelekezwe kuchopoa nomino katika ngeli ya KI-VI (<i>k.v. kiwambo - viwambo, kipakatalishi - vipakatalishi, kitabu - vitabu, chama – vyama na kidole - vidole</i>) na LI-YA (<i>k.v. gari – magari na jiwe - mawe</i>) kwenye chati, kadi maneno, kapu maneno au tarakilishi 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ni vitu gani katika mazingira ya shuleni vilivyo katika ngeli ya KI-VI? 2. Ni vitu gani katika mazingira ya shuleni vilivyo katika ngeli ya LI-YA?

		<p>wa ngeli ya KI-VI na LI-YA katika matini,</p> <p>e) kuchangamkia kutumia nomino katika ngeli ya KI-VI na LI-YA ipasavyo ili kuimarisha umilisi wa lugha.</p>	<p>akiwa peke yake au katika kikundi.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutaja vifaa vya shuleni vyenye majina ya ngeli ya KI-VI (<i>k.v. kifutio – vifutio na kiti - viti</i>) na LI-YA (<i>k.v. tunda - matunda, jicho - macho, shamba - mashamba, jiko – meko na bega - mabega,</i>) akiwa na wenzake katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutenga nomino za ngeli ya KI-VI na LI-YA katika orodha ya nomino, sentensi au vifungu kwenye vitabu, vifaa vya kidijitali, chati za maneno kwa kuzikolezea wino au kuzipigia mstari akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua viambishi vya 	
--	--	---	--	--

			<p>upatanisho wa kisarufi vya ngeli ya KI-VI na LI-YA katika sentensi na mafungu akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi au vifungu vyenye upatanisho ufaao wa kisarufi kuhusu suala lengwa kwa kutumia nomino za ngeli ya KI-VI na LI-YA akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● kumtaja mzazi au mlezi majina ambayo yamo katika ngeli ya KI -VI (<i>k.v. chandarua- vyandarua, kijiko-vijiko na chakula – vyakula</i>) na LI-YA (<i>k.v. jiko - meko, shamba – mashamba na embe -maembe</i>) katika mazingira ya nyumbani. 	
Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa				

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki na kuchangia katika kazi za kikundi.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali ipasavyo kutambua nomino katika ngeli ya KI-VI na LI-YA.
- Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi kuhusu suala lengwa akitumia nomino za ngeli ya KI-VI na LI-YA.
- Kujiamini: mwanafunzi anapotambua nomino za ngeli ya KI-VI na LI-YA na kuzitungia sentensi na vifungu vilivyo na upatanisho ufaao wa kisarufi.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapomtajia mzazi au mlezi wake nomino za ngeli ya KI-VI na LI-YA katika mazingira ya nyumbani.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapowapa wenzake nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- Mshikamano wa kijamii: mwanafunzi anapochangia na kushirikiana na wenzake katika kikundi.
- Usalama mtandaoni: mwanafunzi anapoandika kifungu kuhusu suala lengwa kwa kutumia nomino katika ngeli ya KI-VI na LI-YA.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia upatanisho wa kisarufi.
- Computer Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya matumizi ya vifaa vya kidijitali.

Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia

Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

10.0 KUJITHAMINI

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi
<p>10.1 Kusikiliza na kutazama, Kuzungumza na kutumia ishara</p>	<p>10.1.1 Nyimbo za Kazi na za Dini (Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) kutambua ishara za msamiati kuhusu kujithamini,</p> <p>b) kueleza maana ya nyimbo za kazi na za dini ili kuzibainisha,</p> <p>c) kutambua mazingira ambapo nyimbo za kazi na za dini huimbwa,</p> <p>d) kueleza ujumbe katika nyimbo za kazi na za dini,</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za misamiati kuhusu kujithamini <i>k.v thamani, afya, kujitunza, kujiamini, furaha, heshima, hisia, mwili, husisha, mafanikio, maamuzi, kukubali n.k.</i> ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kusikiliza au kutazama kielelezo cha wimbo wa kazi na wa dini kutoka kwa mwalimu, mgeni mwalikwa au kifaa cha kidijitali (<i>k.v. redio, rununu, kipakatalishi na runinga</i>) wakiwa wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kutazama kielelezo cha wimbo wa kazi na wa dini ulioambatanishwa na ishara pamoja na vitendo kutoka 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Je, unajua nyimbo zipi katika jamii yako? 2. Je, nyimbo za kazi na za dini zinatofautianaje?

		<p>e) kuwasilisha nyimbo za kazi na za dini kwa kuzingatia hisia na ishara za mwili,</p> <p>f) kuchangamkia nyimbo za kazi na za dini kama vipera vya fasihi simulizi.</p>	<p>kwa mwalimu, mgeni mwalikwa au kifaa cha kidijitali (<i>k.v. radio, rununu, kipakatalishi na runinga</i>) wakiwa wawiliwawili au katika kikundi.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kueleza maana ya nyimbo za kazi na za dini ili kuzibainisha akiwa peke yake au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua mazingira ambapo nyimbo za kazi na za dini huimbwa akishirikiana na mwenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kueleza ujumbe katika nyimbo za kazi na za dini akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kuwasilisha nyimbo za kazi na za dini kuzingatia hisia na ishara akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kujirekodi 	
--	--	--	---	--

			<p>akiimba nyimbo za kazi na za dini kwa kutumia vifaa vya kidijitali na kusikiliza akiwa na wenzake.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi asiyekuwa na uwezo wa kusikia aelekezwe kujirekodi akiimba kwa ishara huku akiambatanisha na vitendo nyimbo za kazi na za dini akitumia vifaa vya kidijitali na kutazama akiwa na wenzake. 	
--	--	--	---	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki kutambua vipengele vya kimsingi vya nyimbo za kazi na dini kwenye kikundi.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali katika kusikiliza na *kutazama* nyimbo mbalimbali za kazi na za dini. Pia anapojirekodi akiimba *akitumia ishara* nyimbo za kazi na za dini.
- Ubunifu: mwanafunzi anapowasilisha nyimbo za kazi na za dini akizingatia hisia na ishara za mwili zifaazo.
- Kujiamini: mwanafunzi anapowasilisha nyimbo kwa wepesi na ukakamavu.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika shughuli za kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapowapa wenzake nafasi ya kushiriki katika shughuli za uimbaji.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapochukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi na pia kutunza vifaa vya kidijitali anavyotumia.
- Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- Haki za watoto: mwanafunzi anapotunga na kuwasilisha nyimbo za kazi na za dini.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia dhana ya tungo za fasihi simulizi.
- Performing Arts: somo hili pia linashughulikia aina za nyimbo.
- Social Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya kijamii.

Mapendekezo ya nyenzo za kufundisha

Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali dadisi
10.2 Kusoma	<p>10.2.1 Kusoma kwa Kina</p> <p>Wahusika</p> <p>(Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) Kutambua ishara za msamiati kuhusu kujithamini ili kukuza stadi ya kusoma,</p> <p>b) kutambua wahusika katika novella,</p> <p>c) kujadili sifa za wahusika katika novella,</p> <p>d) kueleza uhusiano kati ya wahusika katika novella,</p> <p>e) kuandika muhtasari wa sifa za wahusika katika novella,</p> <p>f) kujadili mafunzo yanayotokana na matendo ya wahusika katika novela ,</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za misamiati kuhusu kujithamini <i>k.v thamani, afya, kujitunza, kujiamini, furaha, heshima, hisia, mwili, husisha, mafanikio, maamuzi, kukubali n.k.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua wahusika katika novela iliyoteuliwa na mwalimu, akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili sifa za wahusika katika novela iliyoteuliwa na mwalimu (<i>k.v. usiri, uovu, ukali na udadisi</i>) akiwa na wenzake katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kuigiza wahusika katika novela iliyoteuliwa na mwalimu akiwa 	<p>Ni mambo yapi yanayokuwezesha kuwaelewa wahusika katika novela?</p>

		<p>g) kujenga mazoea ya usomaji wa kazi za kifasihi katika maisha ya kila siku.</p>	<p>na wenzake kwenye kikundi ili kukuza uelewa wa sifa zao.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi kueleza uhusiano kati ya wahusika katika novela iliyoteuliwa na mwalimu akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kutazama video kuhusu wahusika katika novela iliyoteuliwa na mwalimu akiwa na wenzake. ● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kutazama video iliyo tafsiriwa kwa lugha ya ishara kuhusu wahusika katika novela iliyoteuliwa na mwalimu akiwa na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kuandaa muhtasari kuhusu sifa za wahusika katika video aliyotazama. ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili mafunzo yanayotokana na 	
--	--	---	--	--

			<p>matendo ya wahusika akiwa peke yake au na wenzake.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kumsimulia mzazi au mlezi wake hadithi ya novela na kujadiliana kuhusu wahusika wawili. 	
--	--	--	--	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.
- Kujiamini: mwanafunzi anapoigiza *akitumia ishara* na wenzake wahusika katika novela.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotazama video kuhusu wahusika katika novela kwenye vifaa vya kidijitali.
- Ubunifu: mwanafunzi anapoigiza *akitumia ishara* wahusika katika novela.
- Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anapochambua sifa za wahusika katika novela.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapomhadithia *akitumia ishara* mzazi au mlezi hadithi ya novela na kujadiliana kuhusu wahusika.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika majadiliano ya kuwachambua wahusika katika kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapowapa wenzake nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- Usalama: mwanafunzi anaposoma novela kutoka mtandaoni.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia kusoma kwa kina.
- Social Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya kijamii.

Mapendekezo ya nyezo za kufundisha

Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopendekezwa
10.3 Kuandika	10.3.1 Barua ya Kuomba Msamaha (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) Kutambua ishara za msamiati kuhusu kujithamini ili kuimarisha uandishi bora, b) kueleza umuhimu wa barua rasmi ya kuomba msamaha, c) kutambua ujumbe katika barua rasmi ya kuomba msamaha, d) kutambua vipengele vya kimuundo vya barua rasmi ya kuomba msamaha, e) kuandika barua rasmi ya kuomba msamaha kwa kuzingatia ujumbe,	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za misamiati kuhusu kujithamini <i>k.v thamani, afya, kujitunza, kujiamini, furaha, heshima, hisia, mwili, husisha, mafanikio, maamuzi, kukubali n.k.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kueleza umuhimu wa kuandika barua rasmi ya kuomba msamaha kuhusu matukio mbalimbali (<i>k.v. kukosa kuhudhuria darasa na kuchelewa kufika shuleni</i>) akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ujumbe unaoafiki barua rasmi ya kuomba msamaha kwa kujadiliana na mwenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili vipengele vya kimuundo vya barua rasmi ya kuomba msamaha (<i>k.v. anwani, suala linaloshughulikiwa na</i> 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Je, ni mambo gani yanayoweza kukufanya uandike barua rasmi ya kuomba msamaha? 2. Je, utazingatia nini unapoandika barua ya kuomba msamaha?

		<p>muundo na lugha ifaayo,</p> <p>f) kufurahia kujieleza kwa njia ifaayo kupitia kwa barua.</p>	<p><i>sahihi</i>) akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili na wenzake kuhusu lugha inayofaa katika uandishi wa barua rasmi ya kuomba msamaha. ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika barua rasmi ya kuomba msamaha kuhusu matukio mbalimbali na kuwasomea wenzake darasani kwa kutumia ishara ili waitolee maoni. ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika barua ya kuomba msamaha katika kifaa cha kidijitali na kuwasambazia wenzake kupitia mtandao ili waitolee maoni. 	
--	--	---	---	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki *akitumia ishara* na wenzake katika kujadili vipengele vya barua rasmi ya kuomba msamaha.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kuandika barua na kuisambazia wengine.
- Ubunifu: mwanafunzi anapoandika barua rasmi ya kuomba msamaha.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapoandika barua rasmi ya kuomba msamaha.
- Uwazaji kina: mwanafunzi anapowaza kuhusu matukio yanayomfanya mtu kuomba msamaha.
- Uraia: mwanafunzi anapoomba msamaha anajenga mshikamano katika jamii au taifa.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapowapa nafasi wenzake kuchangia katika shughuli za ujifunzaji.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.
- Amani: mwanafunzi anapoandika barua kuomba msamaha.

Masuala Mtambuko

- Mshikamano wa kijamii: mwanafunzi anapoandika barua ya kuomba msamaha.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia uandishi wa insha za kiuamilifu.
- Religious Education: masomo haya pia yana masuala yanayohimiza msamaha.

Mapendekezo ya nyenzo ya kufundisha

Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopendekezwa
10.4 Sarufi	10.4.1 Vinyume vya Maneno (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; <ol style="list-style-type: none"> a) Kutambua ishara za msamiati kuhusu kujithamini ili kudumisha sarufi sanifu, b) kueleza dhana ya kinyume cha maneno, c) kutambua vinyume vya nomino na vivumishi katika matini, d) kutumia vinyume vya nomino na vivumishi katika matini, 	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za misamiati kuhusu kujithamini <i>k.v thamani, afya, kujitunza, kujiamini, furaha, heshima, hisia, mwili, husisha, mafanikio, maamuzi, kukubali</i> n.k. ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili maana ya kinyume cha maneno akiwa na mwenzake au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua vinyume vya nomino (<i>k.v. mwanamume - mwanamke, mzee - kijana, mbingu - ardhi</i>) na vivumishi (<i>k.v. jasiri - mwoga</i>) kwa kutumia kadi maneno, mti maneno, kapu maneno akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. 	Je, ni vinyume gani vya nomino na vivumishi unavyovijua?

		<p>e) kuchangamkia kutumia vinyume vya nomino na vivumishi katika mawasiliano.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua vinyume vya nomino na vivumishi katika fungu la maneno (<i>k.v. orodha ya maneno, sentensi na vifungu vya maneno</i>) akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kuchagua sentensi zinazoashiria matumizi ya vinyume vya nomino na vivumishi kutoka kwa sentensi mbalimbali kwenye vitabu, tarakilishi au chati akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi sahihi akitumia vinyume vya nomino na vivumishi, peke yake au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kusakura mtandaoni au katika vitabu vya ziada ili kupata vinyume zaidi vya nomino na vivumishi. 	
--	--	--	---	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapotoa mchango wake katika kazi ya kikundi.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kutambua vinyume vya nomino na vivumishi.
- Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi kuonyesha vinyume vya nomino na vivumishi.
- Kujiamini: mwanafunzi anaposhiriki katika kutambua vinyume vya nomino na vivumishi na kuvitungia sentensi sahihi.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapowapa wenzake nafasi ya kushiriki katika shughuli za kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- Kujithamini: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kikundi kuchopoa vinyume vya nomino na vivumishi na kutunga sentensi sahihi.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia vinyume vya maneno.
- Social Studies: somo hili pia hushughulikia masuala ya kijamii.

Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia

Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

11.0 MAJUKUMU YA WATOTO

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi
<p>11.1 Kusikiliza na kutazama, Kuzungumza na kutumia ishara</p>	<p>11.1.1 Kuzungumza kwa Kuambatanisha na Vitendo/Ishara</p> <p>(Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) kutambua ishara za msamiati kuhusu majukumu ya watoto ili kuimarisha mawasiliano,</p> <p>b) kueleza maana ya kuzungumza kwa kuambatanisha na vitendo au ishara,</p> <p>c) kutambua umuhimu wa kuzungumza kwa kuambatanisha na vitendo au ishara,</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati unayohusu majukumu ya watoto <i>kama vile heshima, usafi, maadili, uaminifu, mazingira, oga, pika, cheza.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kueleza maana ya kuzungumza kwa kuambatanisha na vitendo akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua umuhimu wa kuzungumza kwa kuambatanisha na 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ni vitendo gani tunatumia tunapozungumza? 2. Kuna umuhimu gani wa kutumia vitendo tunapozungumza?

		<p>d) kujadili vitendo au ishara vya kuambatanisha na mazungumzo,</p> <p>e) kutoa mazungumzo kwa kuyaambatanisha na vitendo au ishara zifaazo,</p> <p>f) kujenga mazoea ya kuzungumza kwa kuambatanisha na vitendo au ishara ili kufanikisha mawasiliano.</p>	<p>vitendo au ishara (<i>k.v. kumwelekeza mtu njia na kueleza jinsi ya kutayarisha chakula</i>) akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kuigiza jinsi ya kuzungumza kwa kuambatanisha na vitendo au ishara akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kushiriki na wenzake katika kikundi kusikiliza au kutazama mazungumzo yanayoambatanisha vitendo au ishara kutoka kwa mwalimu, mgeni mwalikwa au kwenye vifaa vya kidijitali. 	
--	--	---	---	--

			<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili vitendo au ishara za kuambatanisha na mazungumzo akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kusikiliza au kutazama mazungumzo yanayoambatana na vitendo au ishara kuhusu suala lengwa na kubainisha vipengele vya kuzungumza kwa aina hii vilivyozingatiwa akiwa katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kuwasilisha mazungumzo yanayoambatana na vitendo au ishara kuhusu suala lengwa kwa kuzingatia vitendo au ishara zifaazo akiwa 	
--	--	--	--	--

			peke yake au katika kikundi. <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kushiriki na mzazi au mlezi wake katika kuzungumza kwa kuambatanisha na vitendo au ishara kuhusu suala lengwa. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: kuzungumza na kutumia lugha ishara- mwanafunzi kuwaelimisha wenzake kuhusu majukumu ya watoto huku akiambatanisha na vitendo au ishara. ● Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anaposhiriki katika kuzungumza na <i>kuashiria</i> kwa kuambatanisha na vitendo na kufafanua namna ya kutekeleza jambo fulani. ● Ubunifu: mwanafunzi anapowasilisha mazungumzo kuhusu suala lengwa kwa kutumia mbinu zifaazo za kufanikisha mazungumzo. ● Kujiamini: mwanafunzi anapojadili na wenzake vipengele vya kuzingatia katika kuzungumza na <i>kuashiria</i> na kuambatanisha na vitendo katika kikundi. 				
<p>Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi. ● Upendo: mwanafunzi anapowapa wenzake zamu ya kushiriki katika mazungumzo bila kuwakata kauli. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapovitunza vifaa vya kidijitali anavyovitumia kuwaelezea wenzake kuhusu suala fulani. ● Umoja: mwanafunzi anaposhiriki na wengine na kuchangia katika shughuli za kikundi. 				

Masuala Mtambuko

- Mshikamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhiriki mazungumzo kwa kuambatanisha na vitendo kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia stadi ya uzungumzaji.
- Social Studies na Religious Education: masomo haya pia yanashughulikia majukumu ya watoto.

Mapendekezo ya nyenzo za kufundisha

Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopendeke zwa
11.2 Kusoma	11.2.1 Kusoma kwa Mapana (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) kutambua ishara za msamiati kuhusu majukumu ya watoto kwa usomaji bora, b) kueleza ujumbe wa matini ya kujichagulia, c) kutambua msamiati uliotumiwa katika matini ya kujichagulia, d) kutumia ipasavyo msamiati aliosoma katika matini ya kujichagulia, e) kutoa muhtasari wa matini ya kujichagulia aliyosoma, f) kujenga mazoea ya kusoma matini	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati unayohusu majukumu ya watoto <i>kama vile heshima, usafi, maadili, uaminifu, mazingira, oga, pika, cheza.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kueleza ujumbe wa matini ya kujichagulia aliyosoma akiwa na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua msamiati uliotumiwa katika matini ya kujichagulia (<i>andishi au ya kidijitali; ya kisayansi, kisiasa, kihistoria, kifasihi na michezo</i>) akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutumia kamusi kutafuta maana za maneno asiyoyajua akiwa peke yake au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kujenga rekodi ya msamiati aliojifunza katika kitabu. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Unapenda kusoma matini za aina gani? 2. Unazingatia nini unapochagua matini ya kujisomea?

		mbalimbali katika maisha ya kila siku.	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kumtungia mwenzake sentensi akitumia msamiati katika matini aliyoisoma. ● Mwanafunzi aelekezwe kutoa muhtasari wa matini ya kujichagulia aliyosoma na kuwasilisha kwa wenzake ili waitolee maoni. ● Mwanafunzi aelekezwe kusakura mtandaoni na kujichagulia matini ya ziada kisha aiso. 	
--	--	--	--	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano:kuzungumza *na kutumia lugha ishara*- mwanafunzi anapotangamana na wenzake na kuwasilishia muhtasari wa matini ya kujichagulia aliyosoma.
- Kujiamini: mwanafunzi anapomtungia mwenzake sentensi kutokana na msamiati wa matini ya kujichagulia akizingatia ufasaha wa lugha.
- Ubunifu: mwanafunzi anapomtungia mwenzake sentensi akitumia msamiati katika matini aliyoisoma.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapojichagulia matini ya kusoma na kutafuta maana za maneno asiyoyajua kwenye kamusi.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anaposakura mtandaoni na kujichagulia matini ya kusoma.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake wanapowasilisha muhtasari wa matini ya kujichagulia waliyosoma.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kutafuta na kusoma matini aliyojichagulia. Pia anapozingatia nidhamu anaposakura mtandaoni.
- Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kutunga sentensi akitumia msamiati aliojifunza.

Masuala Mtambuko

Masuaia ya kijinsi: mwanafunzi anaposoma kifungu kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia kusoma kwa mapana.
- Social Studies na Religious Education: masomo haya pia yanashughulikia majukumu ya watoto.

Mapendekezo ya nyezo za kufundisha

Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopendekezwa
11.3 Kuandika	<p>11.3.1 Insha za Kubuni</p> <p>Maelezo</p> <p>(Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) kutambua ishara za misamiati kuhusu majukumu ya watoto ili kukuza uandishi bora,</p> <p>b) kutambua vipengele vya mpangilio wa insha ya maelezo,</p> <p>c) kueleza mpangilio wa insha ya maelezo,</p> <p>d) kuandika insha ya maelezo inayozingatia mpangilio ufaao wa maelezo,</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati unayohusu majukumu ya watoto <i>kama vile heshima, usafi, maadili, uaminifu, mazingira, oga, pika, cheza.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua mpangilio wa insha ya maelezo katika matini za kimaandishi au za kidijitali (<i>k.v. mpangilio unaozingatia mahali, hasa kama maelezo yanahusu mahali na mpangilio unaozingatia mfuatano wa matukio kiwakati</i>) akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kushirikiana na wenzake kueleza jinsi maelezo yalivyopangwa katika insha ya maelezo (<i>k.v. mfuatano ufaao wa matukio kuanzia la kwanza hadi la</i> 	<p>Je, unawezaje kupanga matukio katika insha ya maelezo?</p>

		<p>e) kufurahia kuandika i nsha za maelezo katika maisha ya kila siku akizingatia mpangilio ufaao wa maelezo.</p>	<p><i>mwisho na matumizi ya viungio kuendeleza wazo).</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika vidokezo vya insha vinavyozingatia jinsi maelezo yalivyopangwa katika insha ya maelezo kuhusu suala lengwa akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika insha ya maelezo akizingatia mpangilio ufaao wa maelezo. ● Mwanafunzi aelekezwe kuwasomea wenzake katika kikundi insha aliyoandika au awasambazie kwenye vifaa vya kidijitali ili waitolee maoni. ● Mwanafunzi aelekezwe kushirikiana na wenzake kusahihisha insha ya maelezo aliyoandika akizingatia mpangilio ufaao wa maelezo. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapoandika insha na kuwasomea akitumia ishara wenzake darasani. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kuwasambazia wenzake insha. ● Ubunifu: mwanafunzi anapoandika insha yenye mpangilio mzuri wa maelezo. 				

- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapowasomea *akitumia ishara* wenzake kwa ufasaha insha aliyoandika ili waikosoe pamoja.
- Kujiamini: mwanafunzi anapoandika insha na kuwasomea wenzake.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea *akitumia ishara* kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- Mshikamano wa kijamiii: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kikundi na pia anaposahihisha insha na wenzake.
- Majukumu ya watoto: mwanafunzi anapoandika insha ya maelezo kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia uandishi wa insha.
- Social Studies na Religious Education: masomo haya pia yanashughulikia majukumu ya watoto.

Mapendekezo ya Nyezo za kufundisha

Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara, mabango.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopendekezwa
11.4 Sarufi	11.4.1 Mnyambuliko wa Vitenzi (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; <ol style="list-style-type: none"> a) kutambua ishara za misamiati kuhusu majukumu ya watoto ili kudumisha sarufi sanifu, b) kutambua kauli ya kutenda, kutendea na kutendwa katika vitenzi, c) kutumia vitenzi katika kauli ya kutenda, kutendea na kutendwa ipasavyo, d) kuchangamkia kutumia ipasavyo vitenzi katika kauli ya kutenda, kutendea na kutendwa ili kujenga ufasaha wa lugha. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati <i>kama vile heshima, usafi, maadili, uaminifu, mazingira, oga, pika, cheza.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua vitenzi katika kauli ya kutenda, kutendea na kutendwa (<i>k.v. som-a, som-e-a, som-w-a</i>) mtawalia akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kuteua vitenzi katika kauli ya kutenda, kutendea na kutendwa (<i>k.v. soma, somea, somwa</i>) mtawalia, kwenye chati, kadi maneno, kapu maneno au tarakilishi akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kugeuza vitenzi katika kauli ya kutenda, 	Ni kauli gani za vitenzi unazozijua?

			<p>kutendea na kutendwa akiwa na wenzake katika kikundi.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutenga vitenzi katika kauli ya kutenda, kutendea na kutendwa katika sentensi na vifungu kwenye vitabu, tarakilishi, chati kwa kuvikolezea wino au kuvipigia mstari akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi au vifungu kuhusu suala lengwa kwa kutumia vitenzi katika kauli ya kutenda, kutendea na kutendwa akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapotoa mchango wake katika kikundi. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kutambua vitenzi katika kauli mbalimbali. ● Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi kuhusu suala lengwa akitumia vitenzi katika kauli mbalimbali. ● Kujiamini: mwanafunzi anapotambua viambishi vya kauli mbalimbali. 				

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapowapa wenzake nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- Mshikamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana *akitumia ishara* na wenzake katika kikundi kuteua vitenzi katika kauli mbalimbali.
- Majukumu ya watoto: mwanafunzi anapoandika kifungu kuhusu suala lengwa kwa kutumia vitenzi katika kauli mbalimbali.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia mnyambuliko wa vitenzi.
- Social Studies na Religious Education: masomo haya pia yanashughulikia majukumu ya watoto.

Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia

Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara.

12.0 MAGONJWA AMBUKIZI				
Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopendek ezwa
12.1 Kusikiliza na kutazama, Kuzungumza na kutumia ishara	12.1.1 Kusikiliza na kutazama kwa Makini (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) kutambua ishara za msamiati kuhusu magonjwa ambukizi ili kufanikisha mawasiliano, b) kutambua hoja muhimu katika habari aliyosikiliza na kutazama, c) kuwasilisha hoja muhimu katika habari, d) kujenga mazoea ya kutambua hoja katika habari anayosikiliza na	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kuhusu magonjwa ambukizi <i>k.v ugonjwa, maumbile, bakteria, epusha, zuia, afya, usafi, kifua kikuu, matibabu, mafua, malaria, covid-19.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua hoja muhimu katika habari aliyosikiliza na kutazama kuhusu suala lengwa akiwa peke yake, wawili wawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kusikiliza na kutazama habari kuhusu suala lengwa na 	Kwa nini ni muhimu kutambua hoja katika habari uliyosikiliza na kutazama?

		<p><i>kutazama ili kuimarisha usikilizaji na utazamaji wa makini.</i></p>	<p>kutaja hoja muhimu kwa maneno machache.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi asiye na uwezo wa kusikia aelekezwe kutazama habari zilizo ambatanishwa na ishara kuhusu suala lengwa na kutaja hoja muhimu kwa maneno machache. ● Mwanafunzi aelekezwe kutafiti mtandaoni kuhusu suala lengwa na kuwawasilishia wenzake hoja muhimu kuhusu suala hilo kwa maneno machache. ● Mwanafunzi aelekezwe kumsomea mzazi au mlezi habari kuhusu suala lengwa na kushirikiana kutambua hoja. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapowatolea wenzake hoja muhimu katika habari aliyosikiliza na kutazama inayochangia uelewa wa suala hilo. ● Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kusikiliza na kutazama na kuwatajia wenzake hoja muhimu kuhusu suala lengwa kwa ufupi. ● Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anaposikiliza na kutazama habari, kuichanganua na kutambua hoja muhimu. 				

- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapotafiti kwenye mtandao kuhusu suala lengwa na kuwasilisha akitumia ishara hoja kuu kwa ufupi. Pia anaposhiriki mazungumzo akitumia ishara na mzazi au mlezi wake kuhusu suala lengwa na kuiwasilisha habari hiyo upya kwa hoja fupi.
- Ubunifu: mwanafunzi anapoiwasilisha upya habari aliyosikiliza na kutazama kupitia hoja kuu.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapowapa wengine fursa ya kutambua na kusema hoja muhimu bila kuwakatiza.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapotunza vifaa vya kidijitali anavyotumia kujifunzia.

Masuala Mtambuko

- Magonjwa ya kuambukizwa na yasiyoambukizwa: mwanafunzi anaposhiriki na wenzake katika mazungumzo kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia stadi ya kusikiliza na kutazama.
- Integrated Science, Homescience na Health Education: masomo haya pia yanashughulikia magonjwa ambukizi.

Mapendekezo ya nyenzo za kufundisha

Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopendek ezwa
12.2 Kusoma	12.2.1 Kusoma kwa Ufasaha (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; <ol style="list-style-type: none"> a) kutambua ishara za msamiati kuhusu magonjwa ambukizi ili kuimarisha usomaji bora, b) kusoma kifungu kwa kuzingatia matamshi na <i>uashiriaji bora</i>, c) kusoma kifungu kwa kasi ifaayo, d) kusoma kifungu kwa kutumia sauti ipasavyo, 	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kuhusu magonjwa ambukizi <i>k.v ugonjwa, maumbile, bakteria, epusha, zuia, afya, usafi, kifua kikuu, matibabu, mafua, malaria, covid-19.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kujadiliana na wenzake vipengele vya kuzingatia katika kusoma makala kwa ufasaha. ● Mwanafunzi aelekezwe kutazama vielelezo vya video za watu wanaosoma wakitumia makala kwa ufasaha makala (<i>k.v. hotuba na habari</i>,) akiwa peke yake au na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kusoma kifungu kuhusu suala lengwa katika matini andishi au ya kidijitali 	Unazingatia nini ili kusoma makala kwa ufasaha?

		<p>e) kusoma kifungu kwa kutumia ishara zipasavyo,</p> <p>f) kusoma kifungu kwa kuambatanisha ishara zifaazo,</p> <p>g) kuridhia kusoma makala kwa kuzingatia vipengele vinavyofanikisha mawasiliano.</p>	<p>akizingatia matamshi bora akiwa peke yake au katika kikundi.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kusoma kifungu cha habari kwa kasi ifaayo kuhusu suala lengwa akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kusoma kifungu akizingatia sauti na <i>ishara zifaayo (k.v. kiwango cha sauti na kiimbo)</i> akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kusoma kifungu kwa kuambatanisha ishara zifaazo panapofaa (<i>k.v. ishara za uso na mikono</i>) akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kusoma mbele ya wenzake kazi yake ili wamtotee maoni. ● Mwanafunzi aelekezwe kumsomea mzazi au mlezi makala akizingatia vipengele vya usomaji bora. 	
--	--	---	---	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapofanikiwa kusoma makala kwa ufasaha na anapojadiliana na wenzake katika kikundi kuhusu vipengele vya kimsingi vya kusoma kwa ufasaha.
- Kujiamini: mwanafunzi anaposoma kifungu kwa ufasaha.
- Ubunifu: mwanafunzi anapotumia *ishara* wakati wa kusoma kifungu.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli ya kusoma anakuza hamu ya ujifunzaji.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi wanapojadili vipengele vya usomaji bora.
- Upendo: mwanafunzi anapowapa wenzake nafasi ya kushiriki katika mjadala wakati wa shughuli ya ujifunzaji katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuwasomea wenzake kifungu.
- Umoja: mwanafunzi anapotangamana na wenzake katika kikundi kujadili vipengele vya usomaji bora.

Masuala Mtambuko

- Magonjwa yanayoambukizwa na yasiyoambukizwa: mwanafunzi anaposoma kifungu kuhusu magonjwa ambukizi.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia stadi ya kusoma.
- Homescience, Health Education na Integrated Science: masomo haya pia yanashughulikia magonjwa ambukizi.

Mapendekezo ya nyezo za kufundisha

Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopendekezwa
12.3 Kuandika	12.3.1 Hotuba ya Kupasha Habari (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) kutambua ishara za msamiati kuhusu magonjwa ambukizi ili kuimarisha uandishi bora, b) kueleza maana ya hotuba ya kupasha habari, c) kutambua hotuba ya kupasha habari katika matini,	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kuhusu magonjwa ambukizi k.v <i>ugonjwa, maumbile, bakteria, epusha, zuia, afya, usafi, kifua kikuu, matibabu, mafua, malaria, covid-19.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kueleza maana ya hotuba ya kupasha habari akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kujadiliana na wenzake kuhusu ujumbe (<i>unaolenga kuelimisha</i> 	Ni mambo yepi ambayo yanaweza kuelezwa kupitia kwa hotuba?

		<p>d) kueleza ujumbe, lugha na muundo wa hotuba ya kupasha habari,</p> <p>e) kuandika hotuba ya kupasha habari kwa kuzingatia ujumbe, lugha na muundo ufaao,</p> <p>f) kuchangamkia nafasi ya hotuba ya kupasha habari katika mawasiliano.</p>	<p><i>kundi lengwa</i>), lugha (<i>nyepesi inayoeleweka</i>) na muundo ufaao wa hotuba ya kupasha habari.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili na wenzake miktadha inayochochea hotuba ya kupasha habari. ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili na wenzake vidokezo vinavyoweza kutumiwa katika kuandika hotuba ya kupasha habari. ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika hotuba ya kupasha habari kuhusu suala lengwa akizingatia ujumbe, lugha na muundo ufaao kisha awasambazie wenzake mtandaoni au kuwasomea darasani ili waitolee maoni. ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika hotuba ya kupasha habari kuhusu suala linaloathiri jamii yao na kumsomea mzazi au mlezi wake. 	
--	--	--	---	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapotoa mchango wake katika kikundi kuhusu hotuba ya kupasha habari.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia tarakilishi kuandika hotuba ya kupasha habari na kuisambaza kwa mtandao.
- Ubunifu: mwanafunzi anapoandika hotuba ya kupasha habari.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapoandika ya kupasha habari kuhusu suala linaloathiri jamii yao na kumsomea mzazi au mlezi wake.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.
- Amani: mwanafunzi anapoweza kuwapasha wenzake habari kwa utulivu.

Masuala Mtambuko

- Mshikamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kikundi kujadili ujumbe, lugha na muundo wa hotuba ya kupasha habari.
- Elimu ya afya na kujikinga: mwanafunzi anapoandika hotuba ya kupasha habari kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia uandishi wa kiuamilifu.
- Homescience, Health Education na Integrated Science: masomo haya pia yanashughulikia magonjwa ambukizi.

Mapendekezo ya Nyezo za kufundisha

Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video)
, mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopendekzwa
12.4 Sarufi	12.4.1 Aina za Sentensi (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; <ol style="list-style-type: none"> a) kutambua ishara za msamiati kuhusu magonjwa ambukizi ili kudumisha sarufi sanifu, b) kueleza maana ya sentensi sahili na ambatano, c) kutambua sentensi sahili na ambatano katika matini, d) kutunga sentensi sahili na ambatano ipasavyo, 	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kuhusu magonjwa ambukizi <i>k.v ugonjwa, maumbile, bakteria, epusha, zuia, afya, usafi, kifua kikuu, matibabu, mafua, malaria, covid-19.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kueleza maana ya sentensi sahili na ambatano akiwa peke yake, wawili wawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutenga sentensi sahili na ambatano katika orodha ya sentensi kwenye vitabu, chati au tarakilishi kwa kuzipigia mstari au kuzikolezea wino akiwa peke yake au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutaja sentensi sahili na ambatano zinazojitokeza katika vifungu akiwa na wenzake katika kikundi. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ni aina gani ya sentensi unazozijua? 2. Je, sentensi sahili na ambatano hutofautianaje?

		<p>e) kuchangamkia matumizi ya sentensi sahili na ambatano katika mawasiliano.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi sahili na ambatano ipasavyo kuhusu suala lengwa akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kuunganisha sentensi sahili mbili au zaidi kuunda sentensi ambatano akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kuunda sentensi sahili kutokana na sentensi ambatano akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kumtungia mzazi au mlezi sentensi sahili na ambatano zinazohusu shughuli katika mazingira ya nyumbani. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapotaja sentensi sahili na ambatano zinazojitokeza katika vifungu akiwa na wenzake. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali katika kutambua sentensi sahili na ambatano. ● Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi kuhusu suala lengwa akitumia sentensi sahili na ambatano. ● Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kutambua sentensi sahili na ambatano katika kifungu. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapomtungia mzazi au mlezi wake sentensi sahili na ambatano zinazohusu shughuli katika mazingira ya nyumbani. 				

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- Mshikamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana *akitumia ishara* na wenzake katika kikundi kutunga sentensi sahili na ambatano.
- Magonjwa yanayoambukizwa na yasiyoambukizwa: mwanafunzi anapotunga sentensi sahili na ambatano kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia aina za sentensi.
- Homescience, Health Education na Integrated Science: masomo haya pia yanashughulikia magonjwa ambukizi.

Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia

Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

13.0 UTATUZI WA MIZOZO				
Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopendeke zwa
13.1 Kusikiliza na kutazama, Kuzungumza na kutumia ishara	13.1.1 Wahusika katika Nyimbo (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) kutambua ishara za msamiati kuhusu utatuzi wa mizozo ili kuimarisha mawasiliano, b) kutambua wahusika katika wimbo , c) kuchambua wahusika katika wimbo, d) kueleza mafunzo kutokana na wahusika katika wimbo, e) kufurahia kushiriki katika uchanganuzi wa wahusika katika nyimbo.	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kuhusu utatuzi wa mizozo <i>k.v mazungumzo, majadiliano, ushauri,mzozo,sheria, patanisho,mwanasaikolojia, mahakama.</i> ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kusikiliza na kutazama wimbo akiwa peke yake, wawili wawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi asiyesikia elekezwe kutazama wimbo ulio ambatanishwa na ishara 	Je, ni wahusika gani katika wimbo unaowajua?

			<p>akiwa peke yake, wawili wawili au katika kikundi.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua wahusika katika wimbo aliosikiliza na kutazama (<i>k.v. mwimbaji, hadhira lengwa na wahusika wengine kwenye wimbo</i>). ● Mwanafunzi aelekezwe kuchambua akiwa na wenzake, wahusika katika wimbo anaosikiliza na kutazama. ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kuimba, kutazama au kusikiliza wimbo katika vifaa vya kidijitali (<i>k.v. simu, kipakatalishi na runinga</i>) kuhusu suala lengwa akiwa na wenzake huku akichukua nafasi mbalimbali (<i>k.v. mwimbaji au hadhira</i>). 	
--	--	--	---	--

			<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi asiye na uwezo wa kusikia aelekezwe kuimba au kutazama wimbo ulioambatanishwa na ishara katika vifaa vya kidijitali (<i>k.v. simu, kipakatalishi na runinga</i>) kuhusu suala lengwa akiwa na wenzake huku akichukua nafasi mbalimbali (<i>k.v. mwimbaji au hadhira</i>). ● Mwanafunzi aelekezwe kueleza mafunzo kutokana na wahusika katika wimbo akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutunga wimbo kuhusu mada lengwa na kuwawasilishia wenzake ili kuchanganua wahusika. ● Mwanafunzi aelekezwe kushirikiana na mzazi au mlezi kuchanganua wahusika 	
--	--	--	--	--

			katika nyimbo mbalimbali kutoka kwa jamii yake.	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kikundi na kuchambua wahusika kwa njia wazi akiwa na wenzake. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kusikilizia na <i>kutazama</i> nyimbo. ● Ubunifu: mwanafunzi anapotunga wimbo kuhusu suala lengwa na kuwawasilishia <i>akitumia ishara</i> wenzake. ● Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anapochanganua wahusika na nafasi zao katika wimbo. ● Kujiamini: mwanafunzi anapowawasilishia <i>akitumia ishara</i> wenzake wimbo alioutunga. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapochanganua wimbo kuhusu mada lengwa na mzazi au mlezi wake. 				
<p>Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi. ● Upendo: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi na kutunza vifaa vya kidijitali anavyotumia. ● Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za kikundi. 				
<p>Masuala Mtambuko</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Utatuzi wa mizozo: mwanafunzi anapoimba nyimbo kuhusu suala lengwa. ● Masuala ya kijamii: mwanafunzi anapoimba nyimbo kuhusu suala lengwa. 				

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia tungo za fasihi simulizi.
- Life Skills na Social Studies: masomo haya pia yanashughulikia utatuji wa mizozo.
- Performing arts: somo hili pia linashughulikia uwasilishaji wa nyimbo.

Mapendekezo ya nyenzo za kufundisha

Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopendekezwa
13.2 Kusoma	13.2.1 Kusoma kwa Kina Mbinu za Lugha (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) kutambua ishara za msamiati kuhusu utatuzi wa mizozo ili kuimarisha usomaji mwafaka, b) kueleza maana ya mbinu za lugha katika fasihi, c) kutambua mbinu za lugha katika novella, d) kueleza umuhimu wa mbinu za lugha zilizotumiwa katika novela , e) kufurahia kuchanganua matumizi ya mbinu za lugha katika fasihi.	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kuhusu utatuzi wa mizozo <i>k.v mazungumzo, majadiliano, ushauri, mzozo, sheria, patanisho, mwanasaikolojia, mahakama.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati husika. ● Mwanafunzi aelekezwe kueleza maana ya mbinu za lugha katika fasihi akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua mbinu za lugha (<i>k.v. tashbihi, sitiari, nahau, methali, tasfida na tanakali za sauti</i>) katika novela iliyoteuliwa na mwalimu akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. 	Mbinu za lugha zina umuhimu gani zinapotumiwa katika kifungu?

			<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kueleza umuhimu wa mbinu za lugha zilizotumiwa katika novela iliyoteuliwa na mwalimu wakiwa wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kuhakiki uwasilishaji wa wenzake na kutoa maoni. ● Mwanafunzi aelekezwe kufanya utafiti maktabani au mtandaoni kuhusu matumizi ya mbinu za lugha katika novella. ● Mwanafunzi aelekezwe kumtajaia mzazi au mlezi matumizi ya mbinu za lugha katika novela aliyosoma. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki katika kutambua mbinu za lugha kwenye novela aliyosoma akiwa na wenzake katika kikundi. ● Kujiamini: mwanafunzi anapowawasilishia wenzake muhtasari wa matumizi ya mbinu za lugha katika novela kwa kutetea hoja zake. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapofanya utafiti maktabani na mtandaoni kuhusu matumizi ya mbinu za lugha katika novela. 				

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapotangamana na wenzake katika kikundi kujadili akitumia ishara mbinu za lugha katika novela huku akiheshimu maoni yao.
- Upendo: mwanafunzi anapohakiki uwasilishaji wa wenzake huku akiwakosoa akitumia ishara kwa upendo na kuwahimiza.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojiandaa ipasavyo ili kuwawasilishia akitumia ishara wenzake kazi yake. Pia anapochukua hatua ya kutafiti kuhusu matumizi ya mbinu za lugha maktabani au mtandaoni.
- Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- Utatuzi wa mizozo: mwanafunzi anapoeleza ujumbe katika Novela..

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughuliikia kusoma kwa kina.
- Life Skills na Social Studies: masomo haya pia yanashughulikia utatuzi wa mizozo.

Mapendekezo ya nyenzo za kufundisha

Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopendekezwa
13.3 Kuandika	13.3.1 Insha za Kubuni Maelezo (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) kutambua ishara za msamiati kuhusu utatuzi wa mizozo ili kuimarisha mawasiliano, b) kutambua mambo ya kimsingi katika uandishi wa insha ya maelezo, c) kuandika insha ya maelezo inayodhihirisha sifa za mtu, d) kuchangamkia kutoa maelezo kamilifu kuhusu kitu au jambo.	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kuhusu utatuzi wa mizozo <i>k.v mazungumzo, majadiliano, ushauri, mzozo, sheria, patanisho, mwanasaikolojia, mahakama.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za misamiati husika. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua dhana ya insha ya maelezo akiwa peke yake au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua mambo ya kimsingi katika uandishi wa insha ya maelezo akiwa na wenzake katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kujadiliana na wenzake kuhusu mada ya insha ya maelezo. ● Mwanafunzi aelekezwe kuandaa vidokezo vya insha ya maelezo 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Je, insha ya maelezo inahusu nini? 2. Je, ni vigezo vipi vinatumika katika kuandika insha ya maelezo?

			<p>kuhusu sura na matendo ya mtu anayelengwa katika insha ya maelezo akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika insha ya maelezo inayotoa sifa za mtu akizingatia muundo ufaao na inayohusisha suala lengwa kisha awasomee wenzake darasani. ● Mwanafunzi aelekezwe kubuni insha ya maelezo inayotoa sifa za mtu kisha awasambazie wenzake mtandaoni ili waitolee maoni. ● Mwanafunzi aelekezwe kutolea insha za wenzake maoni kwa upendo. 	
--	--	--	--	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kikundi kujadiliana kuhusu insha ya maelezo.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kuandika insha ya maelezo na kuisambaza mtandaoni.
- Ubunifu: mwanafunzi anapoandika insha ya maelezo kwa muundo ufaao.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapobuni na kusambaza insha kwa wenzake.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapotolea insha za wenzake maoni.

Masuala Mtambuko

- Utatuzi wa mizozo: mwanafunzi anapoandika insha kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia uandishi wa insha za maelezo.
- Life Skills na Social Studies: masomo haya pia yanashughulikia utatuzi wa mizozo.

Mapendekezo ya Nyezo za kufundisha

- Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara, mabango,

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopendek ezwa
13.4 Sarufi	13.4.1 Ukanushaji kwa Kuzingatia Nyakati (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; <ol style="list-style-type: none"> a) kutambua ishara za msamiati kuhusu utatuzi wa mizozo ili kudumisha sarufi sanifu, b) kueleza maana ya ukanushaji, c) kutambua nyakati katika matini, d) kutambua ukanushaji kwa kuzingatia wakati uliopita, uliopo na ujao katika matini, e) kutumia ipasavyo hali ya ukanushaji wa wakati uliopita, uliopo na ujao katika matini, f) kuchangamkia kukanusha sentensi katika wakati 	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kuhusu utatuzi wa mizozo <i>k.v mazungumzo, majadiliano, ushauri, mzozo, sheria, patanisho, mwanasaikolojia, mahakama.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kueleza maana ya ukanushaji akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua nyakati tatu tofauti (<i>uliopita, uliopo, ujao</i>) kutoka kwenye chati, mti maneno, vitabu au vifaa vya kidijitali akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. 	Tunakanusha sentensi kwa kuzingatia nyakati gani?

		<p>uliopita, uliopo na ujao ili kukuza mawasiliano.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ukanushaji wa sentensi katika wakati uliopita, uliopo na ujao akiwa na wenzake katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi kwa kutumia nyakati hizo na kujadiliana na wenzake wakiwa wawili wawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi zinazoonyesha ukanushaji katika wakati uliopita, uliopo na ujao kuhusu suala lengwa kisha awatumie wenzake kupitia vifaa vya kidijitali. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki kikamilifu katika kazi za kikundi. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali katika kutambua ukanushaji kwa kuzingatia nyakati. ● Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi kuonyesha ukanushaji wa nyakati. ● Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kutambua ukanushaji wa nyakati na kuutungia sentensi sahihi. 				

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- Mshikamano wa kijamii: mwanafunzi anapotunga sentensi kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia ukanushaji.
- Life Skills na Social Studies: masomo haya pia yanashughulikia utatuzi wa mizozo.

Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia

Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

14.0 MATUMIZI YA PESA				
Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi
14.1 Kusikiliza na <i>kutazama</i> , Kuzungumza na <i>kutumia ishara</i>	14.1.1 Lugha katika Nyimbo (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) kutambua ishara za msamiati kuhusu matumizi ya pesa ili kuimarisha mawasiliano, b) kutambua vipengele vya lugha vinavyotumika katika nyimbo, c) kujadili umuhimu wa vipengele vya lugha vinavyotumika katika nyimbo teule, d) kuonea fahari uchanganuzi wa lugha	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati wa matumizi ya pesa <i>k.v. uwekezaji, deni, bajeti, akiba, fedha, noti ustawi.</i> • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kutambua vipengele vya lugha (<i>k.v. urudiaji, nahau, methali na maneno yasiyokuwa na maana</i>) kwa kusikiliza nyimbo kuhusu suala lengwa kutoka kwa mwalimu, kwenye maandishi (<i>k.v. vitabu na chati</i>) au vifaa vya kidijitali, akiwa peke yake, 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nyimbo hutumia vipengele gani vya lugha? 2. Kutumia vipengele mbalimbali vya lugha katika wimbo kuna umuhimu gani?

		<p>katika nyimbo kama utungo wa fasihi simulizi.</p>	<p>wawiliwawili au katika kikundi.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kutambua vipengele vya lugha (<i>k.v. urudiaji, nahau, methali na maneno yasiyokuwa na maana</i>) kwa kutazama nyimbo za ishara kuhusu suala lengwa kutoka kwa mwalimu, kwenye maandishi (<i>k.v. vitabu na chati</i>) au vifaa vya kidijitali, akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili umuhimu wa vipengele vya lugha vilivyotumika katika nyimbo walizosikiliza na kutazama akiwa na wenzake. ● kutunga wimbo unaohusiana na suala lengwa akizingatia vipengele vya lugha katika 	
--	--	--	---	--

			<p>nyimbo akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kushirikiana na mzazi au mlezi wake kusikiliza na kutazama na kutambua vipengele vya lugha katika nyimbo. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapotambua vipengele vya lugha katika nyimbo wakiwa na wenzake katika kikundi. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali katika kusikiliza <i>na</i> kutazama nyimbo. ● Ubunifu: mwanafunzi anapotunga wimbo na kuzingatia vipengele vya lugha. ● Kujiamini: mwanafunzi anapojadili na wenzake katika kikundi vipengele vya lugha katika nyimbo kwa njia wazi. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposhirikiana na mzazi au mlezi wake kusikiliza na kutazama nyimbo na kutambua vipengele vya lugha vilivyotumika. 				
<p>Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi. ● Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za kikundi. 				
<p>Masuala Mtambuko</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Elimu ya kifedha: mwanafunzi anapotunga nyimbo kuhusu suala lengwa. ● Uwekaji wa malengo ya kifedha: mwanafunzi anaposikiliza <i>na kutazama</i> nyimbo kutoka kwa mwalimu na kutunga nyimbo kuhusu suala lengwa. 				

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia tungo za fasihi simulizi.
- Business Studies: somo hili pia linashughulikia ujuzi wa matumizi ya pesa.
- Performing Arts: somo hili pia linashughulikia nyimbo.

Mapendekezo ya nyenzo za kufundisha

Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopendekezwa
14.2 Kusoma	14.2.1 Ufahamu wa Kifungu cha Mjadala (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) kutambua ishara za msamiati kuhusu matumizi ya pesa kwa usomaji mwafaka,	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati wa matumizi ya pesa <i>k.v. uwekezaji, deni, bajeti, akiba, fedha, noti ustawi.</i> ● Kudondoa habari mahususi (<i>k.v. nani, nini, wapi, lini</i>) katika kifungu cha mjadala cha ufahamu akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kwa nini tunasoma ufahamu? 2. Je, ni mambo gani yanayoweza kukusaidia kuelewa

		<p>b) kudondoa habari mahususi katika kifungu cha mjadala,</p> <p>c) kutambua msamiati mpya katika kifungu cha mjadala,</p> <p>d) kuandika habari za kifungu cha mjadala kwa ufupi,</p> <p>e) kuchambua mitazamo katika kifungu cha mjadala,</p> <p>f) kuridhia kusoma kwa ufahamu ili kukuza uelewa wa habari.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Kutambua msamiati mpya (<i>k.v. maneno na nahau</i>) kuhusu suala lengwa katika kifungu cha mjadala na kuuzeleza kwa kutumia kamusi akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Kuandika habari za kifungu cha ufahamu kwa ufupi akiwa peke yake au kwa kushirikiana na wenzake. ● Kuchambua mitazamo iliyo katika kifungu cha ufahamu cha mjadala (<i>k.v. tofauti na mifanano iliyopo</i>) akiwa peke yake au na wenzake. ● Kuwawasilishia wenzake kazi yake ili wamtotee maoni. ● Ktathmini kazi ya wenzake kwa upendo. ● Kumsomea mzazi au mlezi kifungu cha ufahamu na kujibu maswali. 	<p>kifungu cha ufahamu?</p>
--	--	---	---	-----------------------------

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapowasilisha kazi yake ya ufahamu kwa wenzake.
- Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kukamilisha kikamilifu kazi yake ya ufahamu.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za ujifunzaji.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapotathmini kazi ya wenzake kwa upendo.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- Matumizi ya pesa: mwanafunzi anaposoma kifungu cha ufahamu kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia hushughulikia stadi ya kusoma.
- Business Studies: somo hili pia linashughulikia ujuzi wa matumizi ya pesa.

Mapendekezo ya nyezo za kufundisha

Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopendekezwa
14.3 Kuandika	14.3.1 Insha ya Maelekezo (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; <ol style="list-style-type: none"> a) kutambua ishara za msamiati kuhusu matumizi ya pesa ili kuimarisha uandishi bora, b) kutambua aina za insha za maelekezo, c) kujadili sifa za insha ya maelekezo, d) kuandaa mpangilio wa hatua za insha ya maelekezo, e) kuandika insha ya maelekezo akizingatia vipengele muhimu vya insha ya maelekezo, f) kufurahia kutoa maelekezo ifaavyo 	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati wa matumizi ya pesa <i>k.v. uwekezaji, deni, bajeti, akiba, fedha, noti ustawi.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kubainisha sifa za insha ya maelekezo kwa kuzingatia vielelezo vya insha kwenye matini za kimaandishi au za kidijitali (<i>k.v. usahihi wa habari, mpangilio wa maelezo wenye mantiki, lugha sahili na maelezo yanayotoka upande mmoja</i>), ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili na wenzake aina za insha za maelekezo 	Unataka kumwelekeza rafiki yako nyumbani kwenu. Utatumia mpangilio gani wa hatua ili asipotee njia?

		<p>katika maisha ya kila siku akizingatia anwani na mpangilio ufaao wa hatua.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kushiriki katika kikundi kujadili mpangilio ufaao wa hatua za kuelekeza. ● Mwanafunzi aelekezwe kuandaa mpangilio wa hatua za insha ya maelekezo. ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika insha ya maelekezo akizingatia anwani na mpangilio mwafaka wa hatua huku akitumia vipengele vya lugha vinavyotumiwa kuelekeza ili kumjengea msomaji taswira kamili ya anachoelekezwa kufanya. ● Mwanafunzi aelekezwe kuwasomea wenzake katika kikundi insha aliyoandika darasani au awasambazie kwenye vifaa vya kidijitali ili waitolee maoni. ● Mwanafunzi aelekezwe kushirikiana na wenzake kusahihisha insha ya maelekezo 	
--	--	---	--	--

			aliyoandika kwa kuzingatia anwani na mpangilio ufaao wa hatua.	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki na wenzake katika kujadili kuhusu anwani na hatua katika kielelezo cha insha ya maelekezo waliyosoma. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kusambaza insha. ● Ubunifu: mwanafunzi anapoteua lugha mwafaka na kufaulu kutoa maelezo bayana ya anachoelekeza. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapowasomea wenzake insha aliyoandika ili waitolee maoni. ● Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kuwasomea wenzake insha hadharani. 				
<p>Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi. ● Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi. ● Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi. 				
<p>Masuala Mtambuko</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Elimu ya kifedha: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kikundi kusahihisha insha ya maelezo na wenzake na kujifunza ukakamavu, stahamala na kujiamini. ● Ukadiriaji wa matumizi ya pesa-mwanafunzi anapoandika insha ya maelekezo kuhusu suala kuu. 				
<p>Uhusiano na Masomo Mengine</p>				

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia uandishi wa insha za maelekezo.
- Business Studies: somo hili pia linashughulikia ujuzi wa matumizi ya pesa.

Mapendekezo ya Nyezo za kufundisha

Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopendek ezwa
14.4 Sarufi	14.4.1 Ukubwa wa Nomino (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) kutambua ishara za msamiati kuhusu matumizi ya pesa ili kudumisha sarufi sanifu, b) kutambua nomino katika hali ya ukubwa katika matini, c) kutambua viambishi vya ukubwa katika nomino, d) kutumia nomino katika hali ya ukubwa ipasavyo,	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati wa matumizi ya pesa <i>k.v. uwekezaji, deni, bajeti, akiba, fedha, noti ustawi.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua nomino katika hali ya ukubwa (<i>k.v. jitu, joka, jiji, kapu, goma, jisu na jishamba</i>) kwenye orodha ya nomino, chati, kadi maneno, kapu maneno, sentensi, vifungu vya maneno au tarakilishi akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua viambishi vya ukubwa katika maneno akiwa peke yake au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika majina ya vifaa vya darasani katika ukubwa (<i>k.v. jidawati na jitabu</i>) akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kuambatanisha nomino za hali ya wastani na za hali ya 	Unazingatia nini unapoandika nomino katika ukubwa?

		<p>e) kuchangamkia kutumia nomino katika hali ya ukubwa katika sentensi.</p>	<p>ukubwa kwa usahihi akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kubadilisha nomino za hali ya wastani ziwe katika katika hali ya ukubwa akiwa peke yake au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi akitumia nomino katika hali ya ukubwa kuhusu suala lengwa na kuwasilisha darasani ili wenzake wazitathmini, ● Mwanafunzi aelekezwe kumtaja mzazi au mlezi majina ya vifaa vya nyumbani katika ukubwa (<i>k.v. jimeza, jijiko na jisahani</i>) na kutunga sentensi. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki na kuchangia katika kazi za kikundi kikamilifu. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali katika kutambua nomino katika hali ya ukubwa. ● Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi kuhusu suala lengwa akitumia nomino katika hali ya ukubwa. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapomtaja <i>akitumia ishara</i> mzazi au mlezi wake nomino katika hali ya ukubwa katika mazingira ya nyumbani. 				

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapowapa wenzake nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana *akitumia ishara* na wenzake katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- Mshikamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana *akitumia ishara* na wenzake katika kikundi anajifunza ukakamavu, stahamala na kujiamini.
- Elimu ya kifedha: mwanafunzi anapotunga sentensi mbalimbali kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia nomino.
- Business Studies: somo hili pia linashughulikia ujuzi wa matumizi ya pesa.

Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia

Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

15.0 MAADILI YA MTU BINAFSI				
Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopendekezwa
15.1 Kusikiliza na kutazama, Kuzungumza na kutumia ishara	15.1.1 Kusikiliza na kutazama Habari na Kujibu (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; <ol style="list-style-type: none"> a) kutambua ishara za msamiati kuhusu maadili ya mtu binafsi ili kufanikisha mawasiliano bora, b) kutambua masuala katika matini aliyosikiliza au <i>kutazama</i> c) kutambua msamiati wa suala 	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati wa maadili ya mtu binafsi <i>k.v kujitolea, kujiamini, uzoefu, maadli, ulimwengu, uhuru, usalama, radhi, mafanikio, upendo, hekima, ulimwengu, uzoefu.</i> • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kutambua masuala yanayoshughulikiwa katika matini kuhusu suala lengwa aliyosikiliza akiwa peke yake au katika kikundi. • Mwanafunzi asiyekuwa na uwezo wa kusikia aelekezwe kutambua masuala yanayoshughulikiwa katika matini kuhusu suala lengwa aliyotazama akiwa peke yake au katika kikundi. 	Je, ni mambo gani yanayokuelekeza kufasiri suala muhimu katika habari unayosikiliza na <i>kutazama</i> ?

		<p>lengwa katika matini aliyosikiliza <i>au kutazama</i>,</p> <p>d) kutabiri yatakayot okea katika matini kutokana na vidokezo alivyosikia au <i>alivyovitazama</i> katika habari,</p> <p>e) kueleza maana za msamiati wa suala lengwa kama ulivyotumiwa katika matini aliyosikiliza, au <i>aliyotazama</i>,</p> <p>e) kuchangamkia kushiriki katika kusikiliza <i>na kutazama</i> kwa ufahamu ili kukuza stadi ya</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kutambua msamiati wa suala lengwa uliotumiwa katika matini alizosikiliza kutoka kwenye kifaa cha kidijitali, kutoka kwa mwalimu au mgeni mwalikwa akiwa peke yake au katika kikundi , • Mwanafunzi asiyekuwa na uwezo wa kusikia aelekezwe kutambua msamiati wa suala lengwa uliotumiwa katika matini alizotazama kutoka kwenye kifaa cha kidijitali, kutoka kwa mwalimu au mgeni mwalikwa akiwa peke yake au katika kikundi , • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kutabiri kitakachotokea au atakachofanya mhusika kutoka kwenye matini aliyosikiliza kwa kuzingatia vidokezo (<i>k.v. anwani na picha</i>) anavyopatana navyo katika 	
--	--	--	--	--

		<p>kusikiliza na kutazama.</p>	<p>usikilizaji akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi asiyekuwa na uwezo wa kusikia aelekezwe kutabiri kitakachotokea au atakachofanya mhusika kutoka kwenye matini aliyotazama kwa kuzingatia vidokezo (<i>k.v. anwani na picha anavyopatana navyo katika utazamaji akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kueleza maana za msamiati wa suala lengwa kama ulivyotumiwa katika matini aliyosikiliza au kutazama akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kusikiliza au kutazama matini kuhusu suala lengwa kutoka kwa mwalimu au mgeni mwalikwa akiwa na wenzake katika kikundi na kufasiri wazo kuu katika habari hiyo. 	
--	--	--------------------------------	---	--

			<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kusikiliza na kutazama habari kwenye vifaa vya kidijitali (<i>k.v. kinasasauti</i>) kuhusu suala lengwa akiwa katika kikundi na kutaja masuala yanayoshughulikiwa. • Mwanafunzi asiyekuwa na uwezo wa kusikia aelekezwe kutazama habari kwenye vifaa vya kidijitali (<i>k.v. televisheni na tarakilishi</i>) kuhusu suala lengwa akiwa katika kikundi na kutaja masuala yanayoshughulikiwa. • Mwanafunzi aelekezwe kushirikiana na mzazi au mlezi kutafiti kwenye tovuti salama kuhusu maadili ya mtu binafsi na kutambua suala kuu au masuala makuu katika matini. 	
--	--	--	---	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki katika kikundi na kuchangia akitumia ishara kutambua na kueleza maana za msamiati wa suala lengwa katika matini aliyosikiliza.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kusikilizia na kutazama habari na kujibu kulingana na maagizo.
- Kujiamini: mwanafunzi anaposikiliza na kutazama matini ipasavyo na anapochangia katika shughuli za kikundi.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposhiriki shughuli ya kusikiliza na kutazama kwa ufahamu na mzazi au mlezi wake na kujifunza maaarifa ya kuwasilisha habari kuhusu maadili ya mtu binafsi.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika shughuli za kikundi; pia anapoheshimu zamu ya wenzake katika mazungumzo.
- Upendo: mwanafunzi anapowasikiliza na anapowatazama wasemaji kwa makini. Pia anapowapa wanafunzi wenzake zamu ya kuzungumza na kuashiria.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapotunza vifaa vya kidijitali anavyotumia katika mazungumzo.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- Maadili ya mtu binafsi: mwanafunzi anaposhirikiana akitumia ishara na wenzake katika kusikiliza na kutazama na kujibu mazungumzo kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia kusikiliza *na kutazama* kwa ufahamu.
- Social Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya kijamii.

Mapendekezo ya nyenzo za kufundisha

Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopendekezwa
15.2 Kusoma	15.2.1 Ufupisho (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) kutambua ishara za msamiati kuhusu maadili ya mtu binafsi ili kufanikisha usomaji bora, b) kueleza kwa usahihi ujumbe wa aya za matini kwa sentensi mojamoya, c) kueleza kwa usahihi ujumbe wa aya zote za matini kwa aya moja, d) kuandika ufupisho unaozingatia mtazamo wa matini ya kufupishwa, e) kufurahia kufupisha ujumbe kwa usahihi	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati wa maadili ya mtu binafsi <i>k.v kujitolea, kujiamini, uzoefu, maadli, ulimwengu, uhuru, usalama, radhi, mafanikio, upendo, hekima, ulimwengu, uzoefu.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kueleza kwa usahihi ujumbe katika kila aya kwa kutumia sentensi mojamoya akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kueleza kwa usahihi ujumbe wa aya zote za matini kwa aya moja akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. 	Ni mambo gani yanayokusaidia kuandika ufupisho?

		katika miktadha mbalimbali.	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili katika kikundi kuhusu jinsi ya kuandika ufupisho wa matini. ● Mwanafunzi aelekezwe kumsomea mzazi au mlezi kifungu na kuandika ufupisho kutoka mtandaoni au vitabuni na kutambua ujumbe wa aya za matini. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapojadiliana <i>akitumia ishara</i> na wenzake kuhusu ufupisho wa matini. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kusoma kifungu. ● Kujiamini: mwanafunzi anapofanya ufupisho wa matini katika kikundi. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposoma kifungu kutoka mtandaoni na kukifupisha. 				

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki *akitumia ishara* katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- Mshikamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana *akitumia ishara* na wenzake katika kikundi kutambua na kufupisha kifungu.
- Maadili ya mtu binafsi: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kusoma na kufupisha kifungu kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English: somo hili pia hushughulikia dhana ya ufupisho.
- Social Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya kijamii.

Mapendekezo ya nyezo za kufundisha

Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopendekezwa
<p>15.3 Kuandika</p>	<p>15.3.1 Kuandika Kidijitali</p> <p>Baruapepe</p> <p>(Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) kutambua ishara za msamiati kuhusu maadili ya mtu binafsi ili kuimarisha mawasiliano bora,</p> <p>b) kutambua ujumbe unaoafiki baruapepe kwa rafiki,</p> <p>c) kutambua vipengele vya kimuundo vya baruapepe kwa rafiki,</p> <p>d) kutumia lugha inayofaa katika uandishi wa baruapepe kwa rafiki,</p> <p>e) kuandika baruapepe kwa rafiki kwa kuzingatia ujumbe, lugha na muundo ufaao,</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati wa maadili ya mtu binafsi <i>k.v kujitolea, kujiamini, uzoefu, maadli, ulimwengu, uhuru, usalama, radhi, mafanikio, upe ndo, hekima, ulimwengu, uzoefu.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ujumbe unaoafiki baruapepe kwa rafiki kwa kujadiliana na mwenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili vipengele vya kimuundo vya baruapepe kwa rafiki akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kushiriki katika kujadili na wenzake kuhusu lugha 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Je, ni mambo gani yanayoweza kukufanya uandike baruapepe kwa rafiki? 2. Je, utazingatia nini unapoandika baruapepe kwa rafiki yako?

		f) kujenga mazoea ya kuwasiliana kwa kuandika baruapepe kwa rafiki.	<p>inayofaa katika uandishi wa baruapepe kwa rafiki.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi aelekezwe kuandika baruapepe kwa rafiki kwenye tarakilishi na kumsambazia mwenzake kupitia mtandao ili aitolee maoni. • Mwanafunzi aelekezwe kumwandikia mwalimu wake baruapepe kwa rafiki ili aitathmini. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana akitumia ishara na wenzake katika kikundi kujadili ujumbe, lugha na muundo wa baruapepe kwa rafiki. • Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia tarakilishi kuandika baruapepe kwa rafiki na kuisambaza mtandaoni. • Ubunifu: mwanafunzi anapoandika baruapepe kwa rafiki. • Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapoandika baruapepe kwa rafiki kwenye tarakilishi na kumsambazia mwalimu. 				
<p>Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> • Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi. • Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi. • Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi. 				

Masuala Mtambuko

- Mshikamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kikundi kujadili ujumbe, lugha na muundo wa baruapepe kwa rafiki.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia uandishi wa kiuamilifu.
- Social Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya kijamii.

Mapendekezo ya Nyezo za kufundisha

- Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi yaliyopendekezwa
15.4 Sarufi	15.4.1 Usemi Halisi na Usemi wa Taarifa (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) kutambua ishara za msamiati kuhusu maadili ya mtu binafsi ili kudumisha sarufi bora, b) kueleza maana za usemi halisi na usemi wa taarifa, c) kutambua kanuni za kubadilisha usemi halisi kuwa usemi wa taarifa, d) kutumia usemi halisi na usemi wa taarifa ifaavyo, e) kuchangamkia matumizi ya usemi halisi na usemi wa	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati wa maadili ya mtu binafsi <i>k.v kujitolea, kujiamini, uzoefu, maadli, ulimwengu, uhuru, usalama, radhi, mafanikio, upendo, hekima, ulimwengu, uzoefu.</i> • Mwanafunzi aelekezwe kueleza maana za usemi halisi na usemi wa taarifa akiwa peke yake au wawiliwawili. • Mwanafunzi aelekezwe kutambua kanuni za kimsingi za kubadilisha usemi halisi kuwa usemi wa taarifa (<i>k.v. leo kuwa siku hiyo, kwetu kuwa kwao, hapa kuwa hapo na kiambishi 'ta' cha wakati kuwa 'nge'</i>) akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. • Mwanafunzi aelekezwe kutungia wenzake katika kikundi sentensi 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ni kwa usemi gani tunaweza kuwasilisha ujumbe? 2. Je, ni mambo gani unayazingatia wakati wa kubadilisha usemi halisi kuwa usemi wa taarifa?

		<p>taarifa katika mawasiliano.</p>	<p>sahili za usemi halisi na usemi wa taarifa akizingatia suala lengwa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi aelekezwe kumsomea mwenzake sentensi sahili alizotunga za usemi halisi na usemi wa taarifa. • Mwanafunzi aelekezwe kubadilisha sentensi sahili kutoka usemi halisi hadi usemi wa taarifa na usemi wa taarifa hadi usemi halisi akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi. • Mwanafunzi aelekezwe kushirikiana na wenzake kutunga na kutathmini sentensi sahili za usemi halisi na usemi wa taarifa. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki akitumia ishara katika kazi za kikundi na kujadili usemi halisi na wa taarifa. • Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotambua sentensi sahili za usemi halisi na usemi wa taarifa kwenye matini ya kidijitali. • Kujiamini: mwanafunzi anapomsomea mwenzake sentensi sahili alizotunga za usemi halisi na usemi wa taarifa. • Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi sahili za usemi halisi na usemi wa taarifa. • Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapotunga na kutathmini sentensi sahili za usemi halisi na usemi wa taarifa na wenzake. 				

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- Mshikamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana akitumia ishara na wenzake katika kutambua sentensi sahili za usemi halisi na usemi wa taarifa anakuza ukakamavu, stahamala na kujiamini.
- Maadili ya mtu binafsi: mwanafunzi anaposhirikiana akitumia ishara na wenzake kutumia usemi halisi na wa taarifa katika sentensi kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia dhana ya usemi halisi na usemi wa taarifa.
- Social Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya kijamii.

Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia

Chati , michoro na picha, mgeni mwalikwa , vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi,rununu, projekta, video) , mti maneno, kapu maneno, vitabu mbalimbali,kamusi ya maneno na ishara,video za ishara

STADI YA KUTAZAMA NA KUASHIRIA

Kiwango Kigezo	Kuzidisha Matarajio	Kufikia Matarajio	Kukaribia Matarajio	Mbali Na Matarajio
Kuweza kutambua ishara ifaavyo kupata ujumbe ili kuwasiliana ipasavyo.	Kutambua ishara kwa kina ifaavyo kupata ujumbe uliokusudiwa kwa ueledi ili kuwasiliana ipasavyo	Kutambua ishara ifaavyo kupata ujumbe ili kuwasiliana ipasavyo	Kutambua baadhi ya ishara ifaavyo na hivyo wakati mwingine kutotambua ujumbe ili kuwasiliana ipasavyo	Kutambua kwa changamoto baadhi ya ishara ifaavyo na hivyo wakati mwingine kutotambua ujumbe ili kuwasiliana ipasavyo
Kuweza kutumia ishara ifaavyo kwa kuzingatia mahali na jinsi ya kuashiria, umbo, mwendo na mwelekeo wa ishara ili kuwasiliana ipasavyo	Anaweza kutumia ishara ifaavyo na kwa ufasaha kwa kuzingatia usahihi wa mahali na jinsi ya kuashiria, umbo, mwendo na mwelekeo wa ishara ili kuwasiliana ipasavyo.	Anaweza kutumia ishara ifaavyo kwa kuzingatia mahali na jinsi ya kuashiria, umbo, mwendo na mwelekeo wa ishara ili kuwasiliana ipasavyo	Anaweza kutumia baadhi ya ishara ifaavyo kwa kuzingatia mahali na jinsi ya kuashiria, umbo, mwendo na mwelekeo wa ishara ili kuwasiliana ipasavyo	Ana pata changamoto kutumia baadhi ya ishara ifaavyo bila kuzingatia mahali na jinsi ya kuashiria, umbo, mwendo na mwelekeo wa ishara ili kuwasiliana ipasavyo
Kuweza kuzungumza, kuashiria na kujieleza kwa ufasaha	Anazungumza, kuashiria na kujieleza kwa ufasaha akizingatia aina mbalimbali za	Anazungumza, kuashiria na kujieleza kwa ufasaha akizingatia aina	Anazungumza, kuashiria na kujieleza kwa ufasaha akizingatia baadhi ya aina za	Anazungumza, kuashiria na kujieleza kwa ufasaha akizingatia baadhi ya aina za uzungumzaji na uashijaji akielekezwa.

<i>(uzungumzaji na uashiriaji wa papo kwa papo, uzungumzaji na uashiriaji wa kutumia vidokezo, kuzungumza kwa kuambatanisha na vitendo, maamkuzi na maagano,)</i>	uzungumzaji na uashiriaji kwa ubunifu.	mbalimbali za uzungumzaji na uashiriaji.	uzungumzaji na uashiriaji.	
Kuweza kusikiliza, kutazama na kufasiri ujumbe <i>(kutambua ujumbe, kuuhusisha ujumbe katika matini na maisha ya kila siku)</i>	Anasikiliza, kutazama na kufasiri ujumbe na kuuhusisha na maisha ya kila siku kwa utendeti.	Anasikiliza, kutazama na kufasiri ujumbe na kuuhusisha na maisha ya kila siku.	Anasikiliza, kutazama na kufasiri ujumbe na kuuhusisha na maisha ya kila siku kwa kiasi.	Anasikiliza, kutazama na kufasiri ujumbe na kuuhusisha na maisha ya kila siku kwa kiasi akielekezwa
Kuweza kutambua vipera vya fasihi vya nyimbo na wahusika wake	Anatambua kwa ueledi vipera vya fasihi vya nyimbo na wahusika wake. pia kueleza akitumia ishara tofauti za undani za nyimbo	Anatambua vipera vya fasihi vya nyimbo na wahusika wake	Anatambua tu baadhi ya vipera vya fasihi vya nyimbo na wahusika wachache wake	Anatambua kwa changamoto baadhi ya vipera vya fasihi vya nyimbo na wahusika wachache wake

	na aina mbalimbali za wahusika.			
Anaweza utunga wimbo wa bembelezi akifuata kaida za utunzi ili kuuwasilisha akitumia ishara kwa hadhira.	Anatunga kwa ueledi wimbo wa bembelezi akifuata kaida za utunzi kulinga kuuwasilisha akitumia ishara kwa ustadi kwa hadhira.	Anatunga wimbo wa bembelezi akifuata kaida za utunzi kulinga kuuwasilisha akitumia ishara kwa hadhira.	Anatunga wimbo bembelezi akifuata lakini bila kufuata kaida za utunzi kulinga kuuwasilisha akitumia ishara kwa hadhira.	Anatunga kwa changamoto wimbo bembelezi akifuata lakini bila kufuata kaida za utunzi kulinga kuuwasilisha akitumia ishara kwa hadhira.

STADI YA KUSOMA

Kiwango Kigezo	Kuzidisha Matarajio	Kufikia Matarajio	Kukaribia Matarajio	Mbali Na Matarajio
Kufahamu swala lengwa (<i>majibu sahihi, matumizi ya msamiati mwafaka</i>)	Anatoa maelezo sahihi akitumia ishara kuhusu swala lengwa alilosoma kwenye matini. Anatoa majibu sahihi kwa maswali yote aliyoulizwa kwenye muktadha.	Anatoa maelezo sahihi akitumia ishara kuhusu swala lengwa alilosoma kwenye matini. Anatoa majibu sahihi kwa idadi kubwa ya maswali aliyoulizwa kulingana na muktadha	Anatoa maelezo akitumia ishara kwa baadhi ya maswali katika swala lengwa alilosoma. Anatoa majibu kwa baadhi ya maswali aliyoulizwa kulingana na muktadha.	Ana changamoto kueleza akitumia ishara na kutoa maelezo kwa maswali aliyoulizwa kulingana na muktadha.
Kusoma kwa kuzingatia ujumbe, matukio na wahusika katika kifungu	Anasoma kwa kuzingatia ujumbe, matukio na wahusika katika kifungu kwa ufasaha na urahisi.	Anasoma kwa kuzingatia ujumbe, matukio na wahusika katika kifungu kwa ufasaha.	Anasoma kwa kuzingatia ujumbe, matukio na wahusika katika kifungu.	Anajaribu kusoma sehemu za kifungu bila kuzingatia ujumbe, matukio na wahusika.
Kuweza kusoma kwa ufasaha.	Anasoma kwa kuzingatia vipengele	Anasoma kwa kuzingatia vipengele vya	Anasoma kwa kuzingatia baadhi ya vipengele vya	Anasoma kwa kuzingatia baadhi ya vipengele vya

<i>(matamshi na ishara bora, kiwango kifaacho cha sauti, kasi ifaayo, ishara zifaazo)</i>	vya kusoma kwa ufasaha na kina.	kusoma kwa ufasaha.	kusoma kwa ufasaha.	kusoma kwa ufasaha kwa kuelekezwa.
Kasi ya usomaji <i>(Idadi ya maneno yanayosomwa kwa usahihi kwa muda wa dakika moja)</i>	Anasoma akitumia ishara kwa urahisi na mfululizo wakati wote. Anatumia vituo/ alama za uakifishaji mahali panapofaa wakati wote anaposoma kifungu kuanzia mwanzo hadi mwisho. Anasoma kwa usahihi zaidi ya maneno 75 kwa muda wa dakika moja.	Anasoma akitumia ishara kwa urahisi na mfululizo. Anatumia vituo/ alama za uakifishaji mahali panapofaa katika kiasi kikubwa cha muda wa kusoma. Anasoma kwa usahihi maneno 75 kwa muda wa dakika moja.	Wakati mwingine anasitasita anaposoma akitumia ishara. Hazingatii kikamilifu vipumuo na vikomo mwishoni mwa sentensi. Anasoma kwa usahihi kati ya maneno 38-74 kwa muda wa dakika moja	Anatatizika kusoma akitumia ishara na anarudiarudia maneno mengi na inabidi kurudi nyuma kuanza upya. Anachosoma hakiwezi kufuatilika. Anasoma kwa usahihi kati ya maneno 1-37 kwa muda wa dakika moja.

STADI YA KUANDIKA

Viwango na vigezo vya kutathminia

Vigezo	Kuzidisha matarajio 4	Kufikia matarajio 3	Kukaribia matarajio 2	Mbali na matarajio 1
Kuzingatia sarufi na ufundi wa uandishi	Anadhihirisha umilisi wa kiwango cha juu cha sarufi, uakifishaji na uendelezaji wa maneno katika uandishi wake.	Anatumia sarufi, alama za uakifishaji na kuendeleza maneno ipasavyo katika uandishi. Hata hivyo ana makosa machache ambayo hayatatizi usomaji.	Ana makosa ya sarufi, uakifishaji na maendelezo ya maneno ambayo yanatatiza usomaji wa sehemu za insha yake.	Ana makosa mengi ya sarufi, uakifishaji na maendelezo ya maneno kuanzia mwanzo hadi mwisho wa uandishi. Msomaji anaweza tu kukisia maana.
Kuandika kwa kuzingatia kaida za uandishi wa barua za kirafiki	Anaandika kwa ubunifu wa hali ya juu akifuata kaida za uandishi wa insha ya barua ya kirafiki kwa kuzingatia mada aliyopewa.	Anaandika insha ya barua ya kirafiki kwa kuzingatia mada aliyopewa.	Anaandika insha hafifu ya barua ya kirafiki na mara kwa mara hazingatii mada aliyopewa wala kaida za uandishi	Anaandika kwa changamoto insha hafifu ya barua ya kirafiki na mara kwa mara hazingatii mada aliyopewa wala kaida za uandishi

Vigezo	Kuzidisha matarajio 4	Kufikia matarajio 3	Kukaribia matarajio 2	Mbali na matarajio 1
Kuandika kwa hati nzuri	<p>Ana mwandiko nadhifu unaosomeka kwa urahisi.</p> <p>Anatenganisha herufi zote ipasavyo kwenye mistari.</p> <p>Anaacha nafasi inayofaa baina ya maneno kutoka mwanzo hadi mwisho wa insha.</p>	<p>Ana mwandiko nadhifu unaosomeka kwa urahisi.</p> <p>Anatenganisha herufi nyingi ipasavyo.</p> <p>Anaacha nafasi inayofaa baina ya maneno.</p>	<p>Ana mwandiko usio nadhifu lakini unasomeka.</p> <p>Anatenganisha baadhi ya herufi ipasavyo.</p> <p>Anaacha nafasi zisizolingana baina ya maneno.</p>	<p>Ana mwandiko usiosomeka kwa urahisi.</p> <p>Hatenganishi herufi nyingi ipasavyo.</p> <p>Anaacha nafasi nyingi zisizolingana baina ya maneno.</p>
Uteuzi wa msamiati	Ana uteuzi mzuri wa maneno na matumizi anuwai ya msamiati kulingana na muktadha.	Ana uteuzi mzuri wa msamiati uliotumika kulingana na muktadha.	Anatumia msamiati finyu ambao wakati mwingi haulingani na muktadha.	Anatumia msamiati finyu ambao haulingani na muktadha.

Vigezo	Kuzidisha matarajio 4	Kufikia matarajio 3	Kukaribia matarajio 2	Mbali na matarajio 1
Kuzingatia muundo na mtindo wa insha lengwa.	Ana uwiano na mpangilio wa kipekee wa mawazo kuanzia mwanzo hadi mwisho. Anazingatia muundo na mtindo unaofaa wa insha lengwa Anaendeleza mawazo vizuri.	Ana mtiririko wenye mantiki. Kuna uwiano na mfululizo wa mawazo. Anazingatia muundo na mtindo unaofaa wa insha lengwa. Anaendeleza mawazo vizuri.	Anajaribu kupanga mawazo kimantiki. Anazingatia muundo na mtindo unaofaa wa baadhi za insha lengwa. Anaendeleza baadhi ya mawazo vizuri.	Hana mpangilio unaoeleweka wa mawazo na ni vigumu kufuatilia kazi yake. Anachangamoto katika kuzingatia muundo na mtindo wa insha lengwa.

MWONGOZO WA KUTATHMINIA SARUFI

Kigezo	Kuzidishasha Matarajio	Kufikia Matarajio	Kukaribia Matarajio	Mbali Na Matarajio
Kutambua aina za maneno katika lugha ya Kiswahili (<i>Nomino, Vitenzi, , n.k</i>)	Anatambua za maneno katika matini alizopewa kwa utendeti	Anatambua aina za maneno katika matini alizopewa	Anatambua baadhi ya maneno katika matini alizopewa	anatambua kwa changamoto baadhi ya maneno katika matini.
Kubainisha ngeli za nomino (A-WA, U-I)	Anabainisha nomino za ngeli (A-WA, U-I) alizopewa kwa usahihi na ueledi na kutolea mifano mingi mwafaka.	Anabainisha ngeli (A-WA, U-I) za nomino alizopewa kwa usahihi	Anabainisha baadhi nomino za ngeli (A-WA, U-I) alizopewa kwa usahihi	Anabainisha kwa changamoto baadhi nomino za ngeli (A-WA, U-I) alizopewa kwa usahihi kwa kusaidiwa
Kutunga sentensi kwa kuzingatia upatanisho ufaao wa kisarufi	Anatunga sentensi sahihi kwa kuzingatia upatanisho wa kisarufi ufaao kwa wepesi	Anatunga sentensi sahihi kwa kuzingatia upatanisho wa kisarufi ufaao.	Anatunga baadhi ya sentensi sahihi kwa kuzingatia upatanisho wa kisarufi ufaao.	Anatunga kwa changamoto baadhi ya sentensi sahihi kwa kuzingatia upatanisho wa kisarufi ufaao kwa kuelekezwa.

Kigezo	Kuzidishasha Matarajio	Kufikia Matarajio	Kukaribia Matarajio	Mbali Na Matarajio
Kunyambua vitenzi vya Kiswahili ipasavyo	Ananyambua vitenzi katika sentensi au matini kwa kuzingatia kauli aliyopewa kwa urahisi.	Ananyambua vitenzi katika sentensi au matini kwa kuzingatia kauli aliyopewa.	Ananyambua baadhi ya vitenzi katika sentensi au matini kwa kuzingatia kauli aliyopewa.	Ananyambuakwa changamoto baadhi ya vitenzi katika sentensi au matini kwa kuzingatia kauli aliyopewa kwa kusaidiwa.
Kutumia lugha kwa usahihi (<i>uakifishaji, ukanushaji, umoja, wingi, udogo, ukubwa, nyakati na haliu n.k</i>)	Anazingatia kanuni za lugha (<i>uakifishaji, ukanushaji, umoja, wingi, udogo, ukubwa, nyakati na haliu n.k</i>) ipasavyo katika matini utendeti.	Anazingatia kanuni za lugha (<i>uakifishaji, ukanushaji, umoja, wingi, udogo, ukubwa, nyakati na haliu n.k</i>) ipasavyo katika matini.	Anazingatia baadhi ya kanuni za lugha (<i>uakifishaji, ukanushaji, umoja, wingi, udogo, ukubwa, nyakati na haliu n.k</i>) ipasavyo katika matini.	Anazingatia kwa changamoto baadhi ya kanuni za lugha (<i>uakifishaji, ukanushaji, umoja, wingi, udogo, ukubwa, nyakati na haliu n.k</i>) ipasavyo katika matini kwa kuelekezwa.

SHUGHULI YA DARASANI YA HUDUMA YA KIJAMII INAYOCHANGIA UJIFUNZAJI

Shughuli ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji itajumuisha ujifunzaji darasani na huduma ya kijamii ili kumwezesha mwanafunzi kutafakari, kuwa na uzoefu na kujifunza kutoka kwa jamii. Shughuli ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji inakusudia kumnufaisha mwanafunzi, shule na jamii. Maarifa, ujuzi na jinsi ya kushughulikia shughuli ya huduma ya kijamii umeshughulikiwa katika somo la Stadi za Maisha.

Wanafunzi wote katika Gredi ya 7 wanatarajiwa kushiriki katika shughuli ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji/miradi kama darasa au katika kikundi. Shughuli hii itampa mwanafunzi fursa ya kufanya mazoezi ya shughuli ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji ulioshughulikiwa katika somo la Stadi za Maisha. Mwanafunzi anatarajiwa kutumia maarifa na ujuzi wa shughuli ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji na masomo mengine muhimu ili kutekeleza mradi/shughuli aliotambua. Walimu wataongoza wanafunzi jinsi ya kutekeleza shughuli ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji, ndani na nje ya darasa.

Ujuzi wa shughuli ya huduma ya kijamii unaotarajiwa kushughulikiwa ni:

- i) **Utafiti:** wanafunzi watakuza ujuzi wa utafiti wanapochanganua mapungufu/changamoto/fursa za shughuli/mradi wa shughuli ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji, kubuni suluhu, kupanga na kutekeleza suluhisho.
- ii) **Mawasiliano na ushirikiano:** wanafunzi watakuza mbinu mwafaka za mawasiliano wanapotangamana na wenzao, walimu na wanajamii wanapotekeleza mradi wa shughuli ya huduma ya kijamii.
- iii) **Uraia:** mwanafunzi ataweza kuchunguza nafasi mbalimbali za kushirikiana na jamii ya shuleni na kuwapa huduma zifaazo ili kuboresha maisha ya jamii. Mwanafunzi ataweza kuchunguza nafasi mbalimbali za kujihusisha kama washiriki wa jamii ya shuleni na kutoa huduma au suluhisho kwa manufaa ya wote.
- iv) **Uongozi:** wanafunzi watakuza ujuzi ufaao wa uongozi wakati wanapochukua nafasi mbalimbali katika shughuli ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji.

- v) **Ujuzi wa kifedha:** wanafunzi wanazingatia vile ambavyo watafanya mradi pamoja na kutafuta na kutumia rasilmali vizuri na ifaavyo.
- vi) **Ujasiriamali:** wanafunzi wanazingatia mbinu za kupata mapato kwa kushughulikia shughuli ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji darasani.

Mapendekezo ya Masuala Mtambuko	Matokeo maalum yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali dadisi
Mwanafunzi ataelekezwa kutambua masuala mtambuko mbalimbali katika Gredi ya 7 na kuchagua moja kutegemea muktadha na uhalisia.	Kufikia mwisho wa shughuli ya huduma ya kijamii, mwanafunzi aweze; a) kutambua changamoto katika jamii ya shuleni kupitia utafiti b) kupanga mikakati ya kutatua changamoto aliyotambua katika jamii c) kutekeleza suluhisho la changamoto aliyotambua d) kuwasambazia wanaohusika matokeo ya utafiti e) kutafakari kuhusu ujifunzaji wa kibinafsi na umuhimu wa mradi alioufanya	Mwanafunzi aelekezwe; ● kuchanganua masuala mtambuko katika shule yao yanayohitaji kushughulikiwa ● kuchagua masuala mtambuko yanayohitaji kushughulikiwa kwanza na kueleza sababu zake ● kujadili mbinu za kusuluhisha changamoto ya suala alilolitambua ● kupendekeza njia mwafaka ya kutatua changamoto aliyotambua ● kujadili mbinu na vifaa atakavyotumia kupata habari kuhusu changamoto husika <i>k.v. hojaji, mahojiano na utazamaji</i>	1. Je, utatambua vipi mahitaji ya kijamii? 2. Kwa nini ni muhimu kuwa sehemu ya jamii? 3. Ni mambo gani utakayofanya ili kuonyesha upo miongoni mwa jamii?

	<p>f) kuthamini kuwa sehemu ya jamii.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● kutayarisha vifaa atakavyotumia kupata habari/data ● kutambua rasilmali atakayohitaji katika shughuli hii ● kukusanya habari/data kwa kutumia mbinu mbalimbali ● kutayarisha ripoti ya utafiti wake ● kutumia vifaa alivyotayarisha kuandika ripoti kuhusu utafiti wake ● kutekeleza mradi wake ● kupata maoni kutoka kwa wenzake na jamii ya shuleni kuhusu shughuli ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji ● kuwasambazia wenzake ripoti ya mradi wake kwa kutumia njia mbalimbali ● kujadili mafanikio na changamoto za utekelezaji wa mradi wake na mafunzo aliyopata ● kutafakari vile ambavyo mradi umeimarisha ujifunzaji wa kibinafsi na wakati huohuo kuwezesha huduma kuhusu suala la kijamii. 	
--	---	---	--

Viwango vya Kuzingatia Katika Kutathmini

Viwango Vigezo	Kuzidisha Matarajio	Kufikia Matarajio	Kukaribia Matarajio	Kukaribia Matarajio
Kuweza kutambua changamoto katika jamii ya shuleni kupitia utafiti.	Anatambua changamoto katika jamii ya shuleni kupitia utafiti kwa wepesi.	Anatambua changamoto katika jamii ya shuleni kupitia utafiti.	Anatambua baadhi ya changamoto katika jamii ya shuleni kupitia utafiti.	Anatambua baadhi ya changamoto katika jamii ya shuleni kupitia utafiti kwa kusaidiwa.
Kuweza kupanga mikakati ya kutatua changamoto aliyotambua katika jamii.	Anapanga jinsi ya kutatua changamoto aliyotambua katika jamii kwa urahisi.	Anapanga jinsi ya kutatua changamoto aliyotambua katika jamii.	Anapanga jinsi ya kutatua changamoto aliyotambua katika jamii kwa kiasi.	Anapanga kwa kiasi jinsi ya kutatua changamoto aliyotambua katika jamii kwa kusaidiwa.
Kuweza kutekeleza suluhisho la changamoto aliyotambua.	Anatekeleza suluhisho la changamoto aliyotambua kwa wepesi.	Anatekeleza suluhisho la changamoto aliyotambua.	Anatekeleza kwa kiasi suluhisho la changamoto aliyotambua	Anatekeleza kwa kiasi suluhisho la changamoto aliyotambua kwa kuelekezwa.

Kuweza kuwasambazia wanaohusika matokeo ya utafiti.	Anawasambazia wanaohusika matokeo ya utafiti kwa urahisi.	Anawasambazia wanaohusika matokeo ya utafiti.	Anawasambazia wanaohusika sehemu ya matokeo ya utafiti.	Anawasambazia wanaohusika sehemu ya matokeo ya utafiti kwa kusaidiwa.
Kuweza kutafakari kuhusu ujifunzaji wa kibinafsi na umuhimu wa mradi alioufanya.	Anatafakari kuhusu ujifunzaji wa kibinafsi na umuhimu wa mradi alioufanya kwa wepesi.	Anatafakari kuhusu ujifunzaji wa kibinafsi na umuhimu wa mradi alioufanya.	Anatafakari kwa kiasi kuhusu ujifunzaji wa kibinafsi na umuhimu wa mradi alioufanya.	Anatafakari kwa kiasi kuhusu ujifunzaji wa kibinafsi na umuhimu wa mradi alioufanya kwa kuelekezwa.